T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

TÜRKİYE'DEKİ MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ LİSANS PROGRAMLARINA YÖNELİK UYGULANAN GİRİŞ SINAVLARINDAKİ FARKLI ÖLÇME YAKLAŞIMLARININ İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
İsmet Erdem EFE

Tez Danışmanı
Prof. Ülkü ÖZGÜR

ANKARA – 2006

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü'ne,

İsmet Erdem EFE'ye ait "TÜRKİYE'DEKİ MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ LİSANS PROGRAMLARINA YÖNELİK UYGULANAN GİRİŞ SINAVLARINDAKİ FARKLI ÖLÇME YAKLAŞIMLARININ İNCELENMESİ" adlı çalışma, jürimiz tarafından Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Öğretmenliği Bilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Başkan: Yrd. Doç. Dr. Mehmet ŞEREN
(imza)

Üye (Danışman): Prof. Ülkü ÖZGÜR
(imza)

Üye: Yrd. Doç. Dr. Salih AYDOĞAN
(imza)

ÖZET

Ülkemizde yükseköğrenim kurumlarına öğrenci kabulü Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM) tarafından, Öğrenci Seçme Sınavı (ÖSS) adı verilen merkezi bir sınavla yapılmaktadır. Ancak müzik öğretmenliği lisans programına öğrenci alınırken, diğer yükseköğretim kurumlarından farklı olarak, ÖSS dışında "*özel yetenek sınavı*" adıyla her üniversitenin kendisinin uyguladığı, merkezi olmayan giriş sınavları uygulanmaktadır.

Türkiye'deki müzik öğretmenliği lisans programlarında verilen eğitimde birtakım farklılıklar olmasına karşın, temelinde Yükseköğretim Kurulu (YÖK) tarafından belirlenmiş ve tanımları yapılmış olan dersler uygulanmaktadır. Ancak, müzik öğretmenliği lisans programlarına başvuran adaylara uygulanan sınavlarda, üniversiteden üniversiteye farklı uygulamalar yapılmakta ve boyutlar farklı oranlarda katsayılandırılmaktadır.

Bu araştırmada adaylara dağıtılan sınav kılavuzları temel alınmıştır. Yapılan çalışmalar sonucunda, sınavı oluşturan boyutların ve alt boyutların ağırlıklandırılmasında benimsenen yöntemin ve uygulama farklılıklarının ÖYSP notunu önemli ölçüde değiştirebildiği gözlenmiştir.

ABSTRACT

Admission of students to the higher education institutions in Turkey is implemented through a National University Entrance Exam (ÖSS) organized by the Student Selection and Placement Center (ÖSYM). Different from the other higher education institutions accepting undergraduate students, when the students are considered for the undergraduate programs of music education departments, a special skills exam is applied by the institution, to which the student applies.

Although there are differences between the practice of every individual institution's undergraduate program on music education, in its essence, each of these institutions offers a set of courses, the content of which are defined by the Higher Education Council (YÖK). Yet, the exams taken by the candidates of undergraduate programs of music education differ significantly from one institution to another, and the categories of these exams are weighted differently.

In this research, the exam booklets distributed to the candidates are taken as the basis. According to the research carried out, it is observed that the Special Skills Raw Grade (ÖYSP) is influenced significantly by the method adopted in weighting categories and subcategories as well as the differences in the implementations.

TEŞEKKÜR

Bu araştırmanın gerçekleşmesinde beni yönlendiren, lisans, yüksek lisans eğitimi süreçlerinde öğrencisi olmaktan ve tez danışmanım olmasından büyük onur duyduğum, kendisini birçok alanda örnek aldığım Sayın Prof. Ülkü ÖZGÜR öğretmenime;

Araştırmanın her aşamasında bilgisini, emeğini ve önerilerini paylaşmaktan çekinmeyen, Sayın Itır ESKİOĞLU'na;

Araştırma sürecinde önerilerini benimle paylaşan, önemli konularda bana yol gösteren ve her zaman benim yanımda olan aileme; babam Mustafa EFE, annem Gülbahar EFE, ağabeylerim Doç.Dr. M.Önder EFE ve M.Özgür EFE'ye;

Araştırma sürecinde önerilerinden faydalandığım hocalarım Sayın Prof.Dr. M.Cihat CAN, Sayın Prof.Dr. Ali UÇAN, Sayın Yrd.Doç.Dr. Salih AYDOĞAN ve Sayın Yrd.Doç.Dr. Mehmet ŞEREN'e;

Önerileri ve dostluklarıyla düşüncelerini benimle paylaşan arkadaşlarım, Aydın ERDEM, Köksal APAYDINLI ve Elçin ERGİN'e;

Bugüne gelmemde emeği geçen **tüm öğretmenlerime** teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

Özet…… i
Abstract…… ii
Teşekkür…… iii
Tablolar Listesi…… vii
Şekiller Listesi……... x
Kısaltmalar……... xii

1.BÖLÜM

GİRİŞ…… 1

1.1 Yetenek……..…….. 1
1.2 Ölçme……..…….. 2
1.2.1 Ölçmede Kapsam Geçerliliği……. 3
1.3 Müzik Yeteneği Nedir……. 3
1.3.1 Müzik Yeteneği Türleri……. 3
1.3.2 Müzik Yeteneği Ölçülmesi…… 4
1.3.3 Müzik Yetenek Testleri……. 6
1.4 Müzik Eğitimi…….. 7
1.4.1 Mesleki Müzik Eğitimi……. 8
1.5 Türkiye'de Müzik Öğretmeni Yetiştiren Kurumlar……. 8
1.6 Özel Yetenek Sınavı……. 12
1.6.1 Yetenek Sınavlarına Başvuru Koşulları…… 13
1.6.2 Yetenek Sınavlarının Uygulama Biçimleri……... 13
1.7 Problem…… 16
1.8 Alt Problemler…….. 16
1.9 Önem…… 17
1.10 Sayıltılar……. 18

1.11 Sınırlılıklar……. 19
1.12 Tanımlar……. 19

2.BÖLÜM

İLGİLİ ARAŞTIRMALAR…… 20

3.BÖLÜM

YÖNTEM……... 24

3.1 Araştırmanın Modeli……. 24
3.2 Evren ve Örneklem……... 24
3.3 Verilerin Toplanması…… 26
3.4 Verilerin İşlenmesi ve Çözümlenmesi……..... 26

4.BÖLÜM

BULGULAR ve YORUM

4.1 Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum…….. 29
4.2 İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum……... 32
4.3 Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum…… 47
4.4 Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum……. 62
4.5 Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum……. 64
4.6 Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum…….. 75
4.7 Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum…… 89

5.BÖLÜM

SONUÇ ve ÖNERİLER……... 97

5.1 Sonuçlar…… 97
5.1.1 Birinci Alt probleme İlişkin Sonuçlar…… 97
5.1.2 İkinci Alt probleme İlişkin Sonuçlar…….. 98
5.1.3 Üçüncü Alt probleme İlişkin Sonuçlar…….. 99
5.1.4 Dördüncü Alt probleme İlişkin Sonuçlar……... 100
5.1.5 Beşinci Alt probleme İlişkin Sonuçlar……... 101
5.1.6 Altıncı Alt probleme İlişkin Sonuçlar…… 102
5.1.7 Yedinci Alt probleme İlişkin Sonuçlar…….. 103

5.2 Öneriler……. 104

KAYNAKÇA…… 106
EKLER……... 111

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo	Açıklama	Sayfa
Tablo 1.5.1	Müzik Öğretmenliği Lisans Programında Okutulan Dersler, Okutulduğu Dönem Sayıları ve Dönemlik Kredileri.....	11
Tablo 4.2.1	1. Aşama Sınavında Uygulanan "Tek Ses, Çok Ses Algılama, Yineleme ve Adlandırma" Başlığı Adı Altında İncelenecek Alt Boyutların Üniversitelere Göre Dağılımı……..	33
Tablo 4.2.2	1. Aşama Sınavında Uygulanan "Ezgi İşitme" Başlığı Adı altında İncelenecek Alt Boyutların Üniversitelere Göre Dağılımı……...	36
Tablo 4.2.3	1. Aşama Sınavında Uygulanan "Ritim İşitme" Başlığı Adı Altında İncelenecek Alt Boyutların Üniversitelere Göre Dağılımı……...	38
Tablo 4.2.4	1. Aşama Sınavında Uygulanan "Müziksel Okuma - Yazma" Başlığı Adı Altında İncelenecek Alt Boyutlarının Üniversitelere Göre Dağılımı……	40
Tablo 4.2.5	1. Aşama Sınavında Uygulanan "Sözel Müziksel Anlatım Yeteneğinin Ölçümü" Başlığı Adı Altında İncelenecek Alt Boyutların Üniversitelere Göre Dağılımı…….....	41
Tablo 4.2.6	1. Aşama Sınavında Uygulanan "Çalgı Alanı" Başlığı Adı altında İncelenecek Alt Boyutların Üniversitelere Göre Dağılımı……...	43
Tablo 4.2.7	1. Aşama Sınavında Uygulanan "Ses Alanı" Başlığı Adı altında İncelenecek Alt Boyutların Üniversitelere Göre Dağılımı……	44
Tablo 4.2.8	1. Aşama Sınavında Uygulanan "Yazılı Uygulamalı Sınavlar" Başlığı Adı altında İncelenecek Alt Boyutların Üniversitelere Göre Dağılımı……..	45
Tablo 4.3.1	1. Aşama Sınavında Uygulanan "Tek Ses, Çok Ses Algılama, Yineleme ve Adlandırma" Başlığı Adı Altında İncelenecek Alt Boyutların ÖYSP'ye Katkıları…….	47

Tablo 4.3.2 1. Aşama Sınavında Uygulanan "Ezgi İşitme" Başlığı Adı Altında İncelenecek Alt Boyutların ÖYSP'ye Katkıları…….. 50
Tablo 4.3.3 1. Aşama Sınavında Uygulanan "Ritim İşitme" Başlığı Adı Altında İncelenecek Alt Boyutların ÖYSP'ye Katkıları…….. 53
Tablo 4.3.4 1. Aşama Sınavında Uygulanan "Müziksel Okuma - Yazma" Başlığı Adı Altında İncelenecek Alt Boyutların Özel Yetenek Sınav Puanı'na (ÖYSP) Katkıları……... 55
Tablo 4.3.5 1. Aşama Sınavında Uygulanan "Sözel ve Müziksel Anlatım Yeteneğinin Ölçümü" Başlığı Adı Altında İncelenecek Alt Boyutların ÖYSP'ye Katkıları……... 57
Tablo 4.3.6 1. Aşama Sınavında Uygulanan "Çalgı Alanı" Başlığı Adı Altında İncelenecek Alt Boyutların ÖYSP'ye Katkıları…….. 57
Tablo 4.3.7 1. Aşama Sınavında Uygulanan "Ses Alanı" Başlığı Adı Altında İncelenecek Alt Boyutların ÖYSP'ye Katkıları…….. 58
Tablo 4.3.8 1. Aşama Sınavında Uygulanan "Yazılı Uygulamalı Sınavlar" Başlığı Adı Altında İncelenecek Alt Boyutların ÖYSP'ye Katkıları……... 60
Tablo 4.5.1 2. Aşama Sınavında Uygulanan "Tek Ses, Çok Ses Algılama, Yineleme ve Adlandırma" Başlığı Adı Altında İncelenecek Alt Boyutların Üniversitelere Göre Dağılımı…….. 65
Tablo 4.5.2 2. Aşama Sınavında Uygulanan "Ezgi İşitme" Başlığı Adı Altında İncelenecek Alt Boyutların Üniversitelere Göre Dağılımı……... 66
Tablo 4.5.3 2. Aşama Sınavında Uygulanan "Ritim İşitme" Başlığı Adı Altında İncelenecek Alt Boyutların Üniversitelere Göre Dağılımı……... 67
Tablo 4.5.4 2. Aşama Sınavında Uygulanan "Müziksel Okuma – Yazma" Başlığı Adı Altında İncelenecek Alt Boyutların Üniversitelere Göre Dağılımı…….. 69

Tablo 4.5.5 2. Aşama Sınavında Uygulanan "Müziksel Çalma" Başlığı Adı Altında İncelenecek Alt Boyutların Üniversitelere Göre Dağılımı……... 70
Tablo 4.5.6 2. Aşama Sınavında Uygulanan "Müziksel Söyleme" Başlığı Adı Altında İncelenecek Alt Boyutların Üniversitelere Göre Dağılımı…… 72
Tablo 4.5.7 2. Aşama Sınavında Uygulanan "Sözlü İfade / Mülakat" Başlığı Adı Altında İncelenecek Alt Boyutların Üniversitelere Göre Dağılımı 74
Tablo 4.6.1 2. Aşama Sınavında Uygulanan "Tek Ses, Çok Ses Algılama, Yineleme ve Adlandırma" Başlığı Adı Altında İncelenecek Alt Boyutların ÖYSP'ye Katkıları……..... 75
Tablo 4.6.2 2. Aşama Sınavında Uygulanan "Ezgi İşitme" Başlığı Adı Altında İncelenecek Alt Boyutların ÖYSP'ye Katkıları…….... 77
Tablo 4.6.3 2. Aşama Sınavında Uygulanan "Ritim İşitme" Başlığı Adı Altında İncelenecek Alt Boyutların ÖYSP'ye Katkıları…….... 79
Tablo 4.6.4 2. Aşama Sınavında Uygulanan "Müziksel Okuma – Yazma" Başlığı Adı Altında İncelenecek Alt Boyutların ÖYSP'ye Katkıları…… 81
Tablo 4.6.5 2. Aşama Sınavında Uygulanan "Müziksel Çalma" Başlığı Adı Altında İncelenecek Alt Boyutların ÖYSP'ye Katkıları…….... 83
Tablo 4.6.6 2. Aşama Sınavında Uygulanan "Müziksel Söyleme" Başlığı Adı Altında İncelenecek Alt Boyutların ÖYSP'ye Katkıları…. 86
Tablo 4.6.7 2. Aşama Sınavında Uygulanan "Sözlü İfade / Mülakat" Başlığı Adı Altında İncelenecek Alt Boyutların ÖYSP'ye Katkıları…. 89
Tablo 4.7.1 Adayların Yetenek Sınavı Boyutlarından Aldıkları Puanlar…… 90
Tablo 4.7.2 Üniversitelerin ÖYSP Hesaplamasında Kullandığı Katsayılar……... 90
Tablo 4.7.3 Katsayıları Yeniden Düzenlenen Üniversiteler……. 91
Tablo 4.7.4 Adaylara Ait ÖYSP Değerleri…….. 91

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil	Açıklama	Sayfa
Şekil 4.3.1	1. Aşama Sınavında Uygulanan "Tek Ses, Çok Ses Algılama, Yineleme ve Adlandırma" Başlığı Adı Altında İncelenecek Alt Boyutların ÖYSP'ye Olan Katkıları Toplamının Karşılaştırılması……...	49
Şekil 4.3.2	1. Aşama Sınavında Uygulanan "Ezgi İşitme" Başlığı Adı Altında İncelenecek Alt Boyutların ÖYSP'ye Olan Katkıları Toplamının Karşılaştırılması……...	52
Şekil 4.3.3	1. Aşama Sınavında Uygulanan "Ritim İşitme" Başlığı Adı Altında İncelenecek Alt Boyutların ÖYSP'ye Olan Katkıları Toplamının Karşılaştırılması……...	54
Şekil 4.3.4	1. Aşama Sınavında Uygulanan "MOY" Başlığı Adı Altında İncelenecek Alt Boyutların ÖYSP'ye Olan Katkıları Toplamının Karşılaştırılması……...	56
Şekil 4.3.5	1. Aşama Sınavında Uygulanan "Ses Alanı" Başlığı Adı Altında İncelenecek Alt Boyutların ÖYSP'ye Olan Katkıları Toplamının Karşılaştırılması……...	59
Şekil 4.3.6	1. Aşama Sınavında Uygulanan "Yazılı-Uygulamalı Sınavlar" Başlığı Adı Altında İncelenecek Alt Boyutların ÖYSP'ye Olan Katkıları Toplamının Karşılaştırılması……	61
Şekil 4.6.1	2. Aşama Sınavında Uygulanan "Tek Ses, Çok Ses Algılama, Yineleme ve Adlandırma" Başlığı Adı Altında İncelenecek Alt Boyutların ÖYSP'ye Olan Katkıları Toplamının Karşılaştırılması……..	77
Şekil 4.6.2	2. Aşama Sınavında Uygulanan "Ezgi İşitme" Başlığı Adı Altında İncelenecek Alt Boyutların ÖYSP'ye Olan Katkıları Toplamının Karşılaştırılması……...	78

Şekil 4.6.3	2. Aşama Sınavında Uygulanan "Ritim İşitme" Başlığı Adı Altında İncelenecek Alt Boyutların ÖYSP'ye Olan Katkıları Toplamının Karşılaştırılması……...	80
Şekil 4.6.4	2. Aşama Sınavında Uygulanan "Müziksel Okuma ve Yazma" Başlığı Adı Altında İncelenecek Alt Boyutların ÖYSP'ye Olan Katkıları Toplamının Karşılaştırılması……	82
Şekil 4.6.5	2. Aşama Sınavında Uygulanan "Müziksel Çalma" Başlığı Adı Altında İncelenecek Alt Boyutların ÖYSP'ye Olan Katkıları Toplamının Karşılaştırılması……...	85
Şekil 4.6.6	2. Aşama Sınavında Uygulanan "Müziksel Söyleme" Başlığı Adı Altında İncelenecek Alt Boyutların ÖYSP'ye Olan Katkıları Toplamının Karşılaştırılması……	88
Şekil 4.7.1	Aday 1'e İlişkin ÖYSP Değerlerinin Karşılaştırılması……...	92
Şekil 4.7.2	Aday 2'ye İlişkin ÖYSP Değerlerinin Karşılaştırılması…..…...	93
Şekil 4.7.3	Aday 3'e İlişkin ÖYSP Değerlerinin Karşılaştırılması……...	94
Şekil 4.7.4	Aday 4'e İlişkin ÖYSP Değerlerinin Karşılaştırılması……...	95

KISALTMALAR

A:	Adet
AİBÜ:	Abant İzzet Baysal Üniversitesi
AGSL:	Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi
AÜ:	Atatürk Üniversitesi
BÜ:	Balıkesir Üniversitesi
BP:	Birim Puan
CÜ:	Cumhuriyet Üniversitesi
ÇEA:	Çalgı Eğitimi Alanı
ÇOMÜ:	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
DEÜ:	Dokuz Eylül Üniversitesi
f:	Frekans
GOP:	Gazi Osman Paşa Üniversitesi
GÜ:	Gazi Üniversitesi
HÜ:	Harran Üniversitesi
İÜ:	İnönü Üniversitesi
KTÜ:	Karadeniz Teknik Üniversitesi
MAÜ:	Marmara Üniversitesi
MÇ:	Müziksel Çalma
MÇS:	Müziksel Çalma Sınavı
MÇY:	Müziksel Çalma Yeteneği
MİOY	Müziksel İşitme Okuma Yazma
MİY:	Müziksel İşitme Yineleme
MOY	Müziksel Okuma Yazma
MÖZYES:	Merkezi Özel Yetenek Sınavı
MS:	Müziksel Söyleme
MSS:	Müziksel Söyleme Sınavı
MSY:	Müziksel Söyleme Yeteneği
MTİE:	Müzik Teorisi ve İşitme Eğitimi

MÜ:	Muğla Üniversitesi
NÜ:	Niğde Üniversitesi
OMÜ:	Ondokuz Mayıs Üniversitesi
ÖSS:	Öğrenci Seçme Sınavı
ÖSYM:	Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi
ÖYSP:	Özel Yetenek Sınav Puanı
P:	Puan
PÜ:	Pamukkale Üniversitesi
SDÜ:	Süleyman Demirel Üniversitesi
SEA:	Ses Eğitim Alanı
SÜ:	Selçuk Üniversitesi
UÜ:	Uludağ Üniversitesi
YÖK:	Yükseköğretim Kurulu
YYÜ:	Yüzüncü Yıl Üniversitesi
%:	Yüzde

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde, araştırmada ele alınan problem durumunun daha anlaşılır olmasını sağlamak amacıyla genelden özele açıklamalı bir yaklaşım sergilenmiştir. Yetenek, ölçme ve müzik yeteneği kavramları açıklanmış, müzik yeteneği ölçüm sistemleri ve müzik yetenek testleri hakkında kısa bilgiler verilmiştir. Müzik eğitimi ve mesleki müzik eğitimi hakkında bilgi verildikten sonra ülkemizdeki müzik öğretmeni yetiştiren kurumlar ve bu kurumlara öğrenci seçiminde yapılan giriş yetenek sınavları, başvuru koşulları ve sınavın yapılışı ile ilgili genel bir bilgi verilmiştir. Ardından problem durumu ortaya çıkarılmış, ve son olarak araştırma problemi tanımlanarak, sırasıyla, problem cümlesi, alt problemler, sayıltılar, sınırlılıklar ve tanımlara yer verilmiştir.

1.1 Yetenek

Yetenek kavramı ile ilgili çeşitli tanımlar yapılmaktadır:

Demirel ve Ün'e (1985:187) göre yetenek; "Eğitim ya da yetiştirmeyle kazanılan ya da kendiliğinden var olan, herhangi bir işin yapılmasını sağlayan bilişsel ya da fiziksel güç" olarak tanımlanmaktadır. Arısoy'a (1968:161) göre yetenek; "iş ve eser halinde ortaya konan başarı demektir. Yani işe hazır güçtür" şeklinde tanımlanmıştır. Büyük Larousse ansiklopedisinde ise yetenek "bir kimsede doğuştan gelen ya da sonradan kazanılan, onun belli bir alanda başkalarından daha az çaba ile başarılı olmasını sağlayan eğilim, yatkınlık, kabiliyet ve bir kimsenin herhangi bir alanda gösterdiği güç" olarak ifade edilmiştir.

Yukarıdaki tanımlarda yetenek kavramı, doğuştan gelen, görünmeyen gizil (potansiyel) güç olarak ifade edilmektedir.

Demirel ve Ün (1985:188) yetenek kavramını ikiye ayırmıştır. "Her çeşit işin yapılması, öğrenilmesi ile ilgili yeteneğe *genel yetenek*, belli bir işin yapılması ile ilgili yeteneğe ise *özel yetenek*" adını vermişlerdir. Bu tanıma göre okuma, yazma ve benzeri yetenekler genel yetenek; müzik, resim, tiyatro, dans, matematik ve benzeri yetenekler ise özel yetenek olarak adlandırılmaktadır.

1.2 Ölçme

Genel anlamıyla ölçme, gözlenebilir bir niteliğin gözlem sonuçlarının sayı ya da başka sembollerle ifade edilmesi olarak tanımlanmaktadır. Varlık ya da olayların gözlenebilen nitel ya da nicel özelliklerinin dereceleri, ölçme yoluyla belirlenmeye çalışılır. Bir masanın uzunluğunu, havanın sıcaklığını, bir öğrencinin matematik başarısını ya da bir kişinin ne kadar "iyi" olduğunu belirlemeye çalışırken bağıntıları tanımlanmış biçimsel ilişkiler sistemine başvurulur. Herhangi bir ölçme işlemi için izlenmesi gereken aşamalar aşağıdaki şekilde sıralanabilir:

1. Ölçülecek olan niteliğin belirlenmesi (Müzik bilgisi, zeka, uzunluk, ağırlık vb).

2. Ölçülecek özelliğe uygun sembollerin belirlenmesi (Puan, zeka puanı, metre, kilogram vb).

3. Gözlenen niteliğin belirli kurallarla sembollerle eşleştirilmesi (çoktan seçmeli bir testte her doğru cevaba "1" puan verilmesi, işitme-yineleme sınavında istenen aralık doğru verildiğinde "2" puan verme vb).

1.2.1 Ölçmede Kapsam Geçerliliği

Geçerlilik ve kapsam geçerliliği kavramları, ölçme biliminde "ölçme araç ve yöntemlerinde bulunması gereken nitelikler" arasında yer almaktadır. "Geçerlilik, ölçme aracının ölçülmek istenen özelliği ölçme derecesi; kapsam geçerliliği ise bir sınavın ölçülmek istenen davranışları kapsama miktarı olarak tanımlanmaktadır"

1.3 Müzik Yeteneği

Müzik yeteneği, bireyin, doğuştan edindiği "müziksel potansiyel" (müziksel gizil güç) olarak tanımlanabilir. Atak Yayla'ya (2003:2) göre müzik yeteneği; özel yeteneğin bir kolu olup, müzik alanında bireyin doğuştan getirdiği gizil gücün yanı sıra müziği işitme, yazma, söyleme ve çalma alanlarında başarı göstermesidir. Müzik yeteneğinin kapsadığı özellikler nelerdir sorusuna farklı yanıtlar verilmektedir. Uçan, (2005:17) bunları aşağıdaki biçimde belirtmiştir:

"Bazıları *duyarlılık, ses yüksekliklerini ayırt etme, belleğe alma, yeniden tanıma, ritim duygusu ve müzikal işitmeyi*; bazıları ise, *ritim duygusu, bölgesel işitme, aynı anda tınlayan iki ve daha çok sesi algılayıp çözümleme, duyduğunu söyleme-çalma ve yaratıcı tasarımlamayı* müzik yeteneğinin kapsadığı başlıca özellikler olarak kabul eder."

1.3.1 Müzik Yeteneği Türleri

Müzik yeteneği, diğer alanlardaki yetenekler gibi alt kollara ayrılır. Uçan (a.g.e.), müzik yeteneğini algılayıcı yetenek, yorumlayıcı yetenek ve yaratıcı yetenek olmak üzere üç ana kola ayırmıştır:

> "**Algılayıcı müziksel yetenek** daha çok "müziksever" veya "müzik dinler" tiplerde kendini belli

> eder. Algılayıcı müzik yeteneği ağır basanlar, daha çok müzik etkinliklerini izlemekten, müzik dinlemekten hoşlanırlar. Bu tipler, dıştan bakıldığında müzikle ilişkilerinde genellikle "edilgin görünümündedirler, içten bakıldığında ise oldukça "etkin" bir görünüm ortaya koyabilirler.
>
> **Seslendirici/yorumlayıcı müziksel yetenek**, daha çok "seslendirici", "yorumcu" ve "eleştirici" tiplerde kendini belli eder. Seslendirici/yorumlayıcı müziksel yeteneği ağır basanlar, müzik dinlemekle birlikte müzik yapmayı, yani yazılmış eserleri söyleyerek, çalarak ya da müzik topluluklarını yöneterek seslendirip yorumlamayı ya da bunları eleştirmeyi daha çok tercih ederler. Bu tipler, müzik dinlemeye ve müzik yapmaya, daha iyi seslendirim ve yorumlara varmak için müziğin derinliklerine inici ve inceliklerini yakalayıcı gözle bakarlar. Kimilerine göre ise "eleştirici müziksel yetenek" ayrı bir yetenek türü olarak nitelendirilir.
>
> **Yaratıcı müziksel yetenek**, daha çok "besteci" ve "doğaççı" tiplerde kendini belli eder. Yaratıcı müziksel yeteneği ağır basanlar, müzik dinlemekten ve müzik yapmaktan çok, müzik yaratmayı tercih ederler. Bu tipler, müzik dinlemek ve müzik yapmakla birlikte, bunlara, daha iyi yaratmak, daha iyi bireşimlere varmak için çözümleyici gözle bakarlar." (Uçan, 2005:18)

1.3.2 Müzik Yeteneğinin Ölçülmesi:

Müziği meslek olarak seçen ve bu alanda eğitim almak isteyen bireyleri seçmek amacı ile bir takım testler uygulanmaktadır. Bu testler, bireylerin müziksel işitme, müziksel yazma, müziksel okuma, müziksel söyleme ve müziksel çalma davranışlarına ne düzeyde sahip olduklarını saptamak amacıyla yapılmaktadır.

Bir insanın başardığı şey onun doğru biçimde yaptığı ve gerçekleştirdiği şeydir. Geçmişteki başarı kişinin günümüzde yapabileceklerini kısmi olarak belirler. Başarı ölçümleri özel müzik bilgi ve becerilerini sınarken; müziğe uygunluk testleri genellikle bunlarla ilgilenmez. Başarının yeteneğin bir göstergesi olması nedeni ile geçmişteki başarıları göstermesi kesinlikle mümkündür. (Boyle, Radocy, 1987)

Müziksel başarı genel müzik bilgisi, notasyon bilgisi, işitsel-görsel beceriler, işitsel becerilerle besteleme ve icra uygulamalarını içerir:

Genel müzik bilgisi, müzik ve müzisyenlerle ilgili olguları, farklı boyutlarıyla müzik kuramları ve müzik tarihini, müziksel akustik bilgisini, müziğin değerine ve önemine ilişkin bilgi ve tutumlarını ve müzik biçimlerini kapsar.

Müzik notasyon bilgisi tanıma ve performans becerilerini kapsar. Burada performans, önceden hazırlanmış bir solfej okuma ya da solfej deşifresi, önceden hazırlanmış çalgı performansı ya da deşifresi, ritim kalıplarını elle, sesle ya da ayakla vurma gibi becerileri içerir. Notasyon bilgisi, sembolleri tanımadan daha fazlasını içermektedir. Örneğin, nota eşitlikleri kurmaya ve ölçülerdeki hataları bulup işaretlemeye yönelik sorular öğrencilerin nota değerlerini okuma ve birleştirme becerilerini gösterebilir.

İşitsel-görsel beceriler, işitme ve görme duyuları arasında bir etkileşim gerektirmektedir. Sıkça rastlanan örnekler, basılı nota takibi esnasında hata takibi, ezgisel ve armonik diktelerdir.

İşitsel beceriler, belirli tanıma ver ayırt etme becerilerini ifade etmektedir. "Aynıyı ya da farklıyı", "daha tizi ya da daha pesi" bulmak, bir akordaki sesleri saymak ya da süslü bir melodinin değişip değişmediğini müziğe uygunluğu göstermeye elverişliyken, müziksel yapı ve değişikliklere özel bir şekilde isimlendirmek açık biçimde başarıdır.

Bu alanda en çok bilinen, kabul edilen testlerden birini Carl Seashore yapmıştır. 1919'da hazırlamış olduğu "Müziksel Yetenek Ölçümleri" (*Seashore Measures of Musical Talents*) testi günümüzde "Seashore Yöntemi" olarak anılmaktadır. Zaman içinde geliştirilen bu yöntem, ses yüksekliği (sesin ince-kalın oluşunu sesin adıyla belirleme), ses gürlüğü, ritim, süre, ses rengi ve tonal hafıza parametrelerini içermektedir. Ağırlıklı olarak işitme duyusu ve müzikal bellek üzerinde kurulmuş olan bu ölçüm anlayışının yetersizliği görülmüş, yeni ölçüm

yöntemlerinde başta gelen parametreler arasına *eğitimin geliştirici* yönleri eklenmiştir. Doğuştan gelen *yaradılış özellikleri* olgusuna, melodik beğeni, tonal hareket duygusu, melodik ve ritmik tasarımlama gibi, daha çok bilgi ve deneyime dayalı ölçütlerin girmesi, *eğitim* yoluyla sağlanan yetenek gelişimini pekiştirmiştir." (Say, 2005:643)

1.3.3 Müzik Yetenek Testleri:

Zaman içerisinde bu alanda yapılmış çalışmaların ve deneylerin sonucunda çeşitli müzik yetenek testleri oluşturulmuştur. Bu testler, "müziksel yatkınlık veya kapasitenin ölçülmesi", "müziksel başarının ölçülmesi", "müziksel beğeninin ölçülmesi" ve "müziksel performansın ölçülmesi" başlıkları altında sınıflandırılmaktadır.

Müziksel yatkınlık veya kapasitenin ölçülmesinde kullanılan testler kısaca aşağıda açıklanmıştır:

"**Seashore Müziksel Yetenek Ölçümleri Testi**", Carl Seashore tarafından 1919'da geliştirilen 1939 ve 1960'da tekrar incelenip gözden geçirilen bu testte sadece algılama kapasitesinin ölçülmesi hedeflenmiştir. Kimi müzik çevrelerince "müzik ilgisini, estetiği, kas eşgüdümünü ölçemediği için ve müziksel algılamanın müzik yeteneğinin tamamını ifade edemeyeceği öne sürülerek eleştirilmiştir. Buna rağmen dünyada en çok kabul gören müzik yetenek testleri arasında yer almıştır. "**Kwalwasser – Dykema Müzik Testi**", tek sesler, kısa piyano melodileri, ritmik kalıplardan oluşan ve 4-6.sınıflar için uygulanan bir müzik yetenek testidir. "**Drake Müziksel Başarı Testleri**"nde müziksel hafıza ve ritim öğeleri baskındır. 8 yaş ve üzerindeki bireylere uygulanır. "**Oregon Müziksel Ayırt Etme Testi***",* Henver tarafından geliştirilmiştir. Bu testte, bir ezgi iki kez çalınmaktadır. İkinci çalınışında ritim, armoni veya ezgide değişiklik yapılarak uygulanmaktadır. Denekten orijinal ezginin hangisi olduğunu ve nelerin değiştiğini bilmesi istenmektedir. "**Wing Standartlaştırılmış Müziksel Zeka Testleri**", yedi ayrı ölçümden oluşmaktadır.

Bunlar sırasıyla akor analizi, ses yüksekliği, hafıza, ritmik vurgu, armoni, gürlük ve cümlelemedir. Uygulama süresi 50-60 dakikadır. "**Gaston'un Müzikalite Testi***"*, 4-12 yaş grubuna uygulanmaktadır. Müzikle ilgilenme sorularını ve testlerle ilgili ölçümleri içermektedir. Uygulama süresi 25-35 dakikadır. *"***Gordon Müziksel Yatkınlık Görünümü Testi"**nin temelinde iki ezgi bulunmaktadır. Uygulama yapılan kişi yaylı çalgıyla çalınarak hazırlanan bu ezgileri ritim betimleme, tonal betimleme, müziksel duyarlılık kısımlarında tartmaktadır. Test yaklaşık iki saattir ve üç oturumda uygulanmaktadır. *"***Bentley Testi***",* 7 yaş altı çocuklar için tasarlanmıştır. Test tizlik-peslik ayrımı, ses hafızası, akor analizi, ritmik hafıza adı altında dört bölümden oluşmaktadır. Ortalama uygulama süresi 21 dakikadır. *"**Başlangıç / Orta / İleri Müzik düzeyi Müziksel İşitme Ölçümleri Testleri**"*nden, başlangıç Düzeyde test, 40'ar soruluk tonal ve ritim belirleme testini içerir. Testler elektronik seslerden oluşmuştur ancak ritim testindeki seslerin frekansı aynıdır. Burada yapılması gereken işlem verilen iki sesin aynı ya da farklı olduğunu söylemektir. Orta ve ileri düzey testleri, başlangıç düzeyinde yüksek ortalama alan çocuklar arsında ayrım yapabilmek amacıyla tasarlanmıştır. Çalgı çalma yeteneğini ölçen testlerden "**Basit Ritim ve Ses yüksekliği Testi**", ritmi ve ses yüksekliklerini tanıma bölümlerinden oluşmuştur. "**Conrad Çalgı Yetenek Testi**" ise ses yüksekliği, tempo, ritim, armoni, ton tanıma bölümlerinden oluşmakta ve öğrencilerin enstrüman kullanımını etkileyecek çene, el, kol şekillerinin göz önünde bulundurulmasını içermektedir. Müziksel yatkınlık veya kapasitenin ölçülmesinde kullanılan testler arasında **Mesleksel İlgi Testi**, **Kuder Tercih Kayıtları Testi**, **Müziksel İlgi İçin Sınıflama Ölçeği** yer almaktadır (Atak Yayla, 2003).

1.4 Müzik Eğitimi:

"Müzik eğitimi, temelde, bir müziksel davranış kazandırma, bir müziksel davranış değiştirme veya bir müziksel davranış değişikliği oluşturma, bir müziksel davranış geliştirme sürecidir" (Uçan, 2005:14).

Müzik eğitimini amacı bakımından genel, özengen ve mesleki müzik eğitimi olmak üzere üç ana başlıkta toplayabiliriz: **"Genel müzik eğitimi**, müzikle ilişkisi her ne olursa olsun herkes için gereklidir ve herkese yöneliktir. **Özengen müzik eğitimi**, müziğe özel ilgisi, isteği ve yatkınlığı olup müziği kendisi için bir düşkü (hobi) alanı olarak seçenlere yöneliktir. **Mesleki müzik eğitimi**, müzik alanının bütününü, bir kolunu ya da dalını, o bütün kol ya da dal ile ilgili bir işi meslek olarak seçen, seçmek isteyen, seçme eğilimi gösteren, seçme olasılığı bulunan ya da öyle görünen, müziğe belli düzeyde yetenekli kişilere yönelik olup, dalın, işin ya da mesleğin gerektirdiği müziksel davranışları ve birikimi kazandırmayı amaçlar" (Uçan, 2005:31).

1.4.1 Mesleki Müzik Eğitimi:

Türkiye'de mesleki müzik eğitimi, ortaöğretim düzeyinde Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinin müzik bölümlerinde; konservatuarın lise bölümlerinde, yükseköğrenimde ise lisans ve lisansüstü eğitim düzeylerinde konservatuarlar ve eğitim fakülteleri güzel sanatlar eğitimi bölümleri müzik eğitimi anabilim dallarında verilmektedir. Anadolu güzel sanatlar liselerinde öğrencilere Millî Eğitim Bakanlığı'nın belirlemiş olduğu ortaöğretim programı uygulanırken, diğer liselerden farklı olarak müzik alanında (müzik kuramları, çalgı ve ses eğitimi) dersler verilmektedir. Bu liseler müzik ile ilgili lisans düzeyinde eğitim veren kurumlara öğrenci yetiştirmeyi hedeflemektedir. Bu liselerden mezun olan öğrenciler yükseköğretim kurumlarının açmış olduğu özel yetenek sınavlarına girerler. Sınav sonucunda başarılı olan öğrenciler, başvurdukları lisans programına göre, üniversitelerin müzik ile ilgili bölümlerinde öğrenim görmeye hak kazanırlar.

1.5.Türkiye'de Müzik Öğretmeni Yetiştiren Kurumlar

Ülkemizdeki müzik eğitimcisi yetiştiren ilk kurum, "Musiki Muallim Mektebi" (Müzik Öğretmen Okulu)'dir. İlk kurulduğunda Cumhurbaşkanlığı

Senfoni Orkestrası (o zamanki adı ile Riyaset-i Cumhur Musiki Heyeti) üyelerinden öğretim elemanı olarak yararlanılmıştır. 1925'ten başlayarak Avrupa'ya öğrenime gönderilen müzikçilerin yurda dönmesi üzerine öğretim kadrosu genişletilmiştir. Başlangıçta yönetmeliği bulunmayan okulda yalnızca müzik dersleri ve Fransızca öğretilmiştir. Program süresi dört yıl olarak belirlenmiştir. Bu sürenin ilk üç yılı öğretim programına, son yılı ise uygulamaya ayrılmıştır. Okula alınacak öğrencilerin yaşı 13-17 arasında sınırlı tutulmuştur. Ankara Devlet Konservatuarı'nın kurulmasıyla öğrencilerden bir kısmı konservatuara; öğretmen olarak yetiştirilecek diğer öğrenciler ise Gazi Terbiye'nin (daha sonra Gazi Eğitim Enstitüsü) müzik şubesine aktarılmıştır.

"Gazi Eğitim Enstitüsü Müzik Bölümü, cumhuriyetin yapı taşlarından biri kabul edilen müzik eğitimi kurumumuzdur. 1938'de kurulup öğretime başlayan Gazi Eğitim Enstitüsü Müzik Bölümü, ortaöğretime müzik öğretmeni yetiştirmek amacıyla açılmıştır. Bu temel amacı bakımından 1924'te kurulmuş olan Musiki Muallim Mektebi'nin devamı niteliğindedir. 1938-1939 öğretim yılında bölümün başına getirilen Alman eğitimci, piyanist ve teorisyen Eduard Zuckmayer bölümü 1972'ye dek yönetmiş ve burada dersler vermiştir. 1968 yılında İstanbul Eğitim Enstitüsü'nde, 1973'te Buca Eğitim Enstitüsü'nde, 1977'de Nazilli Eğitim Enstitüsü'nde müzik bölümleri açılmıştır. Nazilli'deki bölüm 1979'da kapatılmış, 1980'de "Yüksek Öğretmen Okulu"na dönüştürülen bazı eski eğitim enstitülerinde ise müzik bölümleri kurulmuştur. 1983'de bu bölümler Yükseköğretim Kurulu (YÖK) kapsamına alınarak üniversitelerin eğitim fakültelerine bağlanmıştır. Öte yandan eğitsel açıdan model, daima "Gazi Müzik Bölümü" olmuştur" (Say, 2005).

Günümüzde Türkiye'de farklı illerdeki üniversitelerimiz bünyesinde yirmi iki Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı bulunmaktadır. Bu üniversitelerimiz ve onlara bağlı fakülteler aşağıda sıralanmıştır:

1. Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Fakültesi (Bolu)
2. Adnan Menderes Üniversitesi, Eğitim Fakültesi (Aydın)
3. Atatürk Üniversitesi, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi (Erzurum)

4. Atatürk Üniversitesi, Erzincan Eğitim Fakültesi (Erzincan)
5. Balıkesir Üniversitesi, Necatibey Eğitim Fakültesi (Balıkesir)
6. Cumhuriyet Üniversitesi, Eğitim Fakültesi (Sivas)
7. Çanakkale 18 Mart Üniversitesi, Eğitim Fakültesi (Çanakkale)
8. Dokuz Eylül Üniversitesi, Buca Eğitim Fakültesi (İzmir)
9. Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi (Ankara)
10. Gazi Osman Paşa Üniversitesi, Eğitim Fakültesi (Tokat)
11. Harran Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi (Şanlıurfa)
12. İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi (Malatya)
13. Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fatih Eğitim Fakültesi (Trabzon)
14. Marmara Üniversitesi, Atatürk Eğitim Fakültesi (İstanbul)
15. Muğla Üniversitesi, Eğitim Fakültesi (Muğla)
16. Niğde Üniversitesi, Eğitim Fakültesi (Niğde)
17. Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun Eğitim Fakültesi (Samsun)
18. Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Fakültesi (Denizli)
19. Selçuk Üniversitesi, Eğitim Fakültesi (Konya)
20. Süleyman Demirel Üniversitesi, Burdur Eğitim Fakültesi (Burdur)
21. Uludağ Üniversitesi, Eğitim Fakültesi (Bursa)
22. Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi (Van)

YÖK'ün 1997'de yaptığı yeniden yapılandırma çalışması çerçevesinde müzik öğretmenliği lisans programı ders tanımları yeniden düzenlenmiştir. Bu tanıma göre derslerin adları, kaç dönem okutulduğu ve bir dönemlik kredileri Tablo 1.5.1'de belirtilmiştir:

Tablo 1.5.1: Müzik Öğretmenliği Lisans Programında Okutulan Dersler, Okutulduğu Dönem Sayıları ve Kredileri:

No.	Dersin Adı	Kaç Dönem Okutulduğu	Bir Dönemlik Kredisi
1.	Piyano	6	2
2.	Bireysel Çalgı Eğitimi	8	1
3.	Müzik Teorisi ve İşitme Eğitimi	3	5
4.	Bireysel Ses Eğitimi	2	2
5.	Okul Çalgıları	3	2
6.	Elektronik Org Eğitimi	1	2
7.	Okul Bandosu	1	2
8.	Toplu Ses Eğitimi	2	2
9.	Türk Halk Müziği	1	2
10.	Türk Sanat Müziği	1	2
11.	Güncel / Popüler Müzik	1	2
12.	Müzik Tarihi	1	2
13.	Koro	3	2
14.	Orkestra / Oda Müziği	3	3
15.	Eşlik (Korepetisyon)	1	1
16.	Eğitim Müziği Besteleme	1	3
17.	Oyun, Dans ve Müzik	1	2
18.	Bilgisayar	1	3
19.	Müzik Kültürü	1	3
20.	Koro ve Yönetimi	1	2
21.	Orkestra / Oda Müziği ve Yönetimi	1	2
22.	Yabancı Dil	2	3
23.	Türkçe	2	2
24.	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi	2	2

Tablo 1.5.1'deki dersler gruplandırıldığında; **Müzik Kuramları**, **Çalgı Eğitimi** ve **Ses Eğitimi** başlıkları altında toplandıkları görülmektedir. **Müzik kuramları** başlığı adı altında, müzik teorisi ve işitme eğitimi, okul bandosu, Türk halk müziği, Türk sanat müziği, güncel/ popüler müzik, müzik tarihi, eğitim müziği besteleme, müzik kültürü, koro ve yönetimi, orkestra / oda müziği yönetimi bulunmaktadır. Ayrıca bu grup içerisinde toplamı 9 kredilik armoni-konrtpuan-eşlikleme ve Türk müziği çokseslendirme teknikleri dersleri de seçmeli ders adıyla

dört yarıyıl okutulmaktadır. **Çalgı eğitimi** başlığı adı altında, piyano, bireysel çalgı eğitimi, okul çalgıları, elektronik org eğitimi, orkestra, eşlik (korepetisyon) dersleri bulunmaktadır. **Ses eğitimi** başlığı altında ise, bireysel ses eğitimi, toplu ses eğitimi, koro, oda müziği dersleri bulunmaktadır.

Buradan hareketle Müzik öğretmenliği lisans programına öğrenci seçiminde adayların bu üç ana başlıktaki bilgi ve becerileri ölçülmektedir.

1.6.Özel Yetenek Sınavı

Ülkemizde yükseköğrenim kurumlarına öğrenci kabulü Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM) tarafından, Öğrenci Seçme Sınavı (ÖSS) adı verilen merkezi bir sınavla yapılmaktadır. Ancak müzik öğretmenliği lisans programına öğrenci alınırken, diğer yükseköğretim kurumlarından farklı olarak, ÖSS dışında "*özel yetenek sınavı*" adıyla her üniversitenin kendisinin uyguladığı, merkezi olmayan giriş sınavları uygulanmaktadır.

Türkiye'deki müzik öğretmenliği lisans programlarında verilen eğitimde birtakım farklılıklar olmasına karşın, temelinde Yükseköğretim Kurulu (YÖK) tarafından belirlenmiş ve tanımları yapılmış olan dersler uygulanmaktadır. Ancak, müzik öğretmenliği lisans programlarına başvuran adaylara uygulanan sınavlarda, üniversiteden üniversiteye farklı uygulamalar yapılmakta ve boyutlar farklı oranlarda katsayılandırılmaktadır.

Müzik Eğitimi Anabilim Dalı özel yetenek sınavlarına lise mezunu olan herkes başvurabilmektedir. Ancak, ilk kez 1989'da İstanbul'da açılan bugüne dek sayısı 54'ü bulan AGSL'lerden mezun öğrencilerin sayısının artması, sınav sisteminde de değişiklik yapılmasına neden olmuştur. Önceleri salt yetenek ölçümü yapılırken yeni uygulamalarda yeteneğin yanında bilginin ölçülmesi temele alınmıştır. Mayıs 2004'de yayınlanmış olan 2560 sayılı Tebliğler Dergisi'nin 368. sayfasında belirtilen "AGSL Müzik Alanı Haftalık Ders Çizelgesi"nde ders

kategorileri, “Ortak Genel Kültür Dersleri”, “Alan Dersleri”, “Alan Seçmeli Dersleri” ve “Seçmeli Dersleri” olarak dört gruba ayrılmıştır. Alan ve alan seçmeli dersleri kategorilerinde Müziksel İşitme-Okuma-Yazma, Armoni, Müzik Formları, Piyano, Çalgı, Koro, Müziğe Giriş, Müzik Tarihi, Orkestra, Geleneksel-Çağdaş Türk Müziği, Müziğe Giriş dersleri bulunmaktadır.

1.6.1 Yetenek Sınavlarına Başvuru Koşulları

Özel yetenek sınavlarına katılmak isteyen adayların, AGSL mezunu, ÖSS’de sayısal, sözel veya eşit ağırlıklı puan türünden en az birinden 160 ve daha fazla puan almış olması gerekmektedir. Sınavlara, lisede özel yetenek için öğrenim görülmesi gereken alanların ve bölümlerin dışında öğrenim görerek mezun olan adaylar da başvurabilmektedir. Ancak bu adayların sayısal, sözel veya eşit ağırlıklı puan türlerinden birinden 185 ve daha fazla puan almış olma koşulu bulunmaktadır.

Özel yetenek sınavları, üniversite rektörlükleri tarafından yapılmaktadır. Rektörlükler, sınavların, ne zaman ve nerede yapılacağı, başvuru koşulları ve başvuruda istenen belgelerin yer aldığı ilanları gazete ve diğer yayın kuruluşlarına vererek ilgilileri bilgilendirmektedir. Adaylar, aynı öğretim yılı içinde farklı üniversitelerin sınavlarına başvurabilmektedir. Sınavlara girmek isteyen adayların ilgili ilanları izlemeleri gerekmektedir.

1.6.2 Yetenek Sınavlarının Uygulama Biçimleri

Burada belirtilenler yetenek sınavlarının uygulama biçimleri hakkında genel bir bilgi vermek amacı taşımaktadır. Her bir üniversite, kendi belirlediği koşullar ve kurallar çerçevesinde sınavlarını uygulamakta, boyutların hem içerik hem de puanlama yönünden ağırlıklarını kendileri tespit etmektedirler.

Birçok üniversitede müzik öğretmenliği giriş yetenek sınavları iki aşamalı olarak yapılmakta iken, bazı üniversiteler giriş yetenek sınavlarını tek ya da üç aşamalı olarak yapmaktadır. Başvuru koşullarını yerine getiren adaylar birinci aşama sınavına katılırlar. Birinci aşama, ön eleme niteliğinde bir sınav olup bireysel ve sözlü-uygulamalı, işitme-yineleme ağırlıklı olarak yapılmaktadır. Tek ses-çok ses, ezgi ve ritim işitme-yineleme alt boyutlarından oluşmaktadır. Tek ses-çok ses işitme-yineleme alt boyutunda adayların tek ses, iki ses, üç ses ve dört ses işitme-yineleme becerileri yoklanmaktadır. Ezgi işitme-yineleme alt boyutunda, piyanoda çalınan bir veya iki adet ezgi bulunmakta, bu ezgiler bir ya da iki müzik cümlesinden oluşmaktadır. Adayların, bir defa çalınan bu ezgileri "na" hecesi ile doğru bir şekilde yinelemesi ile ezgi hafızası ölçülmektedir. Buradaki ezgi cümleleri tonal ve makamsal olmaktadır. Ritim işitme-yineleme alt boyutunda ise adaydan, kalemle vurulan basit, bileşik ya da aksak ölçülerden oluşan bir veya iki adet ritmik bütünü doğru biçimde tekrarlamaları istenmektedir.

Kimi üniversitelerde birinci aşamada belirlenen bir taban puanı alanlar, kimilerinde ise kontenjanın üç katı kadar öğrenci ikinci aşama sınavına girmeye hak kazanmaktadır. Örnek vermek gerekirse "A" üniversitesinin birinci aşamada başarı olma koşulu 50 puan ve üzeri olarak belirlenmişse, 50 puanın altında kalan adaylar ikinci aşama sınavına alınmadan elenirler. "B" üniversitesinin kontenjanı 30 ve ikinci aşama sınavına girebilecek aday sayısını da kontenjanın üç katı olarak belirlemiş olsun. Bu durumda birinci aşama sınavı sonucunda puan sıralamasına göre ilk 90 kişi arasına giremeyen adaylar ikinci aşama sınavına girme hakkını kaybedecektir. İstenen koşulları sağlayan adaylar ise ikinci aşama sınavına girmeye hak kazanırlar.

İkinci aşama sınavı bireysel ve sözlü uygulamalı olarak yapılmaktadır. Bu aşamada adayların müziksel okuma-yazma, müziksel çalma ve müziksel söyleme bilgi ve becerileri ölçülmektedir. İkinci aşama sınavı üç boyutta yapılmaktadır. Bunlar: Müziksel okuma yazma, müziksel söyleme ve müziksel çalma.

Müziksel okuma-yazma boyutunda adaylar topluca bir salona alınırlar. Adaylardan, piyanoda çalınan, en az iki cümleden oluşan bir veya iki ezgiyi doğru ve

hatasız bir şekilde yazmaları istenir. Müziksel yazma sınavından sonra müziksel okuma sınavına alınan adaylardan, kendilerine yazılı olarak verilen bir veya iki cümleden oluşan bir ezgiyi belirlenen hazırlık aşamasından sonra doğru, temiz ve bütünlük içerisinde okumaları istenir.

Müziksel çalma boyutunda, adaylar, vurmalı, mekanik öğeler taşıyan ve programlanabilir öğeleri olan çalgılar dışındaki bir çalgıyla hazırlamış oldukları bir veya iki adet etüt veya eseri sınav jürisine dinletirler. Bu boyutta, adayların çalmaya yönelik özellikleri ve çalma becerileri ölçülmektedir.

Müziksel söyleme boyutunda ise adaylardan, daha önceden hazırladıkları bir eseri seslendirilmesi istenir. Bu boyutta adayların müziksel söyleme becerileri ölçülmekte ve ses yapıları gözlenmektedir. Bazı üniversiteler şarkıya ek olarak adaylardan İstiklâl Marşı'nı doğru, temiz bir şekilde söylemelerini istemektedir.

Bu genel uygulamanın dışında bazı üniversitelerde, mülakat, müziksel drama gibi farklı uygulamalar yapılmakta ve yukarıda belirtilen boyutların içindeki farklı bilgi ve beceriler de ölçülmektedir.

1994-1995, 1995-1996 ve 1996-1997 öğretim yıllarında müzik eğitimi bölümlerine seçme-yerleştirme sınavları ÖSYM tarafından yapılmıştır. "Merkezi Özel Yetenek Sınavı" (MÖZYES) adı verilen bu uygulamada adaylar iki aşamalı sınava katılmışlardır. Birinci aşama sınavı "müziksel işitme-algılama" alanında yapılmıştır. İkinci aşama sınavı ise, üç ayrı sınavdan oluşmaktadır. Bunlar "Müziksel İşitme-Yineleme", "Müziksel Söyleme" ve "Müziksel Çalma" sınavlarıdır. Her boyuttaki ham puanlar kendi içlerinde ortalaması 50, standart sapması 10 olan standart puanlara çevrilip, ÖSS ve ortaöğretim başarı puanlara da saptandıktan sonra önceden belirlenen katsayılarla çarpılarak bir MÖZYES puanı oluşturulmaktadır.

Adaylar, ÖSS'de olduğu gibi, girmek istedikleri programları arasında tercih yaptıktan sonra, aldıkları puanları doğrultusunda istedikleri bölümlerde sıralamaya girebilen adaylar bu bölümlere yerleştirilirler.

1.7 Problem

Türkiye'deki müzik öğretmenliği lisans programında Yükseköğretim Kurulu (YÖK) tarafından belirlenmiş ve tanımları yapılmış olan dersler uygulanmaktadır. Ancak, müzik öğretmenliği lisans programına öğrenci seçiminde üniversitelerde farklı uygulamalar yapılmakta ve sınav boyutları farklı oranlarda katsayılandırılmaktadır. Bunun sonucu olarak da, sınava giren adaylar farklı uygulama ve müziksel ölçmedeki ağırlıklandırmanın farklı olması nedeniyle giriş sınavlarında değişik dereceler elde etmekte; bazı üniversitelerde öğrenim görmeye hak kazanırken bazılarında ise başarılı olamamaktadırlar. Bu bağlamda araştırmanın ana problemi aşağıdaki gibi ifade edilebilir:

Türkiye'deki müzik öğretmenliği lisans programlarına girişteki müzik yetenek sınavlarında uygulanan müziksel ölçme boyutlarının ağırlıklarına göre üniversiteden üniversiteye oluşan farklılıklar nelerdir?

1.8 Alt Problemler

Türkiye'deki müzik öğretmenliği lisans programlarına giriş sınavlarında;

1. Birinci aşama sınavının alt boyutları nelerdir?

2. Birinci aşama sınavının alt boyutlarının üniversitelere göre dağılımı nasıldır?

3. Birinci aşama sınavının alt boyutlarının ÖYSP'ye etkisi nedir?

4. İkinci aşama sınavının alt boyutları nelerdir?

5. İkinci aşama sınavının alt boyutlarının üniversitelere göre dağılımı nasıldır?

6. İkinci aşama sınavının alt boyutlarının ÖYSP'ye etkisi nedir?

7. Katsayı farklılıklarının aday başarı durumuna etkisi var mıdır?

1.9 Önem

Bu araştırmanın **genel amacı**, müzik öğretmenliği lisans programına öğrenci seçme sınavlarının karşılaştırılarak incelenmesi yoluyla sınavların nitelik ve nicelik açısından geliştirilmesine katkıda bulunmaktır.

Bu genel amaç çerçevesinde araştırma için güdülen **amaçlar** şunlardır:

1. Müzik öğretmenliği lisans programı öğrenci giriş sınavlarının içerik ve uygulamalarındaki farklılıkların neler olduğunun saptanması

2. Bu farklılıkların getirdiği sonuçların saptanması.

Araştırma, öncelikle ülkemizdeki üniversitelerin müzik öğretmenliği lisans programlarına öğrenci seçiminde yapılan uygulamaların ve bu uygulamalardaki ortaklıkların, farklılıkların ve benzerliklerin ortaya konması bakımından önem ve değer taşımaktadır.

Araştırma sonuçlarının uygulamaya sağlayacağı katkılar ya da getireceği yenilikler bakımından **bu araştırmanın önemi;**

Gelecekte merkezi yöntemle yapılacak bir yetenek sınavı modeli geliştirme çalışmalarına yönelik bir araştırma modeli oluşturabilecek ya da bu çabalara katkıda bulunabilecek olmasıdır.

Yetenek sınavlarındaki farklılıklar ve bu farklılıkların öğrenci seçiminde büyük bir önem oluşturup oluşturmadığı konularında yeni araştırmalara ışık tutabilir nitelikte olmasıdır.

Gelecekte yetenek sınavlarını inceleyen araştırmacılara bir kaynak sunacak olmasıdır.

1.10 Sayıltılar

Araştırmanın gerçekleştirilmesinde hareket edilen sayıltılar aşağıdaki gibidir:

1. Türkiye'deki müzik öğretmenliği lisans programına öğrenci seçiminde üniversitelerde farklı uygulamalar yapılmakta ve sınav boyutları farklı oranlarda katsayılandırılmaktadır.

2. Müzik öğretmenliği lisans programları giriş yetenek sınavlarındaki farklılıkları inceleyen bir araştırmaya ihtiyaç vardır.

3. Araştırma ve çalışma örneklemleri, araştırma ve çalışma evrenlerini tam olarak temsil edebilecek niteliktedir.

4. Seçilen araştırma modeli ve kullanılacak veri toplama teknikleri araştırmanın yapısına ve amaçlarına uygundur.

5. Araştırmada kullanılacak verilerin toplandığı kaynaklar yeterince geçerli ve güvenilirdir.

1.11 Sınırlılıklar

Araştırmanın kapsamını, Türkiye'deki müzik yüksek öğrenim kurumlarının lisans programlarına giriş sınavları oluşturmaktadır. Araştırmada belli bir boyutun ele alınabilmesi amacıyla giriş sınavları incelenecek olan kurumlar, programı bakımından müzik öğretmeni yetiştirenler ile ve müzik öğretmenliği lisans programları giriş yetenek sınavları ise, 2004-2005 öğretim yılında uygulananlar ile sınırlandırılmıştır.

Bu araştırma, araştırmacının kendi araştırma imkânları ve GÜ Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nün belirlediği çalışma süresi ile sınırlıdır.

1.12.Tanımlar

Aralık: İki ses arasındaki yükseklik (incelik-kalınlık) ayrımı.

Deşifre: Bir müzik yazısını ilk görüşte hazırlıksız olarak çalma, okuma.

Müziksel Okuma (Solfej): Notaların ad, yükseklik, süre, hız ve gürlük özelliklerine göre seslendirme.

Müziksel Yazma (Dikte): Önceden bilinmeyen bir ezgiyi, tonalite, ölçü kurallarına bağlı kalarak, doğru ses yükseklikleri ve süreleri ile yazma.

BÖLÜM II

İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde, araştırmaya problem ve kullanılan yöntem yönünden benzer ve ilişkili diğer bireysel çalışmalar tanıtılmıştır. Araştırmanın temel konularından olan müzik eğitimi anabilim dalı giriş yetenek sınavlarıyla ilgili olarak 1980-2003 yılları arasında 3'ü doktora, 1'i sanatta yeterlik, 9'u yüksek lisans tezi olmak üzere 13 araştırma yapılmıştır. Yüksek lisans düzeyindeki araştırmaların büyük bir çoğunluğunda giriş yetenek sınavlarında başarılı olan öğrencilerin giriş sınavlarındaki puanları ve ilgili dersler arasındaki ilişkinin incelendiği saptanmıştır.

Rıdvan SÜER'in (Süer, 1980) "Müzik Öğretmeni Yetiştiren Kurumlarda Öğretim" adlı doktora tezinde, sınava giren adayların bölüme kabullerindeki giriş davranışları sorgulanmıştır. Adayları, örneklem grubunun %1.4'ü tamamen yeterli, %13.1'i yeterli, %46.4'ü kısmen yeterli, %37.7'si ise yetersiz bulunmuştur. Bu durum öğrenim sürecine giren öğrenciler arasında giriş davranışları yönünden önemli sayılabilecek farklar olduğu şeklinde yorumlanmıştır.

Belir TECİMER'in (Tecimer, 1988) "GEF Müzik Eğitimi Bölümü Öğrencilerinin Bölüme Girişteki Müziksel İşitme Başarılarıyla Bölümdeki Müziksel İşitme-Okuma-Yazma (MİOY) Dersi Başarıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" adlı yüksek lisans tezinde, adayların girişteki başarı puanları ile ilerleyen yarı yıllardaki Müziksel İşitme-Okuma-Yazma Dersi başarı puanları, basit ve kısmi korelasyon yöntemleri kullanılarak hesaplanmış, 1.yarıyıl haricinde iki değişken arasında istatistiksel açıdan anlamlı ilişkiler olmadığı gözlenmiştir. Bu da MİOY dersinin kapsadığı özelliklerin giriş yetenek sınavında kapsanmamasına bağlanmıştır.

Jale TATAR'ın (Tatar, 1990) "Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi Bölümlerinin Giriş Sınavlarında Müziksel Yeteneğin Ölçülmesi ve

Değerlendirilmesi" adlı yüksek lisans tezinde, Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümü 1984-85 öğretim yılı girişli öğrencilerden 1989-90 öğretim yılı girişli öğrencilerine kadar inceleme yapılmıştır. Öğrencilere Seashore'un müzikal yetenek testi uygulanmıştır. Giriş yetenek sınavlarına ilişkin elde edilen başarı puanlarıyla öğrencilerin akademik başarılarına ilişkin puanları ve Seashore'un müzikal yetenek testi sonuçları karşılaştırılarak incelenmiştir.

Erol DEMİRBATIR'ın (Demirbatır, 1993) "Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümü Öğrencilerinin Bölüme Girişteki Müziksel Başarılarıyla Birinci Yıl Sonundaki Müziksel Başarılarının Karşılaştırılarak İncelenmesi" adlı yüksek lisans tezinde girişteki müziksel işitme, çalma ve söyleme puanlarıyla birinci yıl sonundaki müziksel işitme, çalma ve söyleme puanları arasında korelasyon yöntemiyle ilişkiler saptanmış, ancak yetersiz düzeyde bulunmuştur. İlişkinin arttırılmasına yönelik önlemler alınmasının gereği vurgulanmış ve bu yönde çözüm önerileri getirilmiştir.

Gülay GÖĞÜŞ'ün (Göğüş, 1995) "Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi Bölümlerine Giriş Yetenek Sınavlarının Değerlendirilmesi" adlı sanatta yeterlik tezinde, Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümünde 1991-1994 yılları arasında farklı komisyon üyelerince yapılan dört giriş sınavı incelenmiştir. Örneklemini bu dört yılda okula yerleştirilen öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmada giriş yetenek sınavlarının müziksel işitme ve ses alanlarıyla doğrudan ilişkileri olduğu düşünülen Müziksel İşitme Okuma, Bireysel Söyleme ve Anadal dersi puanları temel alınmıştır. Bu incelemeler sonucunda araştırmacı müziksel işitmeyi ölçmek üzere bir deneme testi geliştirmiştir.

İlknur ÖZAL'ın (Özal, 1995) "Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümü Öğrencilerinin Giriş Yetenek sınavındaki Başarıları İle Ana Çalgı Dersleri Başarıları Arasındaki İlişkiler" adlı yüksek lisans tezinde, girişteki müziksel başarının alt boyutları (müziksel işitme, müziksel çalma, müziksel söyleme, müziksel okuma ve yazma, orta öğretim başarı puanı, genel toplam vb.) ile 1. ve 2. yarıyıllarda ana çalgı dersindeki başarı korelasyon yöntemiyle hesaplanmış, saptanan

ilişkilerden biri anlamlı, birkaçı anlamlıya yakın, çoğu anlamsız bulunmuştur. Varılan sonuçlar ışığında çözüm önerilerinde bulunulmuştur.

Şengül DİNLER ÖZAL'ın (Dinler Özal, 1995) "Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümü Öğrencilerinin Giriş Yetenek Sınavlarındaki Başarıları İle Bireysel Söyleme Dersindeki Başarıları Arasındaki İlişkiler" adlı yüksek lisans tezinde, giriş yetenek sınavının alt değişkenleri olan müziksel işitme, müziksel çalma ve müziksel söyleme puanları ile bireysel ses eğitimi dersi başarıları arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

Metin KARKIN'ın (Karkın, 1996) "Müzik Eğitimi Bölümlerine Giriş Yetenek Sınavlarının Değerlendirilmesi" adlı yüksek lisans tezinde on bir müzik eğitimi bölümünde sınavı uygulayanlara, sınavda öğrencilerde yoklanması gereken nitelikler konusunda görüş birliği içinde olduklarını ortaya koymuştur. Araştırmada, farklı bir sınav yöntemi olan MÖZYES'le ilişkili olarak bölümlere merkezi özel yetenek sınavıyla öğrenci alınmasına ilişkin görüşleri alındığında öğretim elemanlarının %64'ü "hayır" yanıtını vermişlerdir.

Seval KÖSE'nin (Köse, 1996) "Gazi Üniversitesi Müzik Eğitimi Bölümü'nde Merkezi Özel Yetenek Sınavı Öncesi ve Merkezi Özel Yetenek Sınavı Girişli Öğrencilerin Akademik Başarılarının Karşılaştırılması" adlı yüksek lisans tezinde, birbirinden farklı yönleri olan iki yetenek sınavıyla alınan öğrencilerin akademik başarılarının da farklı olduğu gözlenmiştir.

Cengiz ŞENGÜL'ün (Şengül, 2001) "Müzik Eğitimi Bölümlerinin Giriş Yetenek Sınavlarına Başvuran Adayların Müziksel İşitme-Yineleme Sınavındaki Soru Tiplerine Göre Başarı Durumlarının Belirlenmesi" adlı yüksek lisans tezinde, giriş yetenek sınavının temel boyutlarından biri olan müziksel işitme-yineleme sınavını oluşturan soru türlerine göre öğrencilerin başarı durumları belirlenmiştir.

Süleyman TARMAN'ın (Tarman, 2002) "Gazi Üniversitesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Giriş-Müzik Yetenek Sınavlarının Geçerlik ve Güvenirlik Yönünden

İncelenmesi" adlı doktora tezinde, müzik yetenek sınavının alt testleri (müziksel işitme, müziksel çalma vb.) ile bölüm içindeki ilgili dersler arasındaki ilişkiler korelasyon yöntemi ile incelenerek yetenek sınavının yordama geçerliği incelenmiştir. Puanlama güvenirliği hesaplama yöntemi ile de yetenek sınavının güvenirliği ölçülmüştür. Ortaya çıkan pek çok bulgu ışığında yetenek sınavının geliştirilmesine ve geçerlik-güvenirliğinin artırılmasına yönelik çözüm önerileri sunulmuştur.

Ayşegül ATAK YAYLA'nın (Atak Yayla, 2003) "Müziksel Yeteneğin Ölçümü" adlı doktora tezinde, müzik eğitimi anabilim dalları giriş yetenek sınavları sorgulanarak, bu konuda dünyada kullanılan ölçekleri tanıtma ve bunun ışığında müziksel algılama ve performansı ölçen ölçme araçları geliştirmek amacıyla araştırma yapılmıştır.

Hakan BAĞCI'nın (Bağcı, 2003) "Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi Öğrencilerinin Girişte Aldıkları Özel Yetenek Sınavı Sonuçlarının ve Bölüm Programlarının Öğrencilerin Yaratıcılık Düzeyine Etkisi" adlı yüksek lisans tezinde, müzik yeteneği ve yaratıcı düşünce yeteneği arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı sorusundan hareketle, Türkiye'deki Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı öğrencilerinin bölüme girişte aldıkları özel yetenek sınav sonuçları ile aynı öğrencilerin Torrence Yaratıcı düşünce Testi'nden aldıkları puanlar (sözel akıcılık, sözel esneklik, sözel orijinallik, şekilsel akıcılık, şekilsel esneklik, erken kapamaya direnç, zenginleştirme, yaratıcı kuvvetler listesi ve şekilsel yaratıcılık toplamı) arasındaki ilişki incelenmiş ve yaratıcılık ve müzik yeteneği arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1 Araştırmanın Modeli

Araştırmada, ülkemizdeki müzik öğretmenliği lisans programlarına öğrenci seçmek amacıyla yapılmakta olan giriş yetenek sınavlarındaki farklı katsayı ve uygulamaları ortaya koymak ayrıca bu farklılıkların öğrenci başarı durumuna etkisinin saptanması amaçlanmıştır. Bu sebeple araştırma betimsel bir alan araştırmasıdır.

Betimleme araştırmaları, "olayların, objelerin, varlıkların, kurumların, grupların ve çeşitli alanların ne olduğunu betimlemeye, açıklamaya çalışan incelemelerdir. "Bunlar nedir?" sorusuna cevap bulmaya yöneliktirler. Bununla mevcut durumlar, koşullar, özellikler aynen ortaya konmaya çalışılır. Betimleme araştırmaları mevcut olayların daha önceki olay ve koşullarla ilişkilerini de dikkate alarak, durumlar arasındaki etkileşimi açıklamayı hedef alır" (Kaptan, 1998).

Araştırmada, Türkiye'deki Müzik Öğretmenliği Anabilim Dallarında uygulanan giriş yetenek sınavlarının uygulama şekilleri, puanlamada kullanılan katsayılar ve bunlardaki farklılıkların getirdiği problemler betimlenmiş; bunlara paralel olarak çözüm yolları aranmıştır.

3.2 Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni Türkiye'deki Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümleri Müzik Öğretmenliği Anabilim Dallarında 2004-2005 öğretim yılında uygulanmakta olan yetenek sınavlarıdır. 2004-2005 yılı itibariyle Türkiye'deki

Eğitim Fakülteleri ve Fen-Edebiyat Fakültesi'ne bağlı 21 müzik öğretmenliği anabilim dalı aşağıda listelenmiştir:

1. Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Fakültesi (Bolu)
2. Atatürk Üniversitesi, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi (Erzurum)
3. Atatürk Üniversitesi, Erzincan Eğitim Fakültesi (Erzincan)
4. Balıkesir Üniversitesi, Necatibey Eğitim Fakültesi (Balıkesir)
5. Cumhuriyet Üniversitesi, Eğitim Fakültesi (Sivas)
6. Çanakkale 18 Mart Üniversitesi, Eğitim Fakültesi (Çanakkale)
7. Dokuz Eylül Üniversitesi, Buca Eğitim Fakültesi (İzmir)
8. Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi (Ankara)
9. Gazi Osman Paşa Üniversitesi, Eğitim Fakültesi (Tokat)
10. Harran Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi (Şanlıurfa)
11. İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi (Malatya)
12. Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fatih Eğitim Fakültesi (Trabzon)
13. Marmara Üniversitesi, Atatürk Eğitim Fakültesi (İstanbul)
14. Muğla Üniversitesi, Eğitim Fakültesi (Muğla)
15. Niğde Üniversitesi, Eğitim Fakültesi (Niğde)
16. Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun Eğitim Fakültesi (Samsun)
17. Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Fakültesi (Denizli)
18. Selçuk Üniversitesi, Eğitim Fakültesi (Konya)
19. Süleyman Demirel Üniversitesi, Burdur Eğitim Fakültesi (Burdur)
20. Uludağ Üniversitesi, Eğitim Fakültesi (Bursa)
21. Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi (Van)

Bu bölümler biri hariç eğitim fakülteleri güzel sanatlar eğitimi bölümlerinde yer almaktadır. (sadece Harran Üniversitesi bünyesindeki müzik öğretmenliği anabilim dalı Fen-Edebiyat Fakültesi bünyesinde bulunmaktadır) ve ülkemizdeki yirmi iki müzik öğretmenliği anabilim dalından yirmi bir tanesi, araştırma kapsamına alınmıştır. Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı'nın ilk defa 2005-2006'da öğrenci almaya başlaması nedeniyle araştırma kapsamı dışında tutulmuştur.

Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi ve Erzincan Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dallarının sınavları ortak yapıldığı için, araştırmada, bu iki anabilim dalı tek olarak kabul edilmiştir.

Sonuçta araştırmanın örneklemi tamsayımı esas alacak şekilde düzenlenmiştir. "İhtiyaç duyulan veriler, evreni oluşturan birimlerin tamamından toplanıyorsa bu işleme tamsayım denir" (İşcil, 1977).

3.3 Verilerin Toplanması

Araştırma ile ilgili veriler kaynak tarama yoluyla elde edilmiştir. 2004-2005 öğretim yılına ait yetenek sınavı kılavuzları, gerekli resmi yazışmalar yapılarak ve ilgililerle görüşülerek elde edilmiştir. Ayrıca araştırmada yararlanılmak üzere ilgili literatür incelenmiş ve konu ile ilgili kitap, makale, dergi, tezler ve sanal iletişim ortamlarındaki veriler taranmıştır.

3.4 Verilerin İşlenmesi ve Çözümlenmesi

1. Yetenek sınav kılavuzlarındaki bilgiler kaynak tarama yöntemi ile incelenmiş ve sınav aşamalarında yapılan uygulamalar ve bu uygulamaların alt boyutları saptanmıştır.

2. Yetenek sınavlarının birinci aşamasında yapılan uygulamaların ve bu uygulamaların alt boyutlarının hangi üniversitede yapılıp hangisinde yapılmadığını saptamak amacı ile tablolar oluşturulmuş ve alt boyutlara ilişkin frekans (f) ve yüzdeleri hesaplanarak istatistiksel işlemler yapılmıştır.

3. Yetenek sınavlarında yapılan uygulamaların ÖYSP'ye etkisini saptayabilmek amacı ile boyutların puanları ile bu boyutların ÖYSP'de kullanılacağı katsayılardan yararlanılmıştır.

Örneğin, 100 puanlık "Tek Ses, Çok Ses Algılama, Yineleme Ve Adlandırma" uygulaması altında yapılan "İki Ses İşitme" alt boyutunun GÜ'deki puanı "18" olarak belirtilmiştir. ÖYSP hesaplamasında bu alandan gelen puan türünün %30 ile MOY alananından gelecek puanın %70'i ile yeni puan oluşturulacak ve bu yeni puanın da %50'si hesaplanıp ÖYSP'ye katılacaktır. Bu durumda 18 puanın %30'u alındığında "5.4" değerine ulaşılmakta ve son değerin de %50'si alındığında ise **2.7** değerine ulaşılmaktadır.

Bir uygulama içerisinde yapılan alt boyutlara ilişkin sayı değerleri toplanarak uygulamanın ÖYSP'ye etkisi saptanmış; her bir üniversiteye ilişkin değerler sütun grafiğine dönüştürülmüş ve yorumlanmaya çalışılmıştır.

Bu işlemler 4., 5. ve 6. alt problemler için ayrı ayrı uygulanmıştır.

4. Katsayı farklılıklarının aday başarı durumuna etkisini saptayabilmek amacıyla yetenek sınav kılavuzlarında belirtilen uygulamalara ilişkin katsayılar tablo haline getirilerek bir arada sunulmuştur.

Bazı üniversitelerde "diğer" başlığı adı altında yapılan uygulamalara ilişkin katsayılar, diğer boyutlara katsayıları oranında dağıtılarak toplamı 100 puanlık bir yeni katsayı sistemi oluşturulmuş ve bunlar yeni bir tabloda belirtilmiştir.

Mİ, MOY, MÇ ve MS puanları bilinen dört adayın Türkiye'deki bütün müzik öğretmenliği lisans programı giriş yetenek sınavlarına katıldıkları varsayılmış ve aldıkları ÖYSP değerleri karşılaştırılarak hangi boyutun hangi üniversitede ÖYSP'ye ne derece etki ettiği saptanmaya çalışılmıştır.

Bunun için adayın Mİ puanı ilgili üniversitenin Mİ katsayısı ile; MOY puanı ile MOY katsayısı ile; MÇ puanı ile MÇ katsayısı ile ve MS puanı ile MS katsayısı ile çarpılarak, elde edilen veriler toplanıp 100 puan üzerinden ÖYSP değerine ulaşılmıştır. Bu işlem bütün üniversiteler için ayrı ayrı yapılarak her bir adayın 20 üniversiteden aldığı ÖYSP değerleri azalan sırada sütun grafiğine dönüştürülerek en yüksek, en düşük puanları karşılaştırılmış; ranj değerleri hesaplanarak hangi katsayının ÖYSP'ye ne düzeyde etki ettiği incelenmiştir.

Adayların her bir boyuttan aldığı puanlar oluşturulurken her bir adayın bir boyutta kuvvetli, diğerlerinde zayıf olduğu varsayılmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR ve YORUM

Araştırmada belgesel tarama yoluyla elde edilen veriler, müzik öğretmenliği anabilim dalı giriş yetenek sınavlarında yapılmakta olan uygulamalar, bu uygulamaların ağırlıklandırılmasına ilişkin bulgular saptanıp, benzerlikler ve farklılıklar analiz edilerek yorumlanmaya çalışılmıştır.

4.1 Birinci Alt Probleme Yönelik Bulgular Ve Yorum

Bu alt problemde, 20 üniversitenin müzik öğretmenliği anabilim dalı giriş yetenek sınavlarının 1.aşamasında yapılan uygulamaların neler olduğuna ilişkin cevap aranmıştır.

Marmara Üniversitesi (MAÜ) ve Selçuk Üniversitesi (SÜ) öğrenci seçme sınavlarını tek aşamada yapmaktadır. Ancak MAÜ'de Müziksel İşitme Okuma ve Yazma (MİOY) bölümünün eleme sınavı olması nedeniyle bu bölüm, araştırmada, birinci aşama içerisinde; SÜ'de ise böyle bir koşul bulunmadığından sınav boyutları 2.aşama içerisinde incelenmiştir.

Sınavlarda uygulanan alt boyutlar ise aşağıda belirtilmiştir:

4.1.1 "Tek Ses, Çok Ses Algılama, Yineleme ve Adlandırma" Başlığı Altında Yapılan Uygulamalar

- Tek Ses İşitme
- İki Ses İşitme

- Çift Ses Duyma ve Adlandırma
- Üç Ses İşitme
- Dört Ses İşitme
- Aynı Anda Çalınan Üç Sesten Ortadakini İşitme
- Aynı Anda Çalınan Dört Sesten İkinciyi İşitme
- Aynı Anda Çalınan Dört Sesten Üçüncüyü İşitme
- Geniş Aralıklı Beş Ayrı Sesin "Na" Hecesi İle Tekrarı
- Verilen Kılavuz Sesten Sonra Ayrı Ayrı Çalınacak Beş Değişik Sesin Adı ve Yüksekliği İle Söylenmesi
- Verilen Kılavuz Sesten Sonra İstenen Beş Ayrı Sesin Adı ve Yüksekliği İle Söylenmesi

4.1.2 Ezgi İşitme Başlığı Altında Yapılan Uygulamalar:

- Tonal Ezgi İşitme
- Modal (Makamsal) Ezgi İşitme
- Basit Ölçüde Ezgi İşitme
- Karma-Aksak Ölçüde Ezgi İşitme
- Kısa Ezgi
- Uzun Ezgi
- Karışık Ezgi

4.1.3 Ritim İşitme Başlığı Altında Yapılan Uygulamalar:

- Basit Ölçüde Ritim İşitme
- Karma-Aksak Ölçüde Ritim İşitme
- Uzun Ritim Cümlesi
- Kısa Ritim Cümlesi

4.1.4 “Müziksel Okuma – Yazma” Başlığı Altında Yapılan Uygulamalar:

- Müziksel Yazma (Dikte)
- Müziksel Okuma (Deşifre)

4.1.5 Sözel ve Müziksel Anlatım Yeteneğinin Ölçümü Başlığı Adı Altında Yapılan Uygulamalar:

- Adayın Kısa Özgeçmişi Üzerine Konuşması
- Verilecek Bir Metni Okuması
- Verilecek Bir Konu Üzerine Canlandırma Yapması
- Verilecek Bir Konu Üzerine Müzikal Dinamikleri Uygulaması

4.1.6 Çalgı Alanı Başlığı Adı Altında Yapılan Uygulamalar:

- Çalgı Çalabilme Yeteneği
- Sağ El Sol El Koordinasyonu

4.1.7 Ses Alanı Başlığı Altında Yapılan Uygulamalar:

- Detonasyon-Entonasyon
- Sesin Nitelik ve Rengi, Ses Genişliği
- Ton Değiştirmeye Uyum
- Ses Eğitiminde Gelişmeye Uygunluk

4.1.8 Yazılı Uygulamalı Sınavlar

- Müziksel Algılama Yeteneğinin Ölçümü
- Müzik Teorisi ve İşitme Eğitimine Yönelik Hazır Bulunuşluk Değerlendirilmesine Yönelik Test
- Genel Kültür ve Temel Müzik Bilgileri Testi (40 ya da 50 Soruluk)

Türkiye'de yapılmakta olan müzik öğretmenliği anabilim dalı giriş yetenek sınav kılavuzları incelendiğinde birinci aşamada, sınavların, "Tek Ses, Çok Ses Algılama, Yineleme ve Adlandırma", "Ezgi İşitme", "Ritim İşitme", "Müziksel Okuma-Yazma", "Sözel ve Müziksel Anlatım Yeteneğinin Ölçümü", "Çalgı Alanı", "Ses Alanı" ve "Yazılı Uygulamalı sınavlar" başlıkları adı altında yapıldığı saptanmıştır.

Birinci aşama sınavında yukarıdaki boyutlardan "Sözel ve Müziksel Anlatım Yeteneğinin Ölçümü" uygulaması hariç tamamının müzik yeteneği ve müzik bilgisini ölçtüğü; dolayısıyla bu uygulamaların yapılmasının son derece uygun olduğu düşünülmektedir.

4.2 İkinci Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorum

Bu alt problemde, birinci aşama sınavı alt boyutlarının üniversitelere göre dağılımının durumu incelenmiş, uygulamalar tek tek tablolar halinde belirtilerek ilgili alt boyutun hangi üniversitede yapılıp hangisinde yapılmadığı ortaya konmuştur.

Tablo 4.2.1: 1. Aşama Sınavında Uygulanan "Tek Ses, Çok Ses Algılama, Yineleme ve Adlandırma" Başlığı Adı Altında İncelenecek Alt Boyutların Üniversitelere Göre Dağılımı:

Boyutlar / Üniversite	Tek Ses İşitme	İki Ses İşitme	Üç Ses İşitme	Dört Ses İşitme	Aynı Anda Çalınan Üç Sesten Ortadakini İşitme	Aynı Anda Çalınan Dört Sesten İkinciyi İşitme	Aynı Anda Çalınan Dört Sesten Üçüncüyü İşitme	Geniş Aralıklı 5 Ayrı Sesin "Na" Hecesi İle Tekrarı	Verilen Kılavuz Sesten Sonra Ayrı Ayrı Çalınacak 5 Değişik Sesin Adı Ve Yüksekliği İle Söylenmesi	Verilen Kılavuz Sesten Sonra İstenen 5 Ayrı Sesin Adı Ve Yüksekliğiyle Söylenmesi
AİBÜ		X	X							
AÜ	X	X	X							
BÜ		X	X	X						
CÜ		X	X	X						
ÇOMÜ		X	X	X	X	X	X			
DEU								X	X	X
GÜ		X	X	X						
GOPÜ	X	X	X							
HÜ		X	X	X						
İÜ		X	X	X						
KTÜ		X	X	X						
MAÜ		X	X	X					X	X
MÜ		X	X	X						
NÜ	X	X	X	X						
OMÜ	X	X								
PÜ		X	X	X						
SÜ										
SDÜ		X	X	X						
UÜ										
YYÜ		X	X	X						
f	**4**	**17**	**16**	**13**	**1**	**1**	**1**	**1**	**2**	**2**
%	**20**	**85**	**80**	**65**	**5**	**5**	**5**	**5**	**10**	**10**

Tablo 4.2.1'deki verilere göre;

"Tek Ses İşitme" alt boyutunun AÜ, GOPÜ, NÜ ve OMÜ'de olmak üzere 4 üniversitede uygulandığı; bu alt uygulamanın birinci aşama sınavında Türkiye genelinde %20 oranında kullanıldığı saptanmıştır.

Yetenek sınavlarına giren adayların büyük bir çoğunluğunun AGSL mezunları olduğu göz önüne alındığında "tek ses işitme" alt boyutunun aday öğrenci seçiminde önemli bir etkisinin olmadığı düşünülmektedir.

"İki Ses İşitme" alt boyutunun AİBÜ, AÜ, BÜ, CÜ, ÇOMÜ, GÜ, GOPÜ, HÜ, İÜ, KTÜ, MAÜ, MÜ, NÜ, OMÜ, PÜ, SDÜ, YYÜ'de olmak üzere 17 üniversitede uygulandığı; bu alt uygulamanın birinci aşama sınavında Türkiye genelinde %85 oranında kullanıldığı; ayrıca MAÜ'de, adaylardan işittikleri aralığın adını da söylemeleri istendiği saptanmıştır.

"Üç Ses İşitme" alt boyutunun AİBÜ, AÜ, BÜ, CÜ, ÇOMÜ, GÜ, GOPÜ, HÜ, İÜ, KTÜ, MAÜ, MÜ, NÜ, PÜ, SDÜ, YYÜ'de olmak üzere 16 üniversitede uygulandığı; bu alt uygulamanın birinci aşama sınavında Türkiye genelinde %80 oranında kullanıldığı saptanmıştır.

"Dört Ses İşitme" alt boyutunun BÜ, CÜ, ÇOMÜ, GÜ, HÜ, İÜ, KTÜ, MAÜ, MÜ, NÜ, PÜ, SDÜ, YYÜ'de olmak üzere 13 üniversitede uygulandığı; bu alt uygulamanın birinci aşama sınavında Türkiye genelinde %65 oranında kullanıldığı saptanmıştır.

İki ses, üç ses ve dört ses işitme alt boyutlarında, adayların, çok sesli işitebilme becerileri ölçülmektedir. Karkın'ın araştırmasında (Karkın, 1996:56,57,58) "iki ve üç ses sorulmalı mıdır" sorularına tüm öğretim elemanları olumlu; "dört ses sorulmalı mıdır" sorusuna ise %73 oranında olumlu yanıt vermişlerdir. Yapılan araştırmalar ve tüm üniversitelerde çok ses ile ilgili uygulamaların bulunması çok

sesli işitebilme becerisinin müzik yeteneği ölçümündeki önemi gösterdiği düşünülmektedir.

MAÜ'de diğer üniversitelerden farklı olarak iki ses işitme alt boyutunda, adaylardan, duydukları aralığın adını ve niteliğini de belirtmelerinin istenmesi ve bu alt boyutun MAÜ'de müzik becerisinin yanı sıra ritmik okuma alt boyutunda olduğu gibi müzik bilgi düzeyinin ölçüldüğünü göstermektedir.

"Aynı Anda Çalınan Üç Sesten Ortadakini İşitme", "Aynı Anda Çalınan Dört Sesten İkinciyi İşitme", "Aynı Anda Çalınan Dört Sesten Üçüncüyü İşitme" alt boyutlarının yalnız ÇOMÜ'de uygulandığı; bu alt uygulamaların birinci aşama sınavında Türkiye genelinde %5 oranında kullanıldığı saptanmıştır.

Eleme niteliği taşıyan bir sınavda bu üç alt boyutun yetenek ölçümü için uygun soru tipleri olmadıkları düşünülmektedir.

Bu üç alt uygulama ÇOMÜ'nün 2004-2005 öğretim yılında yapılan yetenek sınavında uygulanmış ve daha sonraki yıllarda bu alt uygulamalardan vazgeçildiği gözlenmiştir.

"Geniş Aralıklı 5 Ayrı Sesin (na) Hecesi İle Tekrarı" alt boyutunun sadece DEÜ'de uygulandığı ve bu alt uygulamanın birinci aşama sınavında Türkiye genelinde %5 oranında kullanıldığı saptanmıştır.

"Verilen Kılavuz Sesten Sonra Ayrı Ayrı Çalınacak 5 Değişik Sesin Adı ve Yüksekliği İle Söylenmesi" ve "Verilen Kılavuz Sesten Sonra İstenen 5 Ayrı sesin Adı ve Yüksekliği İle Seslendirilmesi" alt boyutlarının benzer adlandırmalarla DEÜ ve MAÜ'de olmak üzere 2 üniversitede uygulandığı; bu alt uygulamaların birinci aşama sınavında Türkiye genelinde %10 oranında kullanıldığı saptanmıştır.

MAÜ ve DEÜ dışındaki üniversiteler çok sesli duymayı müzik yeteneğini ölçme düzeyinde ele alırken, adı geçen üniversiteler müzik bilgisini ölçme temelinde, birinci aşama sınavında adaylara soru yönelttikleri saptanmıştır.

Tablo 4.2.2: 1. Aşama Sınavında Uygulanan "Ezgi İşitme" Başlığı Adı Altında İncelenecek Alt Boyutların Üniversitelere Göre Dağılımı:

Boyutlar / Üniversite	Tonal Ezgi İşitme	Modal Ezgi İşitme	Basit Ölçüde Ezgi İşitme	Karma-Aksak Ölçüde Ezgi İşitme	Kısa Ezgi	Uzun Ezgi	Karışık Ezgi
AİBÜ			X	X			
AÜ	X	X					
BÜ	X	X					
CÜ	X	X					
ÇOMÜ					X	X	X
DEU	X						
GÜ	X	X					
GOPÜ	X	X					
HÜ	X	X					
İÜ	X	X					
KTÜ	X	X					
MAÜ	X	X					
MÜ	X	X					
NÜ	X	X					
OMÜ	X	X					
PÜ	X	X					
SÜ							
SDÜ	X	X					
UÜ							
YYÜ	X	X					
f	**16**	**15**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**
%	**80**	**75**	**5**	**5**	**5**	**5**	**5**

Tablo 4.2.2'deki verilere göre;

"Tonal Ezgi İşitme" alt boyutunun BÜ, CÜ, DEÜ, GOPÜ, HÜ, İÜ, KTÜ, MAÜ, MÜ, NÜ, OMÜ, PÜ, SDÜ, YYÜ'de olmak üzere 16 üniversitede uygulandığı; bu iki alt boyutun birinci aşama sınavında Türkiye genelinde %80 oranında kullanıldığı saptanmıştır.

"Modal Ezgi İşitme" alt boyutunun AÜ, BÜ, CÜ, GÜ, GOPÜ, HÜ, İÜ, KTÜ, MAÜ, MÜ, NÜ, OMÜ, PÜ, SDÜ, YYÜ'de olmak üzere 15 üniversitede uygulandığı; bu iki alt boyutun birinci aşama sınavında Türkiye genelinde %75 oranında kullanıldığı saptanmıştır.

"Basit Ölçüde Ezgi İşitme" ve "Karma-Aksak Ölçü Ezgi İşitme" alt boyutlarının yalnız AİBÜ'de uygulandığı; bu iki alt boyutun birinci aşama sınavında Türkiye genelinde %5 oranında kullanıldığı saptanmıştır.

"Kısa Ezgi", "Uzun Ezgi" ve "Karışık Ezgi" alt boyutlarının yalnız ÇOMÜ'de uygulandığı; bu üç alt boyutun birinci aşama sınavında Türkiye genelinde %5 oranında kullanıldığı saptanmıştır.

Birinci aşama sınavında üniversitelerin tamamının, adayların ezgi belleğini tonal ve modal (makamsal), basit ölçülü ve aksak ölçülü ezgilerle ölçtüğü gözlenmiştir. Ayrıca yetenek sınavı kılavuzlarında bu boyutun adlandırılmasında farklılıklar olduğu saptanmıştır. Ezgi işitme boyutunu; AİBÜ, müziksel hafıza; AÜ, CÜ, GÜ, GOPÜ, HÜ, İÜ, KTÜ, MÜ, NÜ, PÜ, SDÜ ve YYÜ, ezgi işitme; BÜ, ezgi tekrarı; ÇOMÜ, ezgisel bellek yeteneğinin ölçümü; OMÜ, ezgi belleği ve DEÜ ise verilen bir ezginin "na" hecesi ile tekrarı olarak adlandırmışlardır.

Ezgi işitme boyutunda, ağırlıklı olarak, adayların "tonal ezgi işitme" ve "modal (makamsal) ezgi işitme" becerileri ölçülmektedir.

Özel yetenek sınavlarında tüm üniversitelerde ezgi belleğine ilişkin çeşitli düzeylerde ölçmeler yapılmaktadır. Bir müzik yapıtının oluşumunda ezginin önemi düşünüldüğünde ezgi belleği boyutunun yetenek ölçümünde sorulması son derece uygun görülmektedir. Özel yetenek sınavlarında evrensel boyutta kullanılan tonal müzik ile geleneksel müzik dizilerinin oluşturduğu ezgi belleği boyutunun bulunmasının doğru bir ölçüm olduğu düşünülmektedir. Birinci aşama sınavında üniversitelerin büyük bir çoğunluğunda ezgi belleğine ilişkin uygulamaların bulunması, ayrıca Karkın'ın araştırma sonucuna göre (Karkın, 1996) öğretim

elemanlarının tamamının sınavın bu boyutunun olması gerektiği görüşü bu düşünceyi desteklemektedir.

Tablo 4.2.3: 1. Aşama Sınavında Uygulanan "Ritim İşitme" Başlığı Adı Altında İncelenecek Alt Boyutların Üniversitelere Göre Dağılımı:

Boyutlar / Üniversite	Basit Ölçüde Ritim İşitme	Karma-Aksak Ölçüde Ritim İşitme	Kısa Ritim Cümlesi	Uzun Ritim Cümlesi
AİBÜ	X	X		
AÜ	X	X		
BÜ	X	X		
CÜ	X	X		
ÇOMÜ			X	X
DEU				
GÜ	X	X		
GOPÜ	X	X		
HÜ	X	X		
İÜ	X	X		
KTÜ	X	X		
MAÜ	X	X		
MÜ	X	X		
NÜ	X			
OMÜ	X	X		
PÜ	X	X		
SÜ				
SDÜ	X	X		
UÜ				
YYÜ	X	X		
f	**16**	**15**	**1**	**1**
%	**80**	**75**	**5**	**5**

Tablo 4.2.3'teki verilere göre;

"Basit Ölçüde Ritim İşitme" alt boyutunun AİBÜ, AÜ, BÜ, CÜ, GÜ, GOPÜ, HÜ, İÜ, KTÜ, MAÜ, MÜ, NÜ, OMÜ, PÜ, SDÜ, YYÜ'de olmak üzere 16 üniversitede uygulandığı; bu alt boyutun birinci aşama sınavında Türkiye genelinde %80 oranında kullanıldığı saptanmıştır.

“Karma-Aksak Ölçüde Ritim İşitme” alt boyutunun AİBÜ, AÜ, BÜ, CÜ, GÜ, GOPÜ, HÜ, İÜ, KTÜ, MAÜ, MÜ, OMÜ, PÜ, SDÜ, YYÜ’de olmak üzere 15 üniversitede uygulandığı; bu alt boyutun birinci aşama sınavında Türkiye genelinde %75 oranında kullanıldığı saptanmıştır.

“Kısa Ritim Cümlesi” alt boyutunun sadece ÇOMÜ’de uygulandığı; bu alt boyutun birinci aşama sınavında Türkiye genelinde %5 oranında kullanıldığı saptanmıştır.

“Uzun Ritim Cümlesi” alt boyutlarının sadece ÇOMÜ’de uygulandığı; bu alt boyutun birinci aşama sınavında Türkiye genelinde %5 oranında kullanıldığı saptanmıştır.

Müziğin iki temel öğesinden biri olan ritmin, müzik yeteneğini ölçen bir sınavda yer alması son derecede uygun görülmektedir. Farklı adlandırmalarla da olsa, tüm üniversitelerde ritim sorusunun bulunması ve Karkın’ın araştırmasında (Karkın, 1996) öğretim elemanlarının büyük bir çoğunluğunun bu boyutun yapılmasının gerektiğini belirtmeleri bu görüşü doğrulamaktadır.

Tablo 4.2.4: 1. Aşama Sınavında Uygulanan "Müziksel Okuma - Yazma" Başlığı Adı Altında İncelenecek Alt Boyutlarının Üniversitelere Göre Dağılımı:

Boyutlar / Üniversite	Müziksel Yazma (Dikte)	Müziksel Okuma (Deşifre)	Ritmik Okuma
AİBÜ	X	X	
AÜ			
BÜ	X		
CÜ			
ÇOMÜ			
DEU			
GÜ			
GOPÜ			
HÜ			
İÜ			
KTÜ			
MAÜ	X	X	X
MÜ			
NÜ			
OMÜ			
PÜ			
SÜ			
SDÜ			
UÜ			
YYÜ			
f	**3**	**2**	**1**
%	**15**	**10**	**5**

Tablo 4.2.4'deki verilere göre; 1.aşama sınavında uygulanan "müziksel yazma" alt boyutunun üniversitelere göre dağılımı incelendiğinde, bu alt boyutun AİBÜ, BÜ ve MAÜ olmak üzere 3 üniversitede uygulandığı; bu alt boyutun birinci aşama sınavında Türkiye genelinde %15 oranında kullanıldığı saptanmıştır.

"Müziksel Okuma" alt boyutunun üniversitelere göre dağılımı incelendiğinde, bu uygulamanın, AİBÜ ve MAÜ olmak üzere 2 üniversitede uygulandığı; bu alt uygulamanın birinci aşama sınavında Türkiye genelinde %10 oranında kullanıldığı saptanmıştır.

Müziksel okuma ve müziksel yazma alt boyutları müziksel ölçmenin en önemli boyutlarındandır. Genellikle ikinci aşama sınavında sorulmakta olup birinci aşama sınavında yaygın olarak kullanılmamaktadır. ancak AİBÜ, BÜ ve MAÜ'de birinci aşama sınavında bu alt boyutların kullanıldığı saptanmıştır. Ayrıca MAÜ'de

adayların, bu iki alt boyuta ek olarak "ritmik okuma" (ritim deşifresi) becerilerinin de ölçüldüğü bir alt uygulama yapılmaktadır.

Müziksel okuma-yazma ve ritmik okuma alt boyutları müziksel yetenekten çok müziksel bilgi düzeyini ölçmekte olup, eleme niteliği taşıyan birinci aşama sınavında bu boyutların değerlendirmeye alınmasının uygun olmadığı düşünülmektedir.

Tablo 4.2.5: 1. Aşama Sınavında Uygulanan "Sözel Müziksel Anlatım Yeteneğinin Ölçümü" Başlığı Adı Altında İncelenecek Alt Boyutların Üniversitelere Göre Dağılımı:

Boyutlar / Üniversite	Kısa Özgeçmişi Üzerine Konuşması	Verilecek Bir Metni Okuması	Verilecek Bir Konu Üzerine Canlandırma Yapması	Verilecek bir konu üzerine müzikal dina-mikleri uygulaması
AİBÜ				
AÜ				
BÜ				
CÜ				
ÇOMÜ	X	X	X	X
DEU				
GÜ				
GOPÜ				
HÜ				
İÜ				
KTÜ				
MAÜ				
MÜ				
NÜ				
OMÜ				
PÜ				
SÜ				
SDÜ				
UÜ				
YYÜ				
f	**1**	**1**	**1**	**1**
%	**5**	**5**	**5**	**5**

Tablo 4.2.5'deki verilere göre, "Sözel Müziksel Anlatım Yeteneğinin Ölçümü" başlığı altında yapılan uygulamaların alt boyutlarının "Kısa Özgeçmişi Üzerine Konuşması", "Verilecek Bir Metni Okuması", "Verilecek Bir Konu Üzerine Canlandırma Yapması" ve "Verilecek Bir Konu Üzerine Müzikal Dinamikleri Uygulaması" olduğu ve sadece ÇOMÜ'de yapıldığı; bu alt boyutların birinci aşama sınavında Türkiye genelinde %5 oranında kullanıldığı saptanmıştır.

Geçerlilik ve kapsam geçerliliği kavramları, ölçme biliminde "ölçme araç ve yöntemlerinde bulunması gereken nitelikler" arasında yer almaktadır. Karacan Akademi'nin Eğitim bilimleri grupları için "Ölçme ve Değerlendirme" dersi için hazırlamış olduğu ders notunda geçerlilik, "ölçme aracının ölçülmek istenen özelliği ölçme derecesi; kapsam geçerliliği ise bir sınavın ölçülmek istenen davranışları kapsama miktarı" olarak tanımlanmaktadır".

Bu tanımlardan hareketle yetenek sınavının herhangi bir aşamasında müziksel yetenek ya da müziksel bilgi ölçümü dışında bir uygulamanın yapılmasının, sınavın kapsam geçerliliğini düşürdüğü düşünülmektedir. Adı geçen alt boyutlar ile ilgili olarak sınav kılavuzunda yeterli açıklamaya ulaşılamamıştır. Adaylar, ne tür bir uygulama ile karşılaşacağını bilmeden sınava girmektedir. 2004-2005 öğretim yılında ÇOMÜ'de yapılan bu alt uygulamalardan daha sonraki yıllarda vazgeçilmiştir.

Tablo 4.2.6: 1. Aşama Sınavında Uygulanan "Çalgı Alanı" Başlığı Adı Altında İncelenecek Alt Boyutların Üniversitelere Göre Dağılımı:

Boyutlar / Üniversite	Çalgı Çalabilme Yeteneği	Sağ-sol El Koordinasyonu
AİBÜ		
AÜ		
BÜ		
CÜ		
ÇOMÜ	X	X
DEU		
GÜ		
GOPÜ		
HÜ		
İÜ		
KTÜ		
MAÜ		
MÜ		
NÜ		
OMÜ		
PÜ		
SÜ		
SDÜ		
UÜ		
YYÜ		
f	**1**	**1**
%	**5**	**5**

Tablo 4.2.6'daki verilere göre, "Çalgı Çalabilme Yeteneği" başlığı altında yapılan uygulamaların alt boyutlarının "Çalgı Çalabilme Yeteneği" ve "Sağ-Sol El Koordinasyonu" olduğu ve sadece ÇOMÜ'de yapıldığı; bu alt boyutların birinci aşama sınavında Türkiye genelinde %5 oranında kullanıldığı saptanmıştır.

Bu uygulamanın adayların çalgı çalıp çalamayacaklarının ölçümüne yönelik olduğu düşünülmektedir. Ancak kılavuzda yeterli bilgiye ulaşılamamıştır. Aday öğrencilerin çoğunluğunun AGSL mezunu olduğu ve bu uygulamanın ikinci aşama sınavında daha detaylı ölçüldüğü göz önüne alındığında böyle bir uygulamanın aday seçimine herhangi bir katkısının olmayacağı düşünülmektedir.

Tablo 4.2.7: 1. Aşama Sınavında Uygulanan "Ses Alanı" Başlığı Adı Altında İncelenecek Alt Boyutların Üniversitelere Göre Dağılımı:

Boyutlar / Üniversite	Detonasyon - Entonasyon	Sesin Nitelik ve Rengi	Ses Genişliği	Ton Değiştirmeye Uyum	Ses Eğitiminde Gelişmeye Uygunluk	Sesini Kullanabilme Becerisi
AİBÜ						
AÜ						
BÜ						
CÜ						
ÇOMÜ	X	X	X	X	X	
DEU						X
GÜ						
GOPÜ						
HÜ						
İÜ						
KTÜ						
MAÜ						
MÜ						
NÜ						
OMÜ						
PÜ						
SÜ						
SDÜ						
UÜ						
YYÜ						
f	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**
%	**5**	**5**	**5**	**5**	**5**	**5**

Tablo 4.2.7'deki verilere göre, "Ses Alanı" başlığı altında yapılan uygulamaların alt boyutlarının "Detonasyon-Entonasyon", "Sesin Nitelik ve Rengi", "Ses Genişliği", "Ton Değiştirmeye Uyum", "Ses Eğitiminde Gelişmeye Uygunluk" alt boyutlarının sadece ÇOMÜ'de uygulandığı ve bu alt boyutların birinci aşama sınavında Türkiye genelinde %5 oranında kullanıldığı saptanmıştır.

"Sesini Kullanabilme Becerisi" alt boyutunun sadece DEÜ'de uygulandığı; bu alt boyutun birinci aşama sınavında Türkiye genelinde %5 oranında kullanıldığı saptanmıştır.

Bu uygulamanın adayların şarkı söyleyebilme yeteneğinin ölçümüne yönelik olduğu düşünülmektedir. Ancak kılavuzda yeterli bilgiye ulaşılamamıştır. Aday öğrencilerin çoğunluğunun AGSL mezunu olduğu ve bu uygulamanın ikinci aşama sınavında daha detaylı ölçüldüğü göz önüne alındığında böyle bir uygulamanın aday seçimine herhangi bir katkısının olmayacağı düşünülmektedir.

Tablo 4.2.8: 1. Aşama Sınavında Uygulanan "Yazılı Uygulamalı Sınavlar" Başlığı Adı Altında İncelenecek Alt Boyutların Üniversitelere Göre Dağılımı:

Boyutlar / Üniversite	Müziksel Algılama Yeteneğinin Ölçümü	Genel Kültür ve Temel Müzik Bilgileri Testi	MTİE'ye Yönelik Hazır Bulunuşluk Düzeyinin Değerlendirilmesine Yönelik Test
AİBÜ			
AÜ			
BÜ			
CÜ			
ÇOMÜ	X		
DEU			
GÜ			
GOPÜ			
HÜ			
İÜ			
KTÜ			
MAÜ		X	
MÜ			
NÜ			
OMÜ			
PÜ			
SÜ			
SDÜ			
UÜ			X
YYÜ			
f	**1**	**1**	**1**
%	**5**	**5**	**5**

Tablo 4.2.8'deki verilere göre,

"Müziksel Algılama Yeteneğinin Ölçümü" alt boyutunun sadece ÇOMÜ'de uygulandığı bu alt boyutun 1.aşamada Türkiye genelinde %5 oranında kullanıldığı saptanmıştır.

"Genel Kültür ve Temel Müzik Bilgileri Testi" alt boyutunun sadece MAÜ'de uygulandığı bu alt boyutun birinci aşama sınavında Türkiye genelinde %5 oranında kullanıldığı saptanmıştır.

Bu uygulamanın, adayların temel müzik bilgisi düzeylerinin ölçümüne yönelik olduğu düşünülmektedir. Ancak kılavuzda yeterli bilgiye ulaşılamamıştır. Aday öğrencilerin çoğunluğunun AGSL mezunu olduğu göz önüne alındığında böyle bir uygulamanın aday seçimine herhangi bir katkısının olamayacağı düşünülmektedir.

"MTİE'ye Yönelik Hazır Bulunuşluk düzeyinin Değerlendirilmesine Yönelik Test" alt boyutunun sadece UÜ'de uygulandığı bu alt boyutun birinci aşama sınavında Türkiye genelinde %5 oranında kullanıldığı saptanmıştır.

Birçok üniversitede tek ses, çok ses, ezgi, ritim tekrarı ve benzeri uygulamalar, adayın, müziksel algılama yeteneğini ölçmeye yönelik olarak yapılmaktadır. ÇOMÜ'nün bu uygulamalara ek olarak, diğer birçok farklı uygulamalarında olduğu gibi, birinci aşama sınavına yazılı uygulamalı sınav adı altında bir alt boyut eklediği görülmektedir. Müziksel algılama yeteneği ölçümünde yazılı, sözlü ve benzeri sınavlar yapılmaktadır. Bunların birden fazlasının aynı sınav içerisinde kullanılmasının ve aşamalı bir sınavda nasıl bir ek katkı getireceği anlaşılamamaktadır.

4.3 Üçüncü Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorum

Bu alt problemde, birinci aşama sınavı alt boyutlarının "Özel Yetenek Sınav Puanı"na (ÖYSP) etkisinin ne düzeyde olduğu incelenmiştir. Uygulamalar tek tek tablolar halinde belirtilerek ilgili alt boyutun ÖYSP'ye ne oranda katıldığı ortaya konmuş; benzerlikler ve farklılıklar saptanmıştır.

Tablo 4.3.1: 1. Aşama Sınavında Uygulanan "Tek Ses, Çok Ses Algılama, Yineleme ve Adlandırma" Başlığı Adı Altında İncelenecek Alt Boyutların ÖYSP'ye Katkıları:

Boyutlar / Üniversite	Tek Ses İşitme	İki Ses İşitme	Üç Ses İşitme	Dört Ses İşitme	Aynı Anda Çalınan Üç Sesten Ortadakini İşitme	Aynı Anda Çalınan Dört Sesten İkinciyi İşitme	Aynı Anda Çalınan Dört Sesten Üçüncüyü İşitme	Geniş Aralıklı 5 Ayrı Sesin "Na" Hecesi İle Tekrarı	Verilen Kılavuz Sesten Sonra Ayrı Ayrı Çalınacak 5 Değişik Sesin Adı Ve Yüksekliği İle Söylenmesi	Verilen Kılavuz Sesten Sonra İstenen 5 Ayrı Sesin Adı Ve Yüksekliğiyle Söylenmesi	Toplam
AİBÜ		7.00	7.00								14.00
AÜ	0.00	0.00	0.00								0.00
BÜ		7.00	10.5	3.50							21.00
CÜ		0.00	0.00	0.00							0.00
ÇOMÜ		2.67	2.50	1.75	0.42	0.50	0.50				8.84
DEU								0.00	0.00	0.00	0.00
GÜ		2.70	2.40	1.50							6.60
GOPÜ	0.00	0.00	0.00								0.00
HÜ		3.60	3.20	2.00							8.80
İÜ		2.70	2.40	1.50							6.60
KTÜ		0.00	0.00	0.00							0.00
MAÜ		5.00	4.00	6.00					2.50	2.50	20.00
MÜ		0.00	0.00	0.00							0.00
NÜ	2.50	5.00	7.50	6.00							21.00
OMÜ	2.88	5.04									7.92
PÜ		5.40	4.80	3.00							13.20
SDÜ		0.00	0.00	0.00							0.00
YYÜ		2.70	2.40	1.50							6.60

Tablo 4.3.1'deki verilere göre;

Birinci aşama sınavında uygulanan "Tek Ses işitme" alt boyutunun ÖYSP'ye, NÜ'de %2,50, OMÜ'de %2,88 oranlarında katkıda bulunduğu; AÜ ve GOPÜ'de ise katkıda bulunmadığı saptanmıştır.

Birinci aşama sınavında uygulanan "İki Ses işitme" alt boyutunun ÖYSP'ye, AİBÜ ve BÜ'de %7.00, PÜ'de %5.40, OMÜ'de 5.04, MAÜ ve NÜ'de %5.00, HÜ'de %3.60, GÜ, İÜ ve YYÜ'de %2.70, ÇOMÜ'de %2.67 oranlarında katkıda bulunduğu; AÜ, CÜ, GOPÜ, KTÜ, MÜ ve SDÜ'de ise katkıda bulunmadığı saptanmıştır.

Birinci aşama sınavında uygulanan "Üç Ses İşitme" alt boyutunun ÖYSP'ye, BÜ'de %10.50, NÜ'de %7.50, AİBÜ'de %7.00; PÜ'de %4.80; MAÜ'de %4.00, HÜ'de %3.20, ÇOMÜ'de %2.50, GÜ, İÜ ve YYÜ'de %2.40 oranlarında katkıda bulunduğu; AÜ, CÜ, GOPÜ, KTÜ, MÜ ve SDÜ'de ise katkıda bulunmadığı saptanmıştır.

Birinci aşama sınavında uygulanan "Dört Ses işitme" alt boyutunun ÖYSP'ye, MAÜ ve NÜ'de %6.00, BÜ'de %3.50, PÜ'de %3.00, HÜ'de %2.00, ÇOMÜ'de %1.75, GÜ, İÜ ve YYÜ'de %1.50 oranlarında katkıda bulunduğu; CÜ, KTÜ, MÜ ve SDÜ'de ise katkıda bulunmadığı saptanmıştır.

Birinci aşama sınavında uygulanan "Aynı Anda Çalınan Üç Sesten Ortadakini İşitme" alt boyutunun ÖYSP'ye, ÇOMÜ'de %0.42 oranında katkıda bulunduğu saptanmıştır.

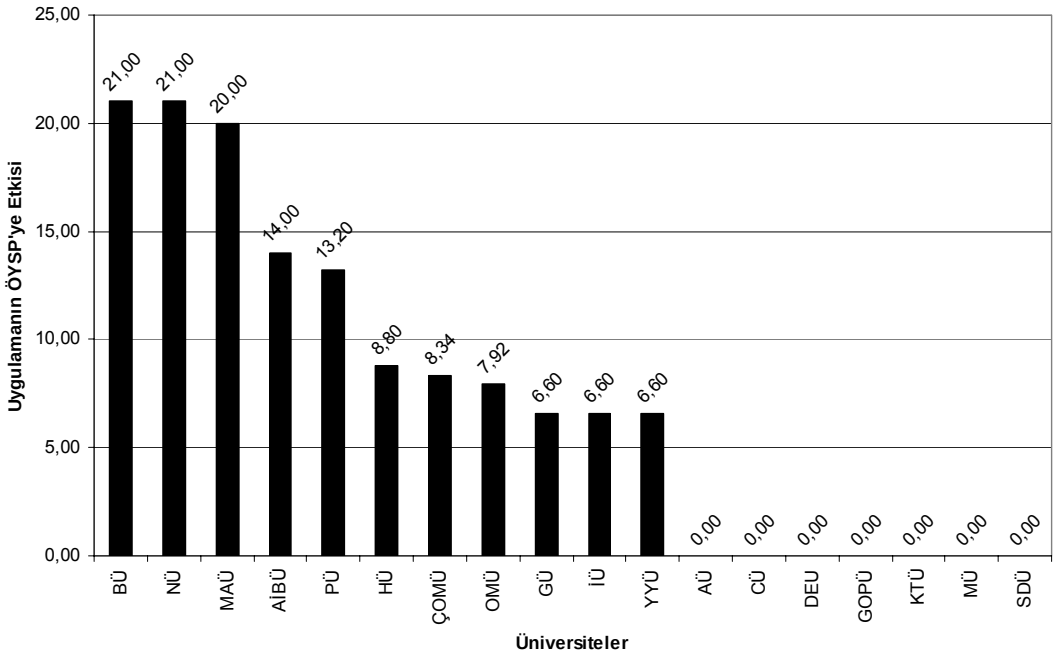
Birinci aşama sınavında uygulanan "Aynı Anda Çalınan Dört Sesten İkinciyi İşitme" ve "Aynı Anda Çalınan Dört Sesten Üçüncüyü İşitme" alt boyutlarının ÖYSP'ye, ÇOMÜ'de %0.50 oranında katkıda bulunduğu saptanmıştır.

Birinci aşama sınavında uygulanan "Geniş Aralıklı 5 Ayrı Sesin "Na" Hecesi İle Tekrarı" alt boyutunun ÖYSP'ye, DEÜ'de herhangi bir katkıda bulunmadığı saptanmıştır.

"Verilen Kılavuz Sesten Sonra Ayrı Ayrı Çalınacak 5 Değişik Sesin Adı ve Yüksekliği İle Söylenmesi" ve "Verilen Kılavuz Sesten Sonra İstenen 5 Ayrı Sesin Adı ve Yüksekliğiyle Söylenmesi" alt boyutlarının ÖYSP'ye, MAÜ'de %2.50 oranında katkıda bulunduğu; DEÜ'de herhangi bir katkıda bulunmadığı saptanmıştır.

Bu alt boyutların ÖYSP'ye olan etkileri toplandığında Şekil 4.3.1'deki bilgilere ulaşılmaktadır:

Şekil 4.3.1: 1. Aşama Sınavında Uygulanan "Tek Ses, Çok Ses Algılama, Yineleme ve Adlandırma" Başlığı Adı Altında İncelenecek Alt Boyutların ÖYSP'ye Olan Katkıları Toplamının Karşılaştırılması:

Şekil 4.3.1'deki verilere göre,

Uygulamanın ÖYSP'ye, BÜ ve NÜ'de %21.00, MAÜ'de %20.00, AİBÜ'de %14.00, PÜ'de %13.20, HÜ'de %8.80, ÇOMÜ'de %8.34, OMÜ'de %7.92, GÜ, İÜ

ve YYÜ'de %6.60 oranlarında etki ettiği, ancak, AÜ, CÜ, DEÜ, GOPÜ, KTÜ, MÜ ve SDÜ'de ÖYSP'ye etkisinin olmadığı saptanmıştır.

Birinci aşama sınavında yapılan bu uygulama müziksel yeteneği ölçtüğü için ÖYSP'ye etkisinin de yüksek olmaması beklenmektedir. Buradan hareketle uygulamanın ÖYSP'ye etkisinin BÜ, NÜ, MAÜ, AİBÜ ve PÜ'de beklenen değerin üzerinde; HÜ, ÇOMÜ, OMÜ, GÜ, İÜ ve YYÜ'de beklenen değerde; AÜ, CÜ, DEÜ, GOPÜ, KTÜ, MÜ ve SDÜ'de ise beklenen değerin altında olduğu düşünülmektedir.

Bu alt boyutların ÖYSP'ye olan etkileri toplandığında Şekil 4.3.2'deki bilgilere ulaşılmaktadır:

Tablo 4.3.2: 1. Aşama Sınavında Uygulanan "Ezgi İşitme" Başlığı Adı Altında İncelenecek Alt Boyutların ÖYSP'ye Katkıları:

Boyutlar / Üniversite	Tonal Ezgi İşitme	Modal Ezgi İşitme	Basit Ölçüde Ezgi İşitme	Karma-Aksak Ölçüde Ezgi İşitme	Kısa Ezgi	Uzun Ezgi	Karışık Ezgi	Toplam
AİBÜ			8.75	8.75				17.50
AÜ	0.00	0.00						0.00
BÜ	10.50	3.50						14.00
CÜ	0.00	0.00						0.00
ÇOMÜ					1.33	3.33	2.00	6.66
DEU	0.00							0.00
GÜ	3.00	3.00						6.00
GOPÜ	0.00	0.00						0.00
HÜ	4.00	4.00						8.00
İÜ	3.00	3.00						6.00
KTÜ	0.00	0.00						0.00
MAÜ	2.50	2.50						5.00
MÜ	0.00	0.00						0.00
NÜ	11.50	11.50						23.00
OMÜ	7.20							7.20
PÜ	6.00	6.00						12.00
SDÜ	0.00	0.00						0.00
YYÜ	3.00	3.00						6.00

Tablo 4.3.3'deki verilere göre;

Birinci aşama sınavında uygulanan "Tonal Ezgi İşitme" alt boyutunun ÖYSP'ye, NÜ'de %11.50, BÜ'de %10.50, PÜ'de %6.00, HÜ'de %4.00, GÜ, İÜ ve YYÜ'de %3.00, MAÜ'de %2.50 oranlarında katkıda bulunduğu; AÜ, CÜ, GOPÜ, KTÜ, MÜ ve SDÜ'de ise katkıda bulunmadığı saptanmıştır.

Birinci aşama sınavında uygulanan "Modal Ezgi İşitme" alt boyutunun ÖYSP'ye, NÜ'de %11.50, PÜ'de %6.00, BÜ'de %3.50, HÜ'de %4.00, GÜ, İÜ ve YYÜ'de %3.00, MAÜ'de %2.50 oranlarında katkıda bulunduğu; AÜ, CÜ, GOPÜ, KTÜ, MÜ ve SDÜ'de ise katkıda bulunmadığı saptanmıştır.

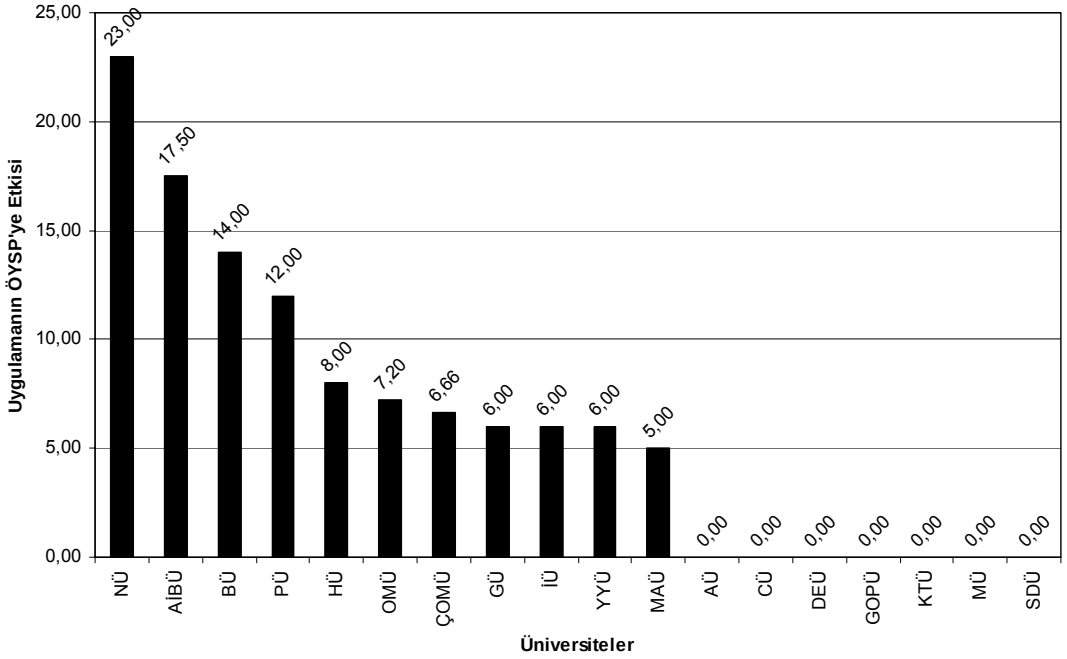
Birinci aşama sınavında uygulanan "Basit Ölçüde Ezgi İşitme" ve "Karma-Aksak Ölçüde Ezgi İşitme" alt boyutlarının ÖYSP'ye, AİBÜ'de %8.75 oranında katkıda bulunduğu saptanmıştır.

Birinci aşama sınavında uygulanan "Kısa Ezgi" ve "Uzun Ezgi" alt boyutlarının ÖYSP'ye, ÇOMÜ'de %1.33, "Karışık Ezgi" alt boyutunun ÇOMÜ'de %2.00 oranlarında katkıda bulunduğu saptanmıştır.

Birinci aşama sınavında uygulanan "Ezgi Tekrarı" alt boyutunun ÖYSP'ye, OMÜ'de %7.20 oranında katkıda bulunduğu; DEÜ'de ise katkıda bulunmadığı saptanmıştır.

Bu alt boyutların ÖYSP'ye olan etkileri toplandığında Şekil 4.3.2'deki bilgilere ulaşılmaktadır:

Şekil 4.3.2: 1. Aşama Sınavında Uygulanan "Ezgi İşitme" Başlığı Adı Altında İncelenecek Alt Boyutların ÖYSP'ye Olan Katkıları Toplamının Karşılaştırılması:

Şekil 4.3.2'deki verilere göre, uygulamanın ÖYSP'ye, NÜ'de %23.00, AİBÜ'de %17.50, BÜ'de %14.00, PÜ'de %12.00, HÜ'de %8.00, OMÜ'de %7.20, ÇOMÜ'de %6.66, GÜ, İÜ ve YYÜ'de %6.00 ve MAÜ'de %5.00 oranlarında etki ettiği, ancak, AÜ, CÜ, DEÜ, GOPÜ, KTÜ, MÜ ve SDÜ'de ÖYSP'ye etkisinin olmadığı saptanmıştır.

Birinci aşama sınavında yapılan bu uygulama müziksel yeteneği ölçtüğü için ÖYSP'ye etkisinin de yüksek olmaması beklenmemektedir. Buradan hareketle uygulamanın ÖYSP'ye etkisinin NÜ, AİBÜ, BÜ ve PÜ de beklenen değerin üstünde; HÜ, OMÜ, ÇOMÜ, GÜ, İÜ, YYÜ ve MAÜ'de beklenen değerde; AÜ, CÜ, GOPÜ, KTÜ, MÜ ve SDÜ'de beklenen değerin altında olduğu düşünülmektedir.

Tablo 4.3.3: 1. Aşama Sınavında Uygulanan "Ritim İşitme" Başlığı Adı Altında İncelenecek Alt Boyutların ÖYSP'ye Katkıları:

Boyutlar / Üniversite	Basit Ölçüde Ritim İşitme	Karma-Aksak Ölçüde Ritim İşitme	Kısa Ritim cümlesi	Uzun Ritim Cümlesi	Toplam
AİBÜ	3.50	3.50			7.00
AÜ	0.00	0.00			0.00
BÜ	3.50	7.50			11.00
CÜ	0.00	0.00			0.00
ÇOMÜ			0.33	1.33	1.66
GÜ	1.20	1.20			2.40
GOPÜ	0.00	0.00			0.00
HÜ	1.60	1.60			3.20
İÜ	1.20	1.20			2.40
KTÜ	0.00	0.00			0.00
MAÜ	1.25	1.25			2.50
MÜ	0.00	0.00			0.00
NÜ	6.00				6.00
OMÜ	1.44	1.44			2.88
PÜ	2.40	2.40			4.80
SDÜ	0.00	0.00			0.00
YYÜ	1.20	1.20			2.40

Tablo 4.3.3'deki verilere göre;

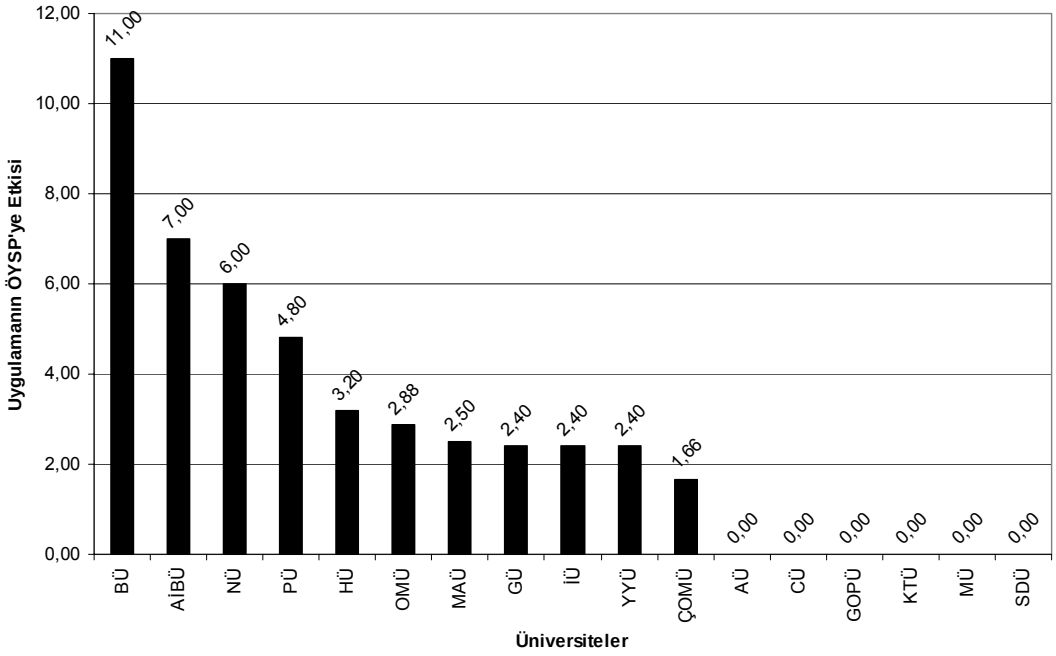
Birinci aşama sınavında uygulanan "Basit Ölçüde Ritim İşitme" alt boyutunun ÖYSP'ye, NÜ'de %6.00, AİBÜ ve BÜ'de %3.50, PÜ'de 2.40, HÜ'de %1.60, OMÜ'de %1.44, MAÜ'de 1.25, GÜ, İÜ ve YYÜ'de %1.20 oranlarında katkıda bulunduğu; AÜ, CÜ, GOPÜ, KTÜ, MÜ ve SDÜ'de ise katkıda bulunmadığı saptanmıştır.

Birinci aşama sınavında uygulanan "Karma-Aksak Ölçüde Ritim İşitme" alt boyutunun ÖYSP'ye, BÜ'de %7.50, AİBÜ'de %3.50, PÜ'de %2.40, HÜ'de %1.60, OMÜ'de %1.44, MAÜ'de %1.25, GÜ, İÜ ve YYÜ'de %1.20 oranında katkıda bulunduğu; AÜ, CÜ, GOPÜ, KTÜ, MÜ ve SDÜ'de ise katkıda bulunmadığı saptanmıştır.

Birinci aşama sınavında uygulanan "Kısa Ritim Cümlesi" alt boyutunun ÖYSP'ye; ÇOMÜ'de %0.33, "Uzun Ritim Cümlesi" alt boyutunun ÇOMÜ'de %1.33 oranlarında katkıda bulunduğu saptanmıştır.

Bu alt boyutların ÖYSP'ye olan etkileri toplandığında Şekil 4.3.3'deki bilgilere ulaşılmaktadır:

Şekil 4.3.3: 1. Aşama Sınavında Uygulanan "Ritim İşitme" Başlığı Adı Altında İncelenecek Alt Boyutların ÖYSP'ye Olan Katkıları Toplamının Karşılaştırılması:

Şekil 4.3.3'deki verilere göre, uygulamanın ÖYSP'ye, BÜ'de %11.00, AİBÜ'de %7.00, NÜ'de %6.00, PÜ'de %4.80, HÜ'de %3.20, OMÜ'de %2.88, MAÜ'de %2.50, GÜ,İÜ ve YYÜ'de %2.40 ve ÇOMÜ'de %1.66 oranlarında etki ettiği, ancak, AÜ, CÜ, GOPÜ, KTÜ, MÜ ve SDÜ'de ÖYSP'ye etkisinin olmadığı saptanmıştır.

Birinci aşama sınavında yapılan bu uygulama müziksel yeteneği ölçtüğü için ÖYSP'ye etkisinin de yüksek olması beklenmemektedir. Buradan hareketle

uygulamanın ÖYSP'ye etkisinin AİBÜ, BÜ NÜ ve PÜ de beklenen değerin üstünde; HÜ, OMÜ, MAÜ, GÜ, İÜ, YYÜ ve ÇOMÜ'de beklenen değerde; AÜ, CÜ, GOPÜ, KTÜ, MÜ ve SDÜ'de beklenen değerin altında olduğu düşünülmektedir.

Tablo 4.3.4: 1. Aşama Sınavında Uygulanan "Müziksel Okuma - Yazma" Başlığı Adı Altında İncelenecek Alt Boyutların ÖYSP'ye Katkıları:

Boyutlar / Üniversite	Müziksel Yazma (Dikte)	Müziksel Okuma (Deşifre)	Ritmik Okuma	Toplam
AİBÜ	14.00	17.50		31.50
BÜ	14.00			14.00
MAÜ	7.50	5.00	5.00	17.50

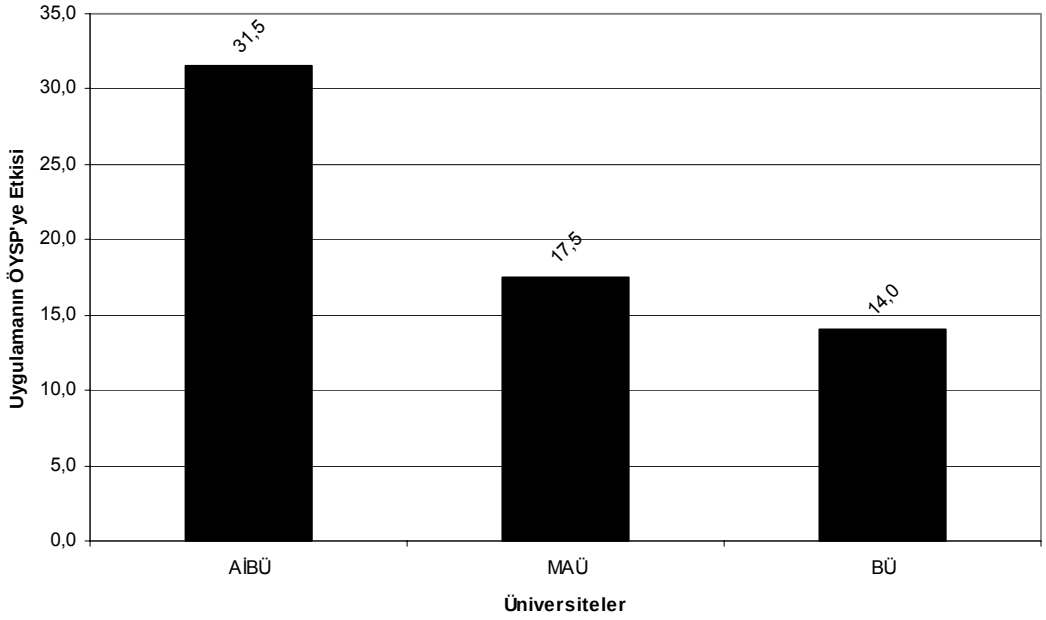
Birinci aşama sınavında uygulanan "Müziksel Yazma" alt boyutunun ÖYSP'ye, AİBÜ ve BÜ'de %14.00, MAÜ'de ise %7.50 oranında katkıda bulunduğu saptanmıştır.

Birinci aşama sınavında uygulanan "Müziksel Okuma" alt boyutunun ÖYSP'ye, AİBÜ'de %17.50, MAÜ'de ise %5.00 oranında katkıda bulunduğu saptanmıştır.

Birinci aşama sınavında uygulanan "Ritmik Okuma" alt boyutunun ÖYSP'ye, MAÜ'de %5.00 oranında katkıda bulunduğu saptanmıştır.

Bu alt boyutların ÖYSP'ye olan etkileri toplandığında Şekil 4.3.4'deki bilgilere ulaşılmaktadır:

Şekil 4.3.4: 1. Aşama Sınavında Uygulanan "MOY" Başlığı Adı Altında İncelenecek Alt Boyutların ÖYSP'ye Olan Katkıları Toplamının Karşılaştırılması:

Şekil 4.3.4'deki bilgiye göre uygulamanın ÖYSP'ye AİBÜ'de %31.5, MAÜ'de %17.5 ve BÜ'de %14.0 oranlarında etki ettiği görülmektedir.

Bu uygulamanın, müziksel bilgiyi ölçtüğü için, ÖYSP'ye etkisinin yüksek olması beklenmektedir. Buradan hareketle uygulamanın ÖYSP'ye etkisinin AİBÜ'de beklenen değerde; MAÜ ve BÜ'de beklenen değerin altında olduğu düşünülmektedir.

Tablo 4.3.5: 1. Aşama Sınavında Uygulanan "Sözel ve Müziksel Anlatım Yeteneğinin Ölçümü" Başlığı Adı Altında İncelenecek Alt Boyutların ÖYSP'ye Katkıları:

Boyutlar / Üniversite	Kısa Özgeçmişi Üzerine Konuşması	Verilecek Bir Metni Okuması	Verilecek Bir Konu Üzerine Canlandırma Yapması	Verilecek bir konu üzerine müzikal dinamikleri uygulaması	Toplam
ÇOMÜ	2.08	2.08	2.08	2.08	8.32

Tablo 4.3.5'deki verilere göre;

Birinci aşama sınavında uygulanan "Kısa Özgeçmişi Üzerine Konuşması", "Verilecek Bir Metni okuması", "Verilecek Bir Konu Üzerine Canlandırma Yapması" ve "Verilecek Bir Konu Üzerine Müzikal Dinamikleri Uygulaması" alt boyutlarının her birinin ÖYSP'ye, ÇOMÜ'de %2.08 oranlarında katkıda bulunduğu saptanmıştır.

Uygulamanın ÖYSP'ye etkisinin ÇOMÜ'de %8.32 oldugu görülmektedir. Müzik bilgisi ve müzik yeteneği ölçümü dışında kalan bu uygulamanın ÖYSP'ye etkisinin beklenen değerin üzerinde olduğu düşünülmektedir.

Tablo 4.3.6: 1. Aşama Sınavında Uygulanan "Çalgı Alanı" Başlığı Adı Altında İncelenecek Alt Boyutların ÖYSP'ye Katkıları:

Boyutlar / Üniversite	Çalgı Çalabilme Yeteneği	Sağ-Sol El Koordinasyonu	Toplam
ÇOMÜ	6.25	2.08	8.33

Tablo 4.3.6'daki verilere göre; birinci aşama sınavında uygulanan "Çalgı Çalabilme" alt boyutunun ÖYSP'ye; ÇOMÜ'de %6.25, "Sağ-Sol El Koordinasyonu"

alt boyutunun ÇOMÜ'de %2.08 oranlarında katkıda bulunduğu ve uygulamanın ÖYSP'ye katkısının %8.33 olduğu saptanmıştır.

Genellikle ikinci aşama sınavında yapılan bu uygulamanın alt boyutları incelendiğinde birinci aşama sınavında yetenek ölçümü düzeyinde yapıldığı düşünülmekte ve uygulamanın bu aşamada ÖYSP'ye etkisinin yüksek olmaması beklenmektedir. Ayrıca ikinci aşama sınavında da bilgi düzeyine yönelik olarak yapılan bu uygulamanın, daha yüzeysel de olsa, birinci aşama sınavında uygulanıp, ÖYSP'ye etkisinin olmasının gereksiz olduğu; buradan hareketle bu uygulamanın ÖYSP'ye etkisinin ÇOMÜ'de beklenen değerin üzerinde olduğu düşünülmektedir

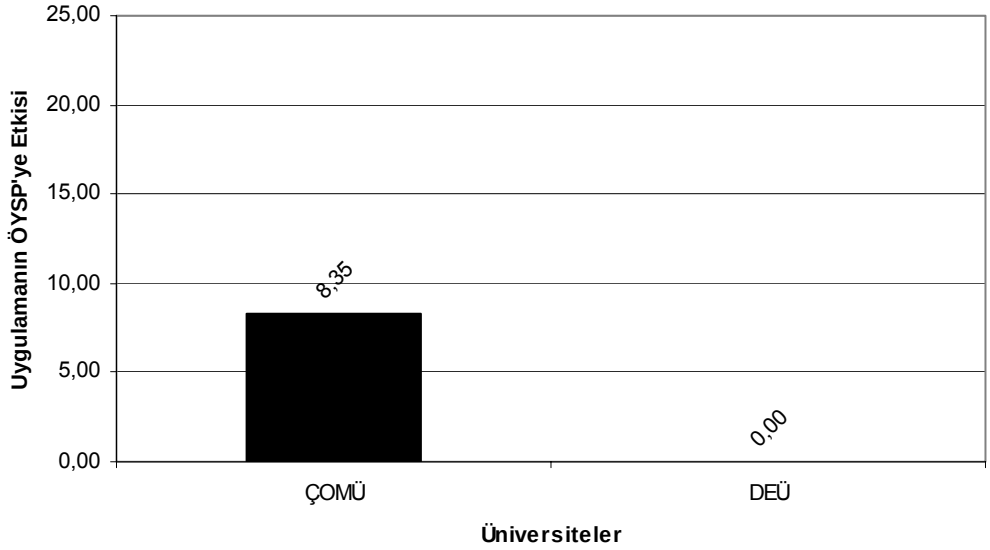
Tablo 4.3.7: 1. Aşama Sınavında Uygulanan "Ses Alanı" Başlığı Adı Altında İncelenecek Alt Boyutların ÖYSP'ye Katkıları:

Boyutlar / Üniversite	Detonasyon - Entonasyon	Sesin Nitelik ve Rengi	Ses Genişliği	Ton Değiştirmeye Uyum	Ses Eğitiminde Gelişmeye Uygunluk	Sesini Kullanabilme Becerisi	Toplam
ÇOMÜ	1.67	1.67	1.67	1.67	1.67		8.35
DEU						0.00	0.00

Tablo 4.3.7'deki verilere göre; 1.aşama sınavında uygulanan "Detonasyon-Entonasyon", "Sesin Nitelik ve Rengi", "Ses Genişliği", "Ton Değiştirmeye Uyum" ve "Ses Eğitiminde Gelişmeye Uygunluk" alt boyutlarının her birinin ÖYSP'ye; ÇOMÜ'de %1.67 oranında katkıda bulunduğu; DEÜ'de uygulanan "Sesini Kullanabilme Becerisi" alt boyutunun ise ÖYSP'ye katkıda bulunmadığı saptanmıştır.

Bu alt boyutların ÖYSP'ye olan etkileri toplandığında Şekil 4.3.5'deki bilgilere ulaşılmaktadır:

Şekil 4.3.5: 1. Aşama Sınavında Uygulanan "Ses Alanı" Başlığı Adı Altında İncelenecek Alt Boyutların ÖYSP'ye Olan Katkıları Toplamının Karşılaştırılması:

Şekil 4.3.5'deki verilere göre, uygulamanın ÖYSP'ye, ÇOMÜ'de %8.35, oranında etki ettiği; DEÜ'de ise ÖYSP'ye etkisinin olmadığı saptanmıştır.

Genellikle ikinci aşama sınavında yapılan bu uygulamanın alt boyutları incelendiğinde birinci aşama sınavında yetenek ölçümü düzeyinde yapıldığı düşünülmekte ve uygulamanın bu aşamada ÖYSP'ye etkisinin yüksek olmaması beklenmektedir. Ayrıca ikinci aşama sınavında da bilgi düzeyine yönelik olarak yapılan bu uygulamanın, daha yüzeysel de olsa, birinci aşama sınavında uygulanıp, ÖYSP'ye etkisinin olmasının gereksiz olduğu; buradan hareketle bu uygulamanın ÖYSP'ye etkisinin ÇOMÜ'de beklenen değerin üzerinde, DEÜ'de ise beklenen değerde olduğu düşünülmektedir

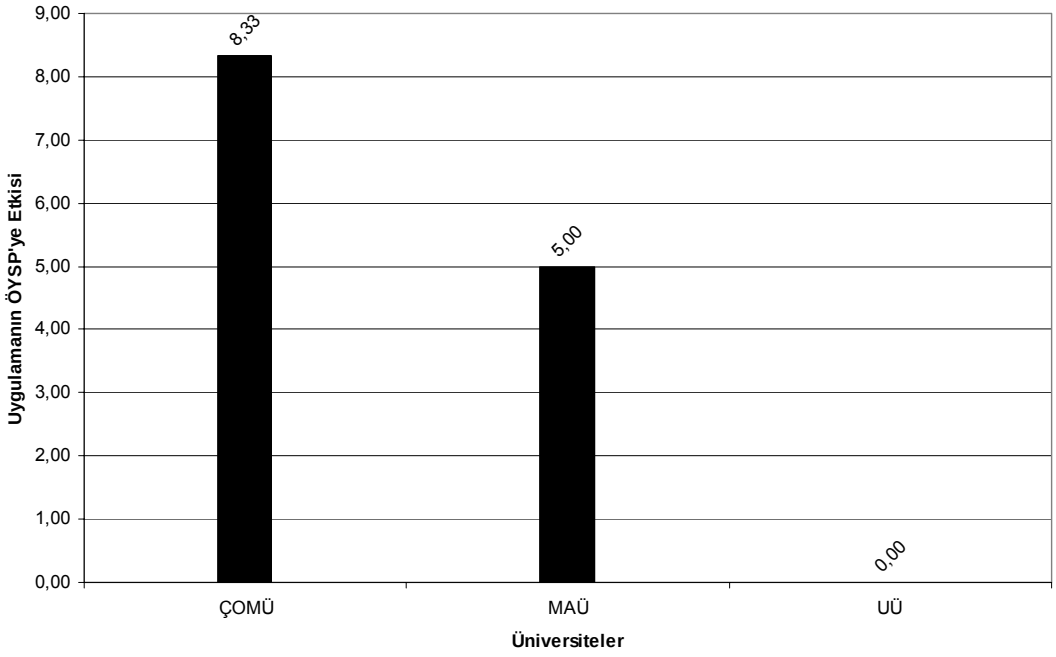
Tablo 4.3.8: 1. Aşama Sınavında Uygulanan "Yazılı Uygulamalı Sınavlar" Başlığı Adı Altında İncelenecek Alt Boyutların ÖYSP'ye Katkıları:

Boyutlar / Üniversite	Müziksel Algılama Yeteneğinin Ölçümü	Genel Kültür Ve Temel Müzik Bilgileri Testi	MTİE'ye Yönelik Hazır Bulunuşluk Düzeyinin Değerlendirilmesine Yönelik Test	Toplam
ÇOMÜ	8.33			8.33
MAÜ		5.00		5.00
UÜ			0.00	0.00

Tablo 4.3.8'deki verilere göre; birinci aşama sınavında ÇOMÜ'de uygulanan "Müziksel Algılama Yeteneğinin Ölçümü" alt boyutunun ÖYSP'ye %8.33, MAÜ'de uygulanan "Genel Kültür ve Temel Müzik Bilgileri Testi" alt boyutunun ÖYSP'ye %5.00 oranında katkıda bulunduğu; UÜ de uygulanan "MTİE'ye Yönelik Hazır Bulunuşluk Düzeyinin Değerlendirilmesine Yönelik Test" alt boyutunun ÖYSP'ye katkıda bulunmadığı saptanmıştır.

Bu alt boyutların ÖYSP'ye olan etkileri toplandığında Şekil 4.3.6'daki bilgilere ulaşılmaktadır:

Şekil 4.3.6: 1. Aşama Sınavında Uygulanan "Yazılı-Uygulamalı Sınavlar" Başlığı Adı Altında İncelenecek Alt Boyutların ÖYSP'ye Olan Katkıları Toplamının Karşılaştırılması:

Şekil 4.3.6'deki bilgiye göre uygulamanın ÖYSP'ye ÇOMÜ'de %8.33 ve MAÜ'de %5.00 oranlarında etki ettiği; UÜ'de ise herhangi bir etkisinin olmadığı saptanmıştır.

Bu uygulamanın alt boyutları incelendiğinde sınavların yazılı olarak ve adayların sınava kadar edinmiş oldukları bilgi düzeylerini ölçmeye yönelik olduğu düşünülmektedir. Bu nedenle uygulamanın ÖYSP'ye etkisinin yüksek olması beklenmektedir. Buradan hareketle uygulamanın ÖYSP'ye etkisinin ÇOMÜ'de beklenen değerde; MAÜ ve UÜ de beklenen değerin altında olduğu düşünülmektedir.

Bazı alt boyutların ÖYSP'ye olan katkılarının sıfır olmasının nedeni, kimi üniversitelerin birinci aşama sınavını "eleme sınavı" olarak tanımlamalarından kaynaklanmaktadır. Üniversitelerin önceden belirlemiş olduğu kurallara göre, buradan alınan puan, adayın ikinci aşama sınavına girip giremeyeceği yargısına ulaşılmasını sağlar ve ÖYSP hesaplanmasında birinci aşama sınavının alt

boyutlarından gelen puanlar dikkate alınmaz. Sadece ikinci aşama sınavının alt boyutlarından alınan puanlar ÖYSP hesaplamasında kullanılmaktadır.

4.4 Dördüncü Alt Probleme Yönelik Bulgular Ve Yorum

Bu alt problemde, 20 üniversitenin müzik öğretmenliği anabilim dalı giriş yetenek sınavlarının 2.aşama'sında yapılan uygulamaların neler olduğuna ilişkin cevap aranmıştır.

Türkiye'de yapılmakta olan müzik öğretmenliği anabilim dalı giriş yetenek sınav kılavuzları incelendiğinde 2.aşamada, sınavların, "Müziksel İşitme", "Ezgi İşitme", "Ritim İşitme", "Müziksel Okuma-Yazma", "Müziksel Çalma", "Müziksel Söyleme" ve "Sözlü İfade / Mülakat" başlıkları adı altında yapıldığı saptanmıştır.

Sınavlarda uygulanan alt boyutlar ise aşağıda belirtilmiştir:

4.4.1 ":Çok Ses Algılama, Yineleme ve Adlandırma" Başlığı Altında Yapılan Uygulamalar:

- İki Ses İşitme
- Üç Ses İşitme
- Dört Ses İşitme
- Verilen Sesten İstenilen Sese Kadar Sıra Seslerle İnme – Çıkma

4.4.2 "Ezgi İşitme" Başlığı Altında Yapılan Uygulamalar:

- Tonal Ezgi
- Modal (Makamsal) Ezgi
- Kısa Ezgi

- Uzun Ezgi

4.4.3 "Ritim İşitme" Başlığı Altında Yapılan Uygulamalar:

- Basit Ölçü
- Aksak Ölçü

4.4.4 "Müziksel Okuma Yazma" Başlığı Altında Yapılan Uygulamalar:

- Müziksel Okuma (Deşifre)
- Müziksel Yazma (Dikte)
- Yazılı Ritim Kalıplarını Vurma

4.4.5 "Müziksel Çalma" Başlığı Altında Yapılan Uygulamalar:

- Müziksel Çalma
- Doğru ve Temiz Çalma
- Bütünlük ve Teknik Düzey
- Müziksel Yorum
- Eserin Düzeyi
- Doğru Tutuş, Duruş ve Oturuş
- Eserin Temposu
- Deşifre

4.4.6 "Müziksel Söyleme" Başlığı Altında Yapılan Uygulamalar:

- Müziksel Söyleme
- Sağlıklı Bir Sese Sahip Olma
- Sesin, Tınısı, Gürlüğü ve Genişliği
- Doğru ve Temiz Söyleme
- Konuşmada Anlaşılırlık (Artikülasyon)

- Müziksel Duyarlılık
- Ses Kalitesi
- Tonal Duygu

4.4.7 "Sözlü İfade / Mülakat" Başlığı Altında Yapılan Uygulamalar:

- Sözlü İfade – Mülakat

Türkiye'de yapılmakta olan müzik öğretmenliği anabilim dalı giriş yetenek sınav kılavuzları incelendiğinde ikinci aşama sınavının, "Müziksel Okuma-Yazma", "Çok Ses Algılama, Yineleme ve Adlandırma ve Aralık Tanıma", "Ezgi İşitme", "Ritim İşitme", "Çalgı Alanı", "Ses Alanı" ve "Sözlü İfade / Mülakat" başlıkları adı altında yapıldığı saptanmıştır.

İkinci aşama sınavında "Sözlü İfade / Mülakat" uygulaması dışında yukarıdaki boyutların tamamının müzik yeteneği ve müzik bilgisini ölçtüğü; dolayısıyla bu uygulamaların yapılmasının son derece uygun olduğu düşünülmektedir.

4.5 Beşinci Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorum

Bu alt problemde, ikinci aşama sınavı alt boyutlarının üniversitelere göre dağılımının durumu incelenmiş, uygulamalar tek tek tablolar halinde belirtilerek ilgili alt boyutun hangi üniversitede yapılıp hangisinde yapılmadığı ortaya konmuştur.

Marmara Üniversitesi (MAÜ) ve Selçuk Üniversitesi (SÜ) öğrenci seçme sınavlarını tek aşamada yapmaktadır. Ancak MAÜ'de Müziksel İşitme Okuma ve Yazma (MİOY) bölümünün eleme sınavı olması nedeniyle bu bölüm, araştırmada,

birinci aşama içerisinde; SÜ'de ise böyle bir koşul bulunmadığından sınav boyutları ikinci aşama sınavı içerisinde incelenmiştir.

Tablo 4.5.1: 2. Aşama Sınavında Uygulanan "Çok Ses Algılama, Yineleme ve Adlandırma" Başlığı Adı Altında İncelenecek Alt Boyutların Üniversitelere Göre Dağılımı:

Boyutlar / Üniversite	İki ses işitme	Üç Ses işitme	Dört ses işitme	Verilen Ses-ten İstenilen Sese Kadar İnme-Çıkma
AİBÜ				
AÜ	X	X	X	
BÜ				
CÜ				
ÇOMÜ				
DEU	X	X		
GÜ				
GOPÜ	X	X	X	
HÜ				
İÜ				
KTÜ				
MAÜ				
MÜ				
NÜ				
OMÜ		X	X	
PÜ				
SÜ	X	X	X	X
SDÜ				
UÜ	X	X	X	
YYÜ				
f	**5**	**6**	**5**	**1**
%	**25**	**30**	**25**	**5**

Tablo 4.5.1'deki verilere göre;

İkinci aşama sınavında uygulanmakta olan "İki Ses İşitme" alt boyutunun AÜ, DEÜ, GOPÜ, SÜ ve UÜ'de olmak üzere 5 üniversitede uygulandığı; bu alt uygulamanın ikinci aşama sınavında Türkiye genelinde %25 oranında kullanıldığı saptanmıştır.

"Üç Ses İşitme" alt boyutunun AÜ, DEÜ, GOPÜ, OMÜ, SÜ ve UÜ'de olmak üzere 6 üniversitede uygulandığı; bu alt uygulamanın ikinci aşama sınavında Türkiye genelinde %30 oranında kullanıldığı saptanmıştır.

"Dört Ses İşitme" alt boyutunun AÜ, GOPÜ, OMÜ, SÜ ve UÜ'de olmak üzere 5 üniversitede uygulandığı; bu alt uygulamanın ikinci aşama sınavında Türkiye genelinde %25 oranında kullanıldığı saptanmıştır.

"Verilen Sesten İstenilen Sese Kadar İnme – Çıkma" alt boyutunun yalnız SÜ'de uygulandığı; bu alt uygulamanın ikinci aşama sınavında Türkiye genelinde %5 oranında kullanıldığı saptanmıştır.

Tablo 4.5.2: 2. Aşama Sınavında Uygulanan "Ezgi İşitme" Başlığı Adı Altında İncelenecek Alt Boyutların Üniversitelere Göre Dağılımı:

Boyutlar / Üniversite	Tonal Ezgi	Modal Ezgi	Kısa Ezgi	Uzun Ezgi	Ezgi İşitme
AİBÜ					
AÜ	X	X			
BÜ					
CÜ					
ÇOMÜ					
DEU			X	X	
GÜ					
GOPÜ	X	X			
HÜ					
İÜ					
KTÜ					
MAÜ					
MÜ					
NÜ					
OMÜ	X	X			
PÜ					
SÜ	X	X			
SDÜ					
UÜ					X
YYÜ					
f	**4**	**4**	**1**	**1**	**1**
%	**20**	**20**	**5**	**5**	**10**

Tablo 4.5.2'deki verilere göre;

"Tonal Ezgi" ve "Modal Ezgi" alt boyutlarının AÜ, GOPÜ, OMÜ ve SÜ'de olmak üzere 4 üniversitede uygulandığı; bu iki alt uygulamanın ikinci aşama sınavında Türkiye genelinde %20 oranında kullanıldığı saptanmıştır.

"Kısa Ezgi" ve "Uzun Ezgi" alt boyutlarının yalnız DEÜ'de uygulandığı; bu iki alt uygulamanın ikinci aşama sınavında Türkiye genelinde %5 oranında kullanıldığı saptanmıştır.

"Ezgi İşitme" alt boyutunun yalnız UÜ'de uygulandığı; bu alt uygulamanın ikinci aşama sınavında Türkiye genelinde %5 oranında kullanıldığı saptanmıştır.

Tablo 4.5.3: 2. Aşama Sınavında Uygulanan "Ritim İşitme" Başlığı Adı Altında İncelenecek Alt Boyutların Üniversitelere Göre Dağılımı:

Boyutlar / Üniversite	Basit Ölçü	Aksak Ölçü	Ritim İşitme
AİBÜ			
AÜ	X	X	
BÜ			
CÜ			
ÇOMÜ			
DEU			X
GÜ			
GOPÜ	X	X	
HÜ			
İÜ			
KTÜ			
MAÜ			
MÜ			
NÜ			
OMÜ			
PÜ			
SÜ			X
SDÜ			
UÜ			X
YYÜ			
f	**2**	**2**	**3**
%	**10**	**10**	**15**

Tablo 4.5.3'deki verilere göre;

"Basit Ölçü" alt boyutunun AÜ ve GOPÜ'de uygulandığı; bu alt uygulamanın ikinci aşama sınavında Türkiye genelinde %10 oranında kullanıldığı saptanmıştır.

"Aksak Ölçü" alt boyutunun AÜ ve GOPÜ'de uygulandığı; bu alt uygulamanın ikinci aşama sınavında Türkiye genelinde %10 oranında kullanıldığı saptanmıştır.

"Ritim İşitme" alt boyutunun DEÜ, SÜ ve UÜ'de uygulandığı; bu alt uygulamanın ikinci aşama sınavında Türkiye genelinde %15 oranında kullanıldığı saptanmıştır.

Çok ses, ezgi ve ritim işitme uygulamaları müziksel yeteneği ölçmeye yönelik olarak, genellikle birinci aşama sınavında yapılmaktadır. Müziksel bilgi düzeyinin ölçüldüğü ikinci aşama sınavında, çok ses, ezgi ve ritim işitme uygulamalarının, adayların bilgi düzeyleri arasında ayırt edicilik özelliğini ölçmede yetersiz kalacağı ve öğrenci seçimine bir katkısının olmadığı; bu nedenle ikinci aşama sınavında tekrar sorulmasının gerekli olmadığı düşünülmektedir.

Tablo 4.5.4: 2. Aşama Sınavında Uygulanan "Müziksel Okuma–Yazma" Başlığı Adı Altında İncelenecek Alt Boyutların Üniversitelere Göre Dağılımı:

Boyutlar / Üniversite	Müziksel Okuma	Müziksel Yazma	Yazılı Ritim Kalıplarını Vurma
AİBÜ			
AÜ			
BÜ			
CÜ	X	X	
ÇOMÜ	X	X	
DEÜ	X	X	
GÜ	X	X	
GOPÜ	X		
HÜ	X	X	
İÜ	X	X	
KTÜ	X	X	
MAÜ			
MÜ	X	X	
NÜ	X		
OMÜ			
PÜ	X	X	
SÜ	X		X
SDÜ	X	X	
UÜ	X		
YYÜ	X	X	
f	**15**	**11**	**1**
%	**75**	**55**	**5**

Tablo 4.5.4'deki verilere göre; "Müziksel Okuma" alt boyutunun CÜ, ÇOMÜ, DEÜ, GÜ, GOPÜ, HÜ, İÜ, KTÜ, MÜ, NÜ, PÜ, SÜ, SDÜ, UÜ ve YYÜ'de olmak üzere 15 üniversitede uygulandığı; bu alt boyutun ikinci aşama sınavında Türkiye genelinde %75 oranında kullanıldığı saptanmıştır.

"Müziksel Yazma" alt boyutunun CÜ, ÇOMÜ, DEÜ, GÜ, HÜ, İÜ, KTÜ, MÜ, PÜ, SDÜ ve YYÜ'de olmak üzere 11 üniversitede uygulandığı; bu alt boyutun ikinci aşama sınavında Türkiye genelinde %55 oranında kullanıldığı saptanmıştır.

"Yazılı Ritim Kalıplarını Vurma" alt boyutunun yalnız SÜ'de uygulandığı; bu alt boyutun ikinci aşama sınavında Türkiye genelinde %5 oranında kullanıldığı saptanmıştır.

Müziksel okuma ve müziksel yazma, müziksel bilgi düzeyini ölçen ve sınavın ayırt edicilik düzeyi yüksek olan önemli alt boyutları arasında yer almaktadır. Tablo 4.5.4'deki verilerde görüldüğü gibi üniversitelerin büyük bir çoğunluğunun, öğrenci yerleştirme amacıyla yapılmakta olduğu ikinci aşama sınavında bu alt boyutları uyguladıkları görülmektedir. Bu uygulamanın ikinci aşama sınavında yapılmasının son derece uygun olduğu düşünülmektedir.

Tablo 4.5.5: 2. Aşama Sınavında Uygulanan "Müziksel Çalma" Başlığı Adı Altında İncelenecek Alt Boyutların Üniversitelere Göre Dağılımı:

Boyutlar / Üniversite	Müziksel Çalma	Doğru ve Temiz Çalma	Bütünlük ve Teknik Düzey	Müziksel Yorum	Eserin Düzeyi	Doğru Tutuş, Duruş, Oturuş	Eserin Temposu	Deşifre
AİBÜ	X							
AÜ	X							
BÜ	X							
CÜ		X	X	X	X			
ÇOMÜ		X	X	X	X			
DEÜ	X							
GÜ		X	X	X	X			
GOPÜ	X							
HÜ	X							
İÜ		X	X	X	X			
KTÜ		X	X	X	X			
MAÜ		X	X	X	X	X	X	
MÜ		X	X	X	X			
NÜ	X							
OMÜ	X							
PÜ		X	X	X	X			
SÜ	X							
SDÜ		X	X	X		X		
UÜ		X	X	X	X			X
YYÜ		X	X	X	X			
f	**9**	**11**	**11**	**11**	**10**	**2**	**1**	**1**
%	**45**	**55**	**55**	**55**	**50**	**10**	**5**	**5**

Tablo 4.5.5'deki verilere göre;

"Müziksel Çalma" alt boyutunun AİBÜ, AÜ, BÜ, DEÜ, GOPÜ, HÜ, NÜ, OMÜ ve SÜ'de olmak üzere 9 üniversitede uygulandığı; bu alt boyutun ikinci aşama sınavında Türkiye genelinde %45 oranında kullanıldığı saptanmıştır.

"Doğru ve Temiz Çalma", "Bütünlük ve Teknik Düzey" ve "Müziksel Yorum" alt boyutlarının CÜ, ÇOMÜ, GÜ, İÜ, KTÜ, MAÜ, MÜ, PÜ, SDÜ, UÜ ve YYÜ'de olmak üzere 11 üniversitede uygulandığı; bu dört alt boyutun ikinci aşama sınavında Türkiye genelinde %55 oranında kullanıldığı saptanmıştır.

"Eserin Düzeyi" alt boyutunun CÜ, ÇOMÜ, GÜ, İÜ, KTÜ, MAÜ, MÜ, PÜ, UÜ ve YYÜ'de olmak üzere 10 üniversitede uygulandığı; bu dört alt boyutun ikinci aşama sınavında Türkiye genelinde %50 oranında kullanıldığı saptanmıştır.

"Doğru Tutuş, Duruş ve Oturuş" alt boyutunun MAÜ ve SDÜ'de uygulandığı; bu alt boyutun ikinci aşama sınavında Türkiye genelinde %10 oranında kullanıldığı saptanmıştır.

"Eserin Temposu" alt boyutunun yalnız MAÜ'de uygulandığı; bu alt boyutun ikinci aşama sınavında Türkiye genelinde %5 oranında kullanıldığı saptanmıştır.

"Deşifre" alt boyutunun yalnız UÜ'de uygulandığı; bu alt boyutun ikinci aşama sınavında Türkiye genelinde %5 oranında kullanıldığı saptanmıştır.

Tablo 4.5.6: 2. Aşama Sınavında Uygulanan "Müziksel Söyleme" Başlığı Adı Altında İncelenecek Alt Boyutların Üniversitelere Göre Dağılımı:

Boyutlar / Üniversite	Müziksel Söyleme	Sağlıklı Bir Sese Sahip Olma	Sesin Tınısı, Gürlüğü ve Genişliği	Doğru ve Temiz Söyleme	Konuşmada Anlaşılırlık	Müziksel Duyarlılık	Ses Kalitesi	Tonal Duygu
AİBÜ	X							
AÜ	X							
BÜ	X							
CÜ		X	X	X	X	X		
ÇOMÜ		X	X	X	X	X		
DEU							X	X
GÜ		X	X	X	X	X		
GOPÜ	X							
HÜ	X							
İÜ		X	X	X	X	X		
KTÜ		X	X	X	X	X		
MAÜ		X	X	X	X	X		
MÜ		X	X	X	X	X		
NÜ	X							
OMÜ	X							
PÜ		X	X	X	X	X		
SÜ	X							
SDÜ			X	X	X	X		
UÜ		X	X	X		X		
YYÜ		X	X	X	X	X		
f	**8**	**10**	**11**	**11**	**10**	**11**	**1**	**1**
%	**40**	**50**	**55**	**55**	**50**	**55**	**5**	**5**

Tablo 4.5.6'deki verilere göre;

"Müziksel Söyleme" alt boyutunun AİBÜ, AÜ, BÜ, GOPÜ, HÜ, NÜ, OMÜ ve SÜ'de olmak üzere 8 üniversitede uygulandığı; bu alt boyutun ikinci aşama sınavında Türkiye genelinde %40 oranında kullanıldığı saptanmıştır.

"Sağlıklı Bir Sese Sahip olma" alt boyutunun CÜ, ÇOMÜ, GÜ, İÜ, KTÜ, MAÜ, MÜ, PÜ, UÜ ve YYÜ'de olmak üzere 10 üniversitede uygulandığı; bu alt

boyutun ikinci aşama sınavında Türkiye genelinde %50 oranında kullanıldığı saptanmıştır.

"Sesin Tınısı, Gürlüğü ve Genişliği", "Doğru ve Temiz Söyleme" ve "Müziksel Duyarlılık" alt boyutlarının CÜ, ÇOMÜ, GÜ, İÜ, KTÜ, MAÜ, MÜ, PÜ, SDÜ, UÜ ve YYÜ'de olmak üzere 11 üniversitede uygulandığı; bu üç alt boyutun ikinci aşama sınavında Türkiye genelinde %55 oranında kullanıldığı saptanmıştır.

"Konuşmada Anlaşılırlık" alt boyutunun CÜ, ÇOMÜ, GÜ, İÜ, KTÜ, MAÜ, MÜ, PÜ, SDÜ ve YYÜ'de olmak üzere 10 üniversitede uygulandığı; bu alt boyutun ikinci aşama sınavında Türkiye genelinde %50 oranında kullanıldığı saptanmıştır.

"Ses Kalitesi" ve "Tonal Duygu" alt boyutlarının yalnız DEÜ'de uygulandığı; bu iki alt boyutun ikinci aşama sınavında Türkiye genelinde %5 oranında kullanıldığı saptanmıştır.

Müziksel çalma ve müziksel söyleme, mesleki müzik eğitiminin vazgeçilmez boyutlarındandır. AGSL'lerde MEB tarafından hazırlanmış olan öğretim programı çerçevesinde bir yılı hazırlık olmak üzere dört yıl boyunca ses ve çalgı eğitimi alarak mezun olan aday öğrenciler bu süreç içerisinde kazandıkları ve pekiştirdikleri bilgi ve becerilerini "müziksel çalma" ve "müziksel söyleme" sınavlarında jüriye sergilemektedirler. Süreç içerisinde ve düzenli çalışmayla elde edildiği için MÇ ve MS uygulamaları "bilgi" düzeyinde ele alınmakta ve Tablo 4.5.6'da görüldüğü gibi bütün üniversitelerde bu uygulamaların bütün olarak ya da alt boyutlarıyla değerlendirildiği görülmektedir. Karkın'ın araştırmasında (Karkın, 1996) öğretim üyelerinin, müziksel çalma sınavının yapılmasına %91; müziksel söyleme sınavının yapılmasına ise %82 oranlarında katıldıkları belirtilmiştir. Buradan hareketle bu uygulamaların ikinci aşama sınavında yapılmasının son derece uygun olduğu düşünülmektedir.

Tablo 4.5.7: 2. Aşama Sınavında Uygulanan "Sözlü İfade / Mülakat" Başlığı Adı Altında İncelenecek Alt Boyutların Üniversitelere Göre Dağılımı:

Boyutlar / Üniversite	Sözlü İfade / Mülakat
AİBÜ	
AÜ	
BÜ	
CÜ	
ÇOMÜ	
DEU	
GÜ	
GOPÜ	X
HÜ	
İÜ	
KTÜ	
MAÜ	
MÜ	
NÜ	
OMÜ	
PÜ	
SÜ	
SDÜ	
UÜ	
YYÜ	
f	**1**
%	**5**

Tablo 4.5.7'teki veriye göre, "Sözlü İfade / Mülakat" uygulamasının sadece GOPÜ'de uygulandığı ve bu boyutun ikinci aşama sınavında Türkiye genelinde %5 oranında kullanıldığı saptanmıştır.

Bu uygulamayı yapan GOPÜ'nün sınav kılavuzu incelendiğinde, uygulamanın, "adayın öğretmenlik ve müzik öğretmenliği mesleğine olan yatkınlığı, ilgisi, isteği, müzik sanatına bakış açısı ve kendini ifade edebilme yeteneği…" (GOPÜ, 2004:7) şeklinde tanımlandığı görülmektedir.

Ancak burada ölçülmek istenen yatkınlık, ilgi, istek, müzik sanatına bakış açısı ve kendini ifade edebilme gibi özellikler "duyuşsal alan" içerisinde incelenmektedir. Duyuşsal alanda herhangi bir ölçme yapabilmek için "izlem formu"

hazırlanmakta ve kişilerin ölçülmek istenen davranışları süreç içerisinde gözlemlenerek değerlendirilmektedir. Her bir adaya ayrılan sürenin miktarı göz önüne alındığında, bu boyutun sağlıklı bir şekilde ölçülemeyeceği düşünülmektedir. Ayrıca ÇOMÜ'nün birinci aşama sınavında yaptığı uygulamada olduğu gibi müziksel yetenek ve müziksel bilgi ölçümü dışında kalan bu boyutun uygulanıyor olmasının sınavın kapsam geçerliliğini düşürdüğü; buradan hareketle bu uygulamanın birinci veya ikinci aşama sınavında yapılmasının uygun olmadığı düşünülmektedir.

4.6 Altıncı Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorum

Bu alt problemde, ikinci aşama sınavı alt boyutlarının "Özel Yetenek Sınav Puanı"na (ÖYSP) etkisinin ne düzeyde olduğu incelenmiştir. Uygulamalar tek tek tablolar halinde belirtilerek ilgili alt boyutun ÖYSP'ye ne oranda katıldığı ortaya konmuş; benzerlikler ve farklılıklar saptanarak yorumlar yapılmıştır.

Tablo 4.6.1: 2. Aşama Sınavında Uygulanan "Çok Ses Algılama, Yineleme ve Adlandırma" Başlığı Adı Altında İncelenecek Alt Boyutların ÖYSP'ye Katkıları:

Boyutlar / Üniversite	İki ses işitme	Üç Ses işitme	Dört ses işitme	Verilen Sesten İstenilen Sese Kadar İnme - Çıkma	Toplam
AÜ	7.20	6.40	4.00		17.60
DEU	12.00	12.00			24.00
GOPÜ	10.00	9.00	4.00		23.00
OMÜ		6.30	10.50		16.80
SÜ	6.00	6.00	3.00	3.00	18.00
UÜ	8.00	6.00	6.00		20.00

Tablo 4.6.1'deki verilere göre;

İkinci aşama sınavında uygulanan "İki Ses İşitme" alt boyutunun ÖYSP'ye, DEÜ'de %12.00, GOPÜ'de %10.00, UÜ'de %8.00, AÜ'de %7.20 ve SÜ'de %6.00 oranlarında katkıda bulunduğu saptanmıştır.

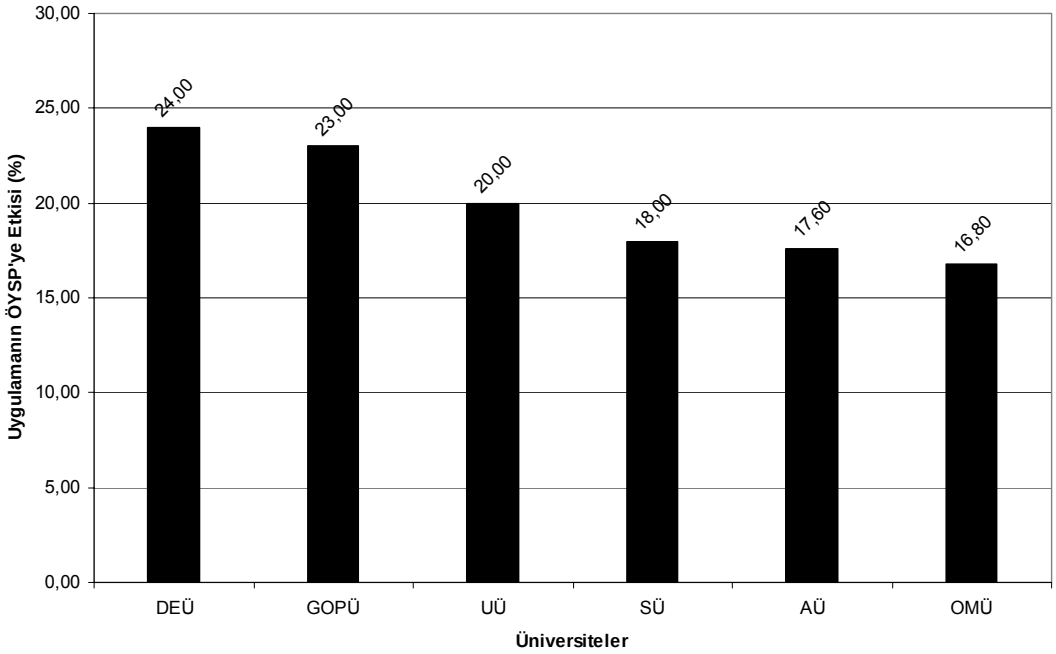
İkinci aşama sınavında uygulanan "Üç Ses İşitme" alt boyutunun ÖYSP'ye, DEÜ'de %12.00, GOPÜ'de %9.00, AÜ'de %6.40, OMÜ'de %6.30, SÜ ve UÜ'de %6.00 oranlarında katkıda bulunduğu saptanmıştır.

İkinci aşama sınavında uygulanan "Dört Ses İşitme" alt boyutunun ÖYSP'ye, OMÜ'de %10.50, UÜ'de %6.00, AÜ ve GOPÜ'de %4.00, SÜ'de %3.00 oranlarında katkıda bulunduğu saptanmıştır.

İkinci aşama sınavında uygulanan "Verilen Sesten İstenilen Sese İnme ve Çıkma" alt boyutunun yalnız SÜ'de uygulandığı ve ÖYSP'ye %3.00 oranında katkıda bulunduğu saptanmıştır.

Bu alt boyutların ÖYSP'ye olan etkileri toplandığında Şekil 4.6.1'deki bilgilere ulaşılmaktadır:

Şekil 4.6.1: 2. Aşama Sınavında Uygulanan "Çok Ses Algılama, Yineleme ve Adlandırma" Başlığı Adı Altında İncelenecek Alt Boyutların ÖYSP'ye Olan Katkıları Toplamının Karşılaştırılması:

Tablo 4.6.2: 2. Aşama Sınavında Uygulanan "Ezgi İşitme" Başlığı Adı Altında İncelenecek Alt Boyutların ÖYSP'ye Katkıları:

Boyutlar / Üniversite	Tonal Ezgi	Modal Ezgi	Kısa Ezgi	Uzun Ezgi	Ezgi İşitme	Toplam
AÜ	8.00	8.00				16.00
DEU			5.00	10.00		15.00
GOPÜ	10.00	10.00				20.00
OMÜ	12.60	12.60				25.20
SÜ	12.00	12.00				24.00
UÜ					10.00	10.00

Tablo 4.6.2'deki verilere göre;

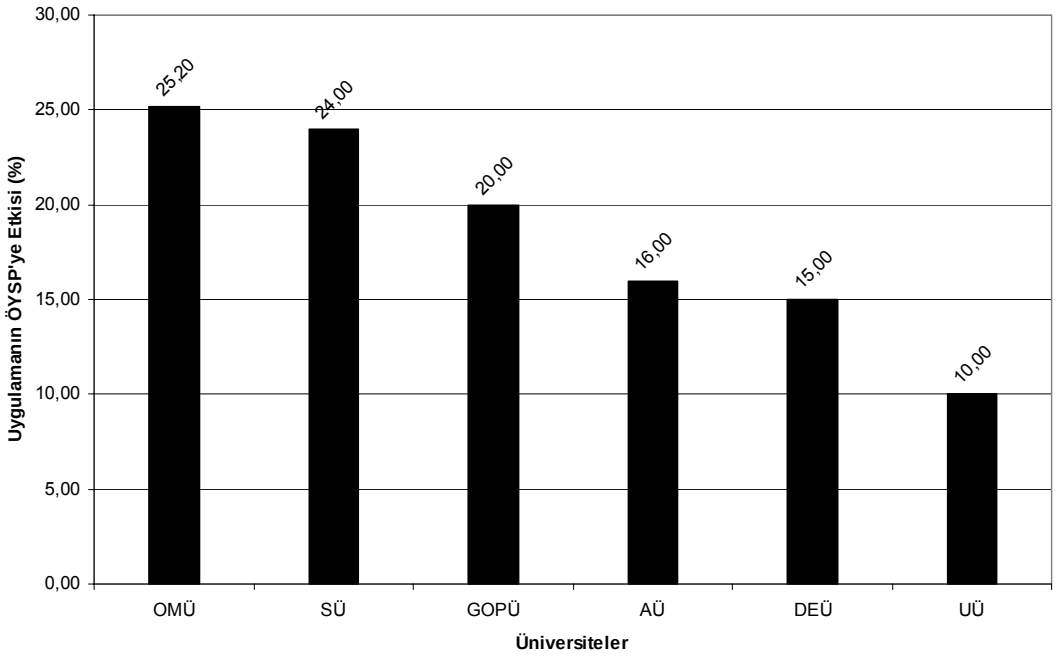
İkinci aşama sınavında uygulanan "Tonal Ezgi İşitme" ve "Modal Ezgi İşitme" alt boyutlarının ÖYSP'ye, OMÜ'de %12.60, SÜ'de %12.00, GOPÜ'de %10.00 ve AÜ'de %8.00 oranlarında katkıda bulunduğu saptanmıştır.

İkinci aşama sınavında uygulanan "Kısa Ezgi İşitme" ve "Uzun Ezgi İşitme" alt boyutlarının yalnız ÇOMÜ'de uygulandığı; "Kısa Ezgi İşitme" alt boyutunun ÖYSP'ye, %5.00, "Uzun Ezgi İşitme" alt boyutunun ise ÖYSP'ye %10.00 oranlarında katkıda bulunduğu saptanmıştır.

İkinci aşama sınavında uygulanan "Ezgi İşitme" alt boyutunun ÖYSP'ye, UÜ'de %10.00 oranında katkıda bulunduğu saptanmıştır.

Bu alt boyutların ÖYSP'ye olan etkileri toplandığında Şekil 4.6.2'deki bilgilere ulaşılmaktadır:

Şekil 4.6.2: 2. Aşama Sınavında Uygulanan "Ezgi İşitme" Başlığı Adı Altında İncelenecek Alt Boyutların ÖYSP'ye Olan Katkıları Toplamının Karşılaştırılması:

"Çok Ses Algılama, Yineleme ve Adlandırma" ve "Ritim İşitme" uygulamalarının AÜ, DEÜ, GOPÜ ve OMÜ'de bir takım değişikliklerle birinci ve ikinci aşama sınavında; SÜ ve UÜ'de ise yalnız ikinci aşama sınavında yapıldığı görülmektedir.

Uygulamanın ÖYSP'ye AÜ, DEÜ ve GOPÜ'de birinci aşama sınavında etkisinin olmadığı ancak ikinci aşama sınavında etkisinin olduğu; OMÜ'de hem birinci hem de ikinci aşama sınavında etkisinin olduğu; SÜ ve UÜ'de sadece ikinci aşama sınavında etkisinin olduğu görülmektedir.

"Çok Ses İşitme Algılama Yineleme"nin müzik yeteneği ölçümünde kullanıldığı; genellikle birinci aşama sınavında "eleme" amaçlı yapıldığı ve sınava giren adayların çoğunluğunun AGSL mezunları olduğu göz önüne alındığında bu uygulamanın ikinci aşama sınavında ÖYSP'ye etkisinin adı geçen tüm üniversitelerde beklenen değerin üzerinde olduğu düşünülmektedir.

Tablo 4.6.3: 2. Aşama Sınavında Uygulanan "Ritim İşitme" Başlığı Adı Altında İncelenecek Alt Boyutların ÖYSP'ye Katkıları:

Boyutlar / Üniversite	Basit Ölçü	Aksak Ölçü	Ritim İşitme	Toplam
AÜ	3.20	3.20		6.40
DEÜ			10.00	10.00
GOPÜ	3.00	3.00		6.00
SÜ			8.00	8.00
UÜ			4.00	4.00

Tablo 4.6.3'deki verilere göre;

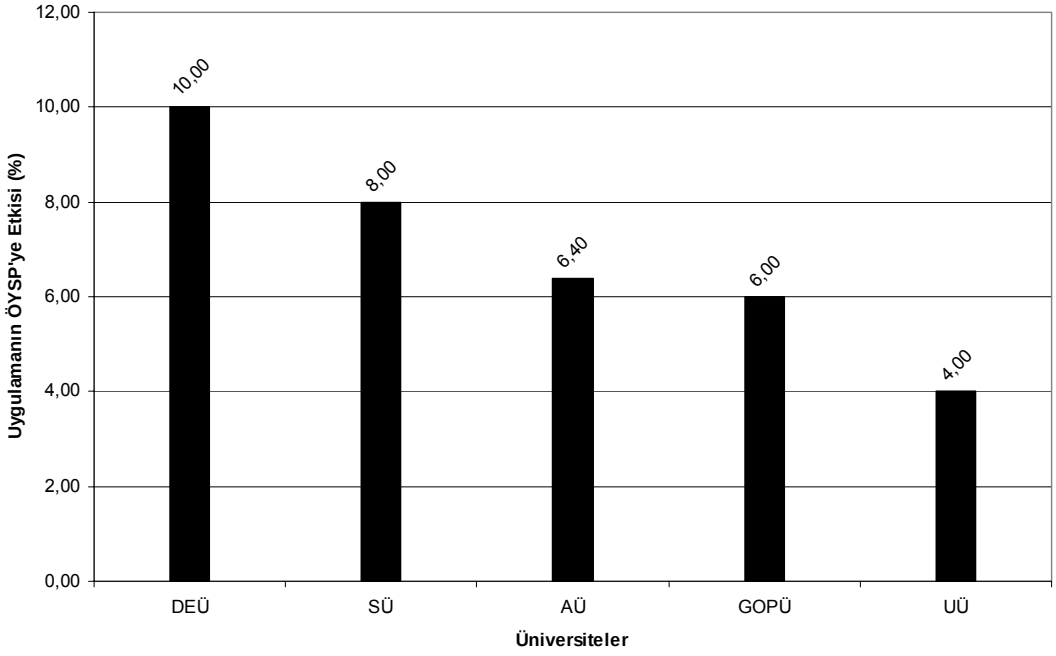
İkinci aşama sınavında uygulanan "Basit Ölçü Ritim İşitme" alt boyutunun ÖYSP'ye, AÜ'de %3.20, GOPÜ'de %3.00 oranlarında katkıda bulunduğu saptanmıştır.

İkinci aşama sınavında uygulanan "Aksak Ölçü Ritim İşitme" alt boyutunun ÖYSP'ye, AÜ'de %3.20, GOPÜ'de %3.00 oranlarında katkıda bulunduğu saptanmıştır.

İkinci aşama sınavında uygulanan "Ritim İşitme" alt boyutunun ÖYSP'ye, DEÜ'de %10.00, SÜ'de %8.00 ve UÜ'de %4.00 oranlarında katkıda bulunduğu saptanmıştır.

Bu alt boyutların ÖYSP'ye olan etkileri toplandığında Şekil 4.6.3'deki bilgilere ulaşılmaktadır:

Şekil 4.6.3: 2. Aşama Sınavında Uygulanan "Ritim İşitme" Başlığı Adı Altında İncelenecek Alt Boyutların ÖYSP'ye Olan Katkıları Toplamının Karşılaştırılması:

Bu uygulamanın AÜ ve GOPÜ'de birinci ve ikinci aşama sınavlarında; DEÜ, SÜ ve UÜ'de yalnız ikinci aşama sınavında yapıldığı görülmektedir.

Uygulamanın ÖYSP'ye etkisinin; AÜ ve GOPÜ'de birinci aşama sınavında olmadığı ancak ikinci aşama sınavında olduğu; DEÜ, SÜ ve UÜ'de yalnız ikinci aşama sınavında olduğu görülmektedir.

Ritim işitmenin müzik yeteneği ölçümünde kullanıldığı; genellikle birinci aşama sınavında "eleme" amaçlı yapıldığı ve sınava giren adayların çoğunluğunun AGSL mezunları olduğu göz önüne alındığında bu uygulamanın ikinci aşama

sınavında ÖYSP'ye etkisinin adı geçen tüm üniversitelerde beklenen değerin üzerinde olduğu düşünülmektedir.

Tablo 4.6.4: 2. Aşama Sınavında Uygulanan "Müziksel Okuma–Yazma" Başlığı Adı Altında İncelenecek Alt Boyutların ÖYSP'ye Katkıları:

Boyutlar / Üniversite	Müziksel Okuma	Müziksel Yazma	Yazılı Ritim Kalıplarını Vurma	Toplam
CÜ	31.20	28.80		60.00
ÇOMÜ	13.00	13.00		26.00
DEU	8.00	8.00		16.00
GÜ	18.20	16.80		35.00
GOPÜ	6.00			6.00
HÜ	15.00	15.00		30.00
İÜ	18.20	16.80		35.00
KTÜ	26.00	24.00		50.00
MÜ	31.20	28.80		60.00
NÜ	25.00			25.00
PÜ	15.00	15.00		30.00
SÜ	12.00		8.00	20.00
SDÜ	25.00	25.00		50.00
UÜ	6.00			6.00
YYÜ	17.50	17.50		35.00

Tablo 4.6.4'deki verilere göre;

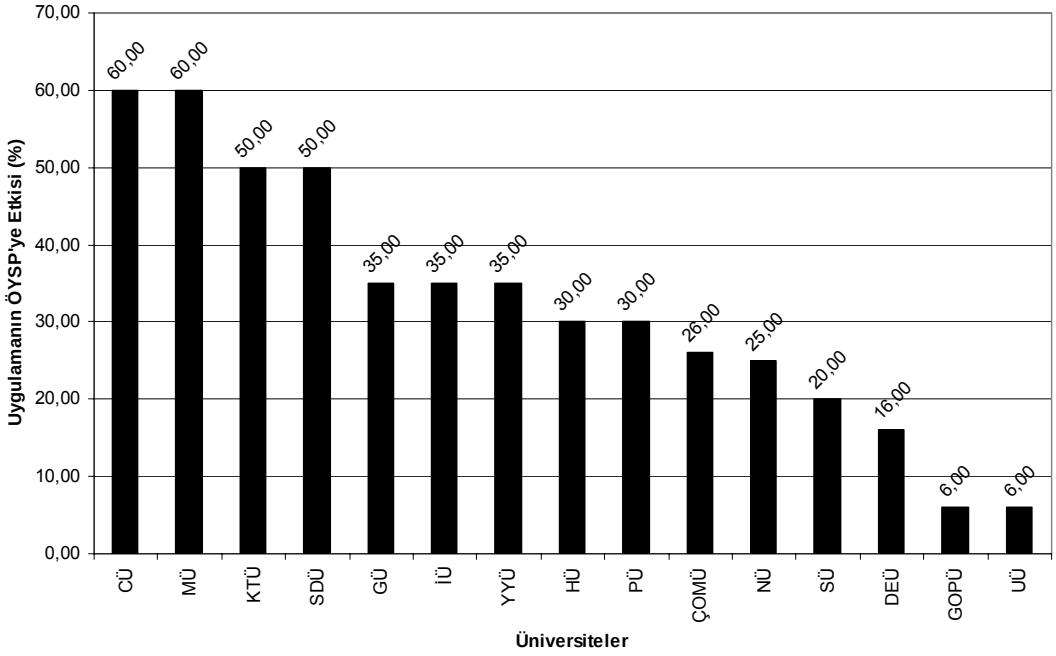
İkinci aşama sınavında uygulanan "Müziksel Okuma" alt boyutunun ÖYSP'ye, CÜ ve MÜ'de %31.20, KTÜ'de %26.00, NÜ ve SDÜ'de %25.00, GÜ ve İÜ'de %18.20, YYÜ'de %17.50, HÜ ve PÜ'de %15.00, ÇOMÜ'de %13.00, SÜ'de %12.00, DEÜ'de %8.00, GOPÜ ve UÜ'de %6.00 oranlarında katkıda bulunduğu saptanmıştır.

İkinci aşama sınavında uygulanan "Müziksel Yazma" alt boyutunun ÖYSP'ye, CÜ ve MÜ'de %28.80, SDÜ'de %25.00, KTÜ'de %24.00, YYÜ'de %17.50, GÜ ve İÜ'de %16.80, HÜ ve PÜ'de %15.00, ÇOMÜ'de %13.00, DEÜ'de %8.00 oranlarında katkıda bulunduğu saptanmıştır.

İkinci aşama sınavında uygulanan "Yazılı Ritim Kalıplarını Vurma" alt boyutunun ÖYSP'ye, SÜ'de %8,00 oranında katkıda bulunduğu saptanmıştır.

Bu alt boyutların ÖYSP'ye olan etkileri toplandığında Şekil 4.6.4'deki bilgilere ulaşılmaktadır:

Şekil 4.6.4: 2. Aşama Sınavında Uygulanan "Müziksel Okuma ve Yazma" Başlığı Adı Altında İncelenecek Alt Boyutların ÖYSP'ye Olan Katkıları Toplamının Karşılaştırılması:

Yetenek sınavlarına giren adayların çoğunluğunu dört yıllık müzik eğitimi alan AGSL mezunları oluşturmaktadır. Bu adaylar arasında ayırt edicilik özelliği yüksek olan ve müziksel bilgiyi ölçen bu uygulamanın ÖYSP'ye etkisinin de yüksek olması gerektiği düşünülmektedir. Verilere göre, üniversitelerin büyük bir çoğunluğunun bu uygulamayı yapıyor olması bu düşüncenin yanlış olmadığını göstermektedir.

Sınavın diğer boyutları da göz önüne alındığında bu uygulamanın ÖYSP'ye etkisinin %25-35 aralığında olması gerektiği düşünülmektedir.

Şekil 4.6.4'deki veriler incelendiğinde, bu uygulamanın ÖYSP'ye etkisinin CÜ, MÜ, KTÜ ve SDÜ'de beklenen değerin üzerinde; GÜ, İÜ, YYÜ, HÜ, PÜ ÇOMÜ ve NÜ'de beklenen değerde; SÜ, DEÜ, GOPÜ ve UÜ'de beklenen değerin altında olduğu düşünülmektedir.

Tablo 4.6.5: 2. Aşama Sınavında Uygulanan "Müziksel Çalma" Başlığı Adı Altında İncelenecek Alt Boyutların ÖYSP'ye Katkıları:

Boyutlar / Üniversite	Müziksel Çalma	Doğru ve Temiz Çalma	Bütünlük ve Teknik Düzey	Müziksel Yorum	Eserin Düzeyi	Doğru Tutuş, Duruş, Oturuş	Eserin Temposu	Deşifre	Toplam
AİBÜ	10.00								10.00
AÜ	30.00								30.00
BÜ	20.00								20.00
CÜ		6.00	4.00	5.00	5.00				20.00
ÇOMÜ		3.75	2.50	3.13	3.13				12.51
DEU	15.00								15.00
GÜ		7.50	5.00	6.25	6.25				25.00
GOPÜ	20.00								20.00
HÜ	25.00								25.00
İÜ		7.50	5.00	6.25	6.25				25.00
KTÜ		4.50	3.00	3.75	3.75				15.00
MAÜ		7.50	4.50	4.50	7.50	3.00	3.00		30.00
MÜ		6.00	4.00	5.00	5.00				20.00
NÜ	12.50								12.50
OMÜ	20.00								20.00
PÜ		6.00	4.00	5.00	5.00				20.00
SÜ	12.00								12.00
SDÜ		8.75		5.00	8.75	2.50			25.00
UÜ		7.50	6.00	6.00	7.50			3.00	25.00
YYÜ		7.50	5.00	6.25	6.25				25.00

Tablo 4.6.5'deki verilere göre;

İkinci aşama sınavında uygulanan "Müziksel Çalma" alt boyutunun ÖYSP'ye, AÜ'de %30.00, HÜ'de %25.00, BÜ, GOPÜ ve OMÜ'de %20.00, DEÜ'de %15.00, NÜ'de %12.50 ve SÜ'de %12.00 oranlarında katkıda bulunduğu saptanmıştır.

İkinci aşama sınavında uygulanan "Doğru ve Temiz Çalma" alt boyutunun ÖYSP'ye, UÜ'de %6.00, GÜ, İÜ ve YYÜ'de %5.00, MAÜ'de %4.50, CÜ, MÜ ve PÜ'de %4.00, KTÜ'de %3.00 ve ÇOMÜ'de %2.50 oranlarında katkıda bulunduğu saptanmıştır.

İkinci aşama sınavında uygulanan "Bütünlük ve Teknik Düzey" alt boyutunun ÖYSP'ye, SDÜ'de %8.75, GÜ, İÜ, MAÜ, UÜ ve YYÜ'de %7.50, CÜ, MÜ ve PÜ'de %6.00, KTÜ'de %4.50 ve ÇOMÜ'de %3.75 oranlarında katkıda bulunduğu saptanmıştır.

İkinci aşama sınavında uygulanan "Müziksel Yorum" alt boyutunun ÖYSP'ye, GÜ, İÜ ve YYÜ'de %6.25, UÜ'de %6.00, CÜ, MÜ, PÜ ve SDÜ'de %5.00, MAÜ'de %4.50, KTÜ'de %3.75 ve ÇOMÜ'de %3.13 oranlarında katkıda bulunduğu saptanmıştır.

İkinci aşama sınavında uygulanan "Eserin Düzeyi" alt boyutunun ÖYSP'ye, SDÜ'de %8.75, MAÜ ve UÜ'de %7.50, GÜ, İÜ ve YYÜ'de %6.25, CÜ, MÜ ve PÜ'de %5.00 ve ÇOMÜ'de %3.13 oranlarında katkıda bulunduğu saptanmıştır.

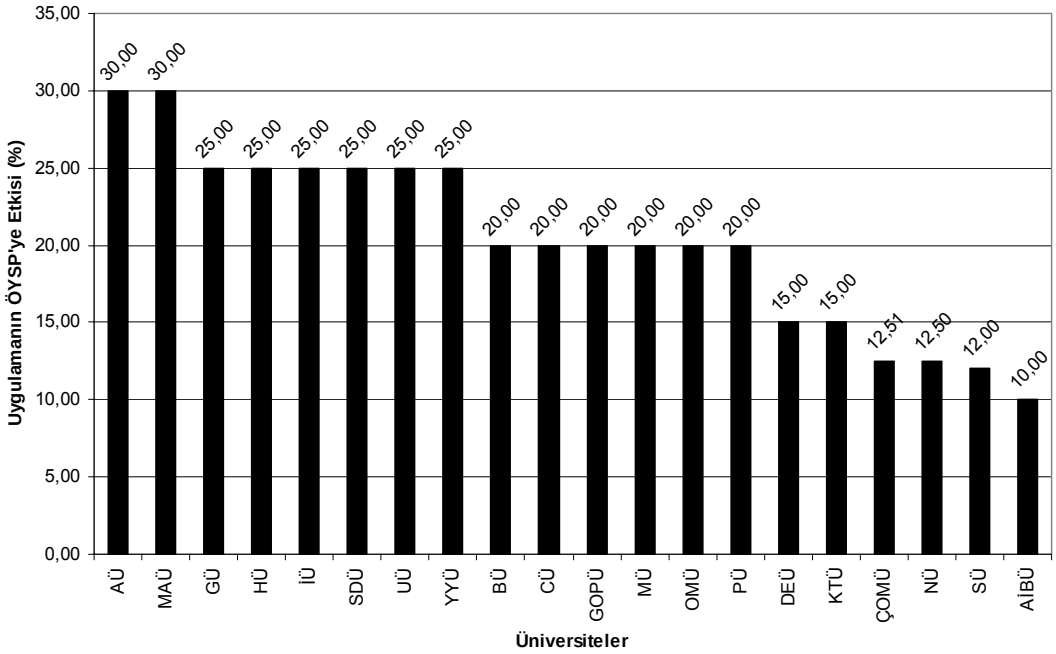
İkinci aşama sınavında uygulanan "Doğru Tutuş, Duruş ve Oturuş" alt boyutunun ÖYSP'ye, MAÜ'de %3.00, SDÜ'de %2.50 oranlarında katkıda bulunduğu saptanmıştır.

İkinci aşama sınavında uygulanan "Eserin Temposu" alt boyutunun ÖYSP'ye, MAÜ'de %3.00 oranında katkıda bulunduğu saptanmıştır.

İkinci aşama sınavında uygulanan "Deşifre" alt boyutunun ÖYSP'ye, UÜ'de %3.00 oranında katkıda bulunduğu saptanmıştır.

Bu alt boyutların ÖYSP'ye olan etkileri toplandığında Şekil 4.6.5'deki bilgilere ulaşılmaktadır:

Şekil 4.6.5: 2. Aşama Sınavında Uygulanan "Müziksel Çalma" Başlığı Adı Altında İncelenecek Alt Boyutların ÖYSP'ye Olan Katkıları Toplamının Karşılaştırılması:

Yetenek sınavlarına giren adayların çoğunluğunu dört yıllık müzik eğitimi alan AGSL mezunları oluşturmaktadır. Bu adaylar arasında ayırt edicilik özelliği yüksek olan ve müziksel bilgiyi ölçen bu uygulamanın ÖYSP'ye etkisinin de düşük olmaması gerektiği düşünülmektedir. Verilere göre, üniversitelerin büyük bir çoğunluğunda müziksel çalma boyutunun olması bu düşünceyi güçlendirmektedir.

Sınavın diğer boyutları da göz önüne alındığında bu uygulamanın ÖYSP'ye etkisinin %20-25 aralığında olması gerektiği düşünülmektedir.

Şekil 4.6.5'deki veriler incelendiğinde, bu uygulamanın ÖYSP'ye etkisinin AÜ ve MAÜ'de beklenen değerin üzerinde; GÜ, HÜ, İÜ, SDÜ, UÜ, YYÜ, BÜ, CÜ, GOPÜ, MÜ, OMÜ VE PÜ'de beklenen değerde; DEÜ, KTÜ, ÇOMÜ, NÜ, SÜ ve AİBÜ'de beklenen değerin altında olduğu düşünülmektedir.

Tablo 4.6.6: 2. Aşama Sınavında Uygulanan "Müziksel Söyleme" Başlığı Adı Altında İncelenecek Alt Boyutların ÖYSP'ye Katkıları:

Boyutlar / Üniversite	Müziksel Söyleme	Sağlıklı Bir Sese Sahip Olma	Sesin Tınısı, Gürlüğü ve Genişliği	Doğru ve Temiz Söyleme	Konuşmada Anlaşılırlık	Müziksel Duyarlılık	Ses Kalitesi	Tonal Duygu	Toplam
AİBÜ	20.00								20.00
AÜ	30.00								30.00
BÜ	10.00								10.00
CÜ		6.00	6.00	4.00	2.00	2.00			20.00
ÇOMÜ		3.75	3.75	2.50	1.25	1.25			12.50
DEU							10.00	10.00	20.00
GÜ		7.50	7.50	5.00	2.50	2.50			25.00
GOPÜ	20.00								20.00
HÜ	25.00								25.00
İÜ		7.50	7.50	5.00	2.50	2.50			25.00
KTÜ		10.50	10.50	7.00	3.50	3.50			35.00
MAÜ		6.00	3.00	4.00	3.00	4.00			20.00
MÜ		6.00	6.00	4.00	2.00	2.00			20.00
NÜ	12.50								12.50
OMÜ	20.00								20.00
PÜ		6.00	6.00	4.00	2.00	2.00			20.00
SÜ	18.00								18.00
SDÜ			11.25	7.50	2.50	3.75			25.00
UÜ		6.00	12.00	9.00		3.00			30.00
YYÜ		7.50	7.50	5.00	2.50	2.50			25.00

Tablo 4.6.6'daki verilere göre;

İkinci aşama sınavında uygulanan "Müziksel Söyleme" alt boyutunun ÖYSP'ye, AÜ'de %30.00, HÜ'de %25.00, AİBÜ, OMÜ ve GOPÜ'de %20.00, SÜ'de %18.00, NÜ'de %12.50 ve BÜ'de %10.00 oranlarında katkıda bulunduğu saptanmıştır.

İkinci aşama sınavında uygulanan "Sağlıklı Bir Sese Sahip Olma" alt boyutunun ÖYSP'ye, KTÜ'de %10.50, GÜ, İÜ ve YYÜ'de %7.50, CÜ, MAÜ, MÜ, PÜ ve UÜ'de %6.00 ve ÇOMÜ'de %3.75 oranlarında katkıda bulunduğu saptanmıştır.

İkinci aşama sınavında uygulanan “Sesin Tınısı, Gürlüğü ve Genişliği” alt boyutunun ÖYSP’ye, UÜ’de %12.00, SDÜ’de %11.25, KTÜ’de %10.50, GÜ, İÜ ve YYÜ’de %7.50, CÜ, MÜ ve PÜ’de %6.00, ÇOMÜ’de %3.75 ve MAÜ’de %3.00 oranlarında katkıda bulunduğu saptanmıştır.

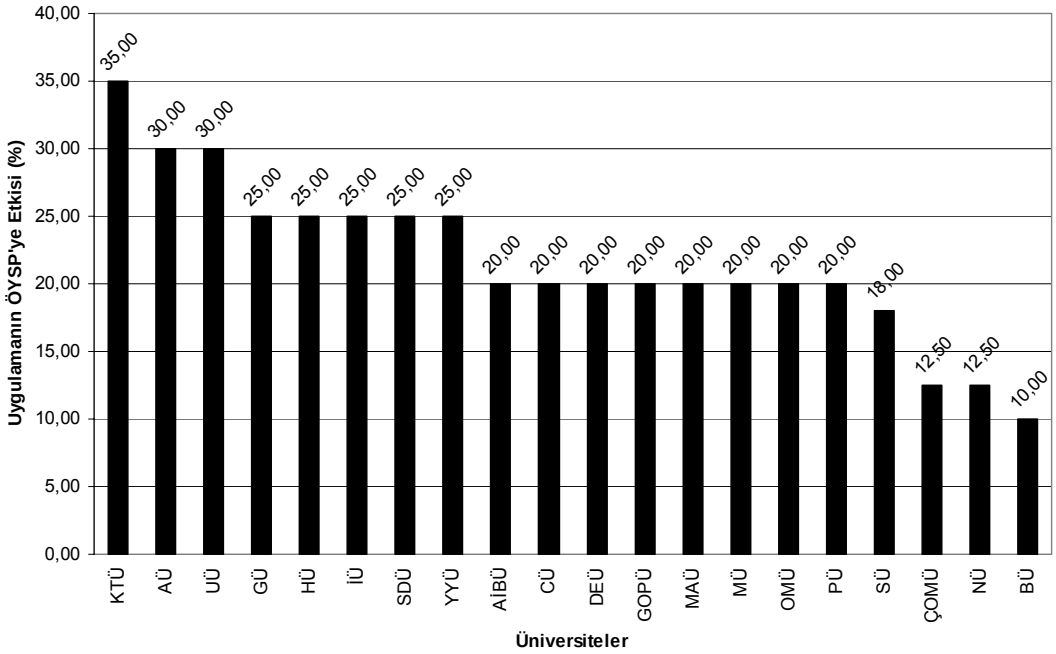
İkinci aşama sınavında uygulanan “Doğru ve Temiz Söyleme” alt boyutunun ÖYSP’ye, UÜ’de %9.00, SDÜ %7.50, KTÜ %7.00, GÜ, İÜ ve YYÜ’de %5.00, CÜ, MAÜ, MÜ ve PÜ’de %4.00 ve ÇOMÜ’de %2.50 oranlarında katkıda bulunduğu saptanmıştır.

İkinci aşama sınavında uygulanan “Konuşmada Anlaşılırlık” alt boyutunun ÖYSP’ye, KTÜ’de %3.50, MAÜ’de %3.00, GÜ, İÜ, SDÜ ve YYÜ’de %2.50, CÜ, MÜ ve PÜ’de %2.00, ÇOMÜ’de %1.25 oranlarında katkıda bulunduğu saptanmıştır.

İkinci aşama sınavında uygulanan “Ses Kalitesi ve “Tonal Duygu” alt boyutlarının ÖYSP’ye, DEÜ’de %10.00 oranlarında katkıda bulunduğu saptanmıştır.

Bu alt boyutların ÖYSP’ye olan etkileri toplandığında Şekil 4.6.6’deki bilgilere ulaşılmaktadır:

Şekil 4.6.6: 2. Aşama Sınavında Uygulanan "Müziksel Söyleme" Başlığı Adı Altında İncelenecek Alt Boyutların ÖYSP'ye Olan Katkıları Toplamının Karşılaştırılması:

Yetenek sınavlarına giren adayların çoğunluğunu dört yıllık müzik eğitimi alan AGSL mezunları oluşturmaktadır. Bu adaylar arasında ayırt edicilik özelliği yüksek olan ve müziksel bilgiyi ölçen bu uygulamanın ÖYSP'ye etkisinin de yüksek olması gerektiği düşünülmektedir. Verilere göre, üniversitelerin büyük bir çoğunluğunun bu uygulamayı yapıyor olması bu düşünceyi güçlendirmektedir.

Sınavın diğer boyutları da göz önüne alındığında bu uygulamanın ÖYSP'ye etkisinin %20–25 aralığında olması gerektiği düşünülmektedir.

Şekil 4.6.6'daki veriler incelendiğinde, bu uygulamanın ÖYSP'ye etkisinin AÜ ve MAÜ'de beklenen değerin üzerinde; GÜ,HÜ, İÜ, SDÜ, UÜ, YYÜ, BÜ, CÜ, GOPÜ, MÜ, OMÜ ve PÜ'de beklenen değerde; DEÜ, KTÜ, ÇOMÜ, NÜ, SÜ ve AİBÜ'de beklenen değerin altında olduğu düşünülmektedir.

Tablo 4.6.7: 2. Aşama Sınavında Uygulanan "Sözlü İfade / Mülakat" Başlığı Adı Altında İncelenecek Alt Boyutların ÖYSP'ye Katkıları:

Boyutlar / Üniversite	Sözlü İfade / Mülakat
GOPÜ	5.00

Tablo 4.6.7'deki veriye göre, ikinci aşama sınavında uygulanan "Sözlü İfade - Mülakat" alt boyutunun ÖYSP'ye, GOPÜ'de %5.00 oranlarında katkıda bulunduğu saptanmıştır.

Müziksel bilgi ve yeteneği ölçmeyen bu uygulamanın ÖYSP'ye etkisinin olması gereken değerin üzerinde olduğu düşünülmektedir.

4.7 Yedinci Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorum

İlk altı alt problemde birinci ve ikinci aşama sınavlarında yapılan uygulamaları ve bu uygulamaların alt boyutlarının neler olduğu; bunların üniversitelere göre dağılımının durumunu ve ÖYSP'ye olan katkıları yüzde olarak saptanmıştı. Bu alt problemde ise araştırma problemini daha da belirginleştirmek ve anlaşılır hale getirebilmek amacıyla; "Müziksel İşitme" (Mİ), "Müziksel Okuma-Yazma" (MOY), "Müziksel Çalma" (MÇ) ve "Müziksel Söyleme" (MS) puanları bilinen 4 adayın ÖYSP'leri karşılaştırılmış ve katsayı farklılıklarının aday başarı durumu üzerindeki etkisi incelenmiştir.

Adayların her bir sınav boyutundan aldıkları puanların saptanmasında şu yol izlenmiştir: 1 numaralı adayın Mİ boyutu kuvvetli diğerleri zayıf; 2 numaralı adayın MOY alanı kuvvetli diğerleri zayıf; 3 numaralı adayın MÇ alanı kuvvetli diğerleri zayıf; 4 numaralı adayın MS alanı kuvvetli diğerleri zayıf olduğu varsayılmıştır.

Tablo 4.7.1'de ÖYSP'leri karşılaştırılacak 4 adayın her bir boyuttan aldıkları puanlar; Tablo 4.7.2'de ise üniversitelerin ÖYSP hesaplamasında kullandıkları katsayılar belirtilmiştir.

Tablo 4.7.1: Adayların Yetenek Sınavı Boyutlarından Aldıkları Puanlar

Puanlar / Adaylar	Mİ	MOY	MÇ	MS
Aday 1	95.00	60.00	60.00	60.00
Aday 2	60.00	95.00	60.00	60.00
Aday 3	60.00	60.00	95.00	60.00
Aday 4	60.00	60.00	60.00	95.00

Tablo 4.7.2: Üniversitelerin ÖYSP Hesaplamasında Kullandığı Katsayılar

Boyutlar(%) / Üniversiteler	Mİ	MOY	MÇ	MS	DİĞER	Toplam
AİBÜ	38.50	31.50	10.00	20.00	-	100.00
AÜ	40.00	-	30.00	30.00	-	100.00
BÜ	56.00	14.00	20.00	10.00	-	100.00
CÜ	0.00	60.00	20.00	20.00	-	100.00
ÇOMÜ	16.66	25.00	20.84	20.84	16.66	100.00
DEÜ	49.00	16.00	15.00	20.00	-	100.00
GÜ	15.00	35.00	25.00	25.00	-	100.00
GOPÜ	47.00	8.00	20.00	20.00	5.00	100.00
HÜ	20.00	30.00	25.00	25.00	-	100.00
İÜ	15.00	35.00	25.00	25.00	-	100.00
KTÜ	0.00	50.00	15.00	35.00	-	100.00
MAÜ	27.50	17.50	30.00	20.00	5.00	100.00
MÜ	0.00	60.00	20.00	20.00	-	100.00
NÜ	50.00	25.00	12.50	12.50	-	100.00
OMÜ	60.00	-	20.00	20.00	-	100.00
PÜ	30.00	30.00	20.00	20.00	-	100.00
SDÜ	0.00	50.00	25.00	25.00	-	100.00
SÜ	50.00	20.00	12.00	18.00	-	100.00
UÜ	34.00	6.00	30.00	30.00	0.00	100.00
YYÜ	15.00	35.00	25.00	25.00	-	100.00

Tablo 4.7.2'deki verilerde ÇOMÜ, GOPÜ ve MAÜ'de "diğer" başlığı altında yapılmakta olan uygulamanın ÖYSP'ye etkide bulunduğu görülmektedir. Bu uygulama hesaplamaya katılmayacağı için bu üniversitelerin puanlamaları 100 üzerinden olmayacaktır. Puanlamaların 100 tam puan üzerinden hesaplanabilmesi

için "diğer" başlığındaki yüzde miktarları, her bir üniversitede Mİ, MOY, MÇ ve MS uygulamalarına, her birinin ÖYSP'ye etkisi oranında dağıtılmış ve Tablo 4.7.3'de elde edilen yeni katsayı değerlerine ulaşılmıştır

Tablo 4.7.3: Katsayıları Yeniden Düzenlenen Üniversiteler:

Boyutlar(%) / Üniversiteler	Mİ	MOY	MÇ	MS	Toplam
ÇOMÜ	20.00	30.00	25.00	25.00	100.00
GOPÜ	50.00	8.00	21.00	21.00	100.00
MAÜ	29.00	18.00	32.00	21.00	100.00

Adayların ÖYSP'leri hesaplanırken kullanılacak katsayılarda ÇOMÜ, GOPÜ ve MAÜ puanları hesaplanırken Tablo 4.7.3'deki veriler kullanılacaktır. Tablo 4.7.1'deki adaylara ait puanlar ile Tablo 4.7.2 ve Tablo 4.7.3'deki katsayı değerleri çarpıldığında Tablo 4.7.4'deki ÖYSP değerlerine ulaşılmaktadır.

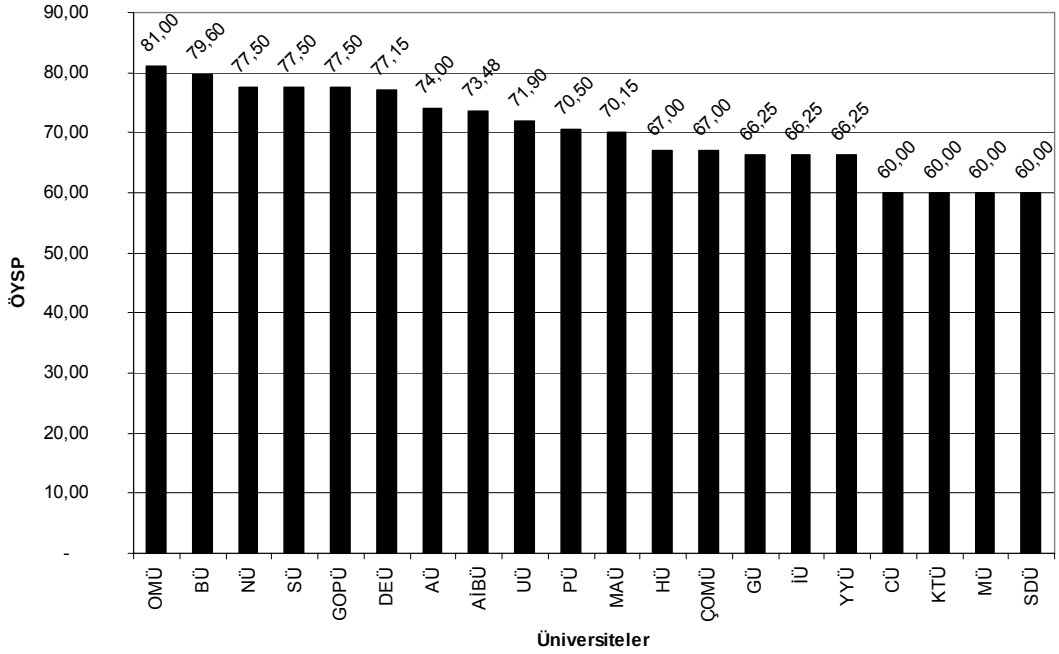
Tablo 4.7.4: Adaylara Ait ÖYSP Değerleri

Aday / Üniversite	1	2	3	4
AİBÜ	73.48	71.03	63.50	67.00
AÜ	74.00	60.00	70.50	70.50
BÜ	79.60	64.90	67.00	63.50
CÜ	60.00	81.00	67.00	67.00
ÇOMÜ	67.00	70.50	68.75	68.75
DEÜ	77.15	65.60	65.25	67.00
GÜ	66.25	72.25	68.75	68.75
GOPÜ	77.50	62.80	67.35	67.35
HÜ	67.00	70.50	68.75	68.75
İÜ	66.25	72.25	68.75	68.75
KTÜ	60.00	77.50	65.25	72.25
MAÜ	70.15	66.30	71.20	67.35
MÜ	60.00	81.00	67.00	67.00
NÜ	77.50	68.75	64.38	64.38
OMÜ	81.00	60.00	67.00	67.00
PÜ	70.50	70.50	67.00	67.00
SDÜ	60.00	77.50	68.75	68.75
SÜ	77.50	67.00	64.20	66.30
UÜ	71.90	62.10	70.50	70.50
YYÜ	66.25	72.25	68.75	68.75

Tablo 4.7.3'deki verilere göre;

Aday 1; Mİ uygulamasında 95.00, MOY, MÇ ve MS uygulamalarında 60.00'ar puan almıştır. Bunun sonucunda Aday 1'in aldığı ÖYSP değerleri Şekil 4.7.1'de sıralanmıştır. Aday 1, Mİ uygulamasında diğerlerine göre daha yüksek başarı göstermiştir.

Şekil 4.7.1: Aday 1'e İlişkin ÖYSP Değerlerinin Karşılaştırılması

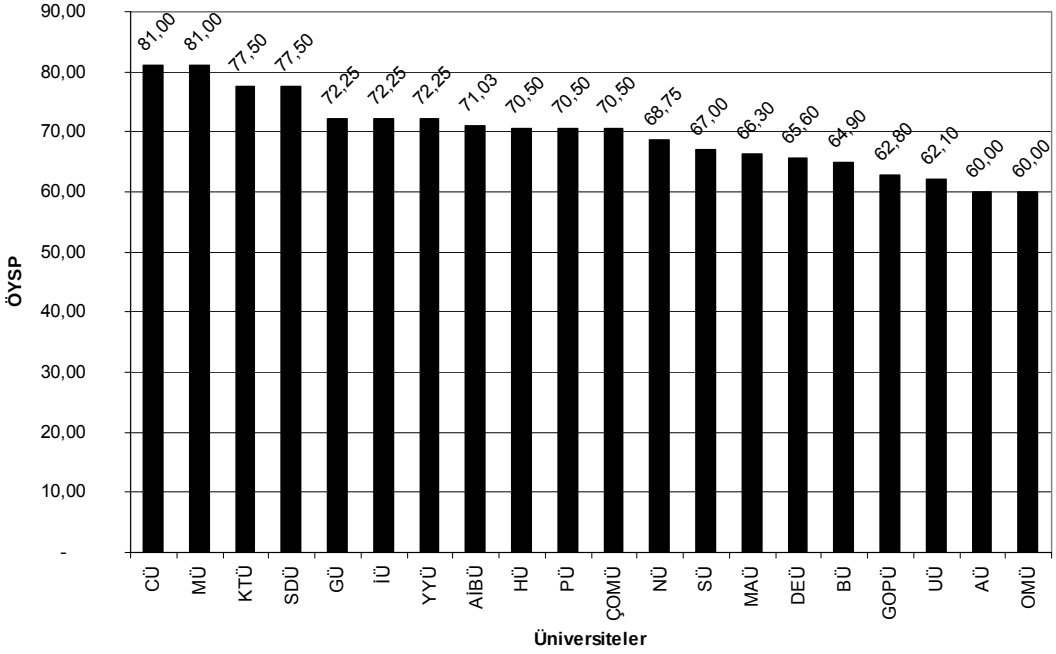
Şekil 4.7.1'deki verilere göre "Aday 1"in, en yüksek ÖYSP değerinin 81.00, en düşük ÖYSP değerinin ise 60.00 olduğu saptanmıştır.

Her bir üniversitedeki Mİ katsayılarındaki değişkenliğin adayların ÖYSP'leri üzerinde önemli farklılıklar oluşturduğu düşünülmektedir. Aday 1'in ÖYSP değerlerine ilişkin ranj değerinin 21; aldığı en yüksek ÖYSP değerinin 81.00 olması bu düşünceyi desteklemektedir.

Aday 2; MOY uygulamasında 95.00, Mİ, MÇ ve MS uygulamalarında 60.00'ar puan almıştır. Bunun sonucunda Aday 2'nin aldığı ÖYSP değerleri Şekil

4.7.2'de sıralanmıştır. Aday 2, MOY uygulamasında diğerlerine göre daha yüksek başarı göstermiştir.

Şekil 4.7.2: Aday 2'ye İlişkin ÖYSP Değerlerinin Karşılaştırılması

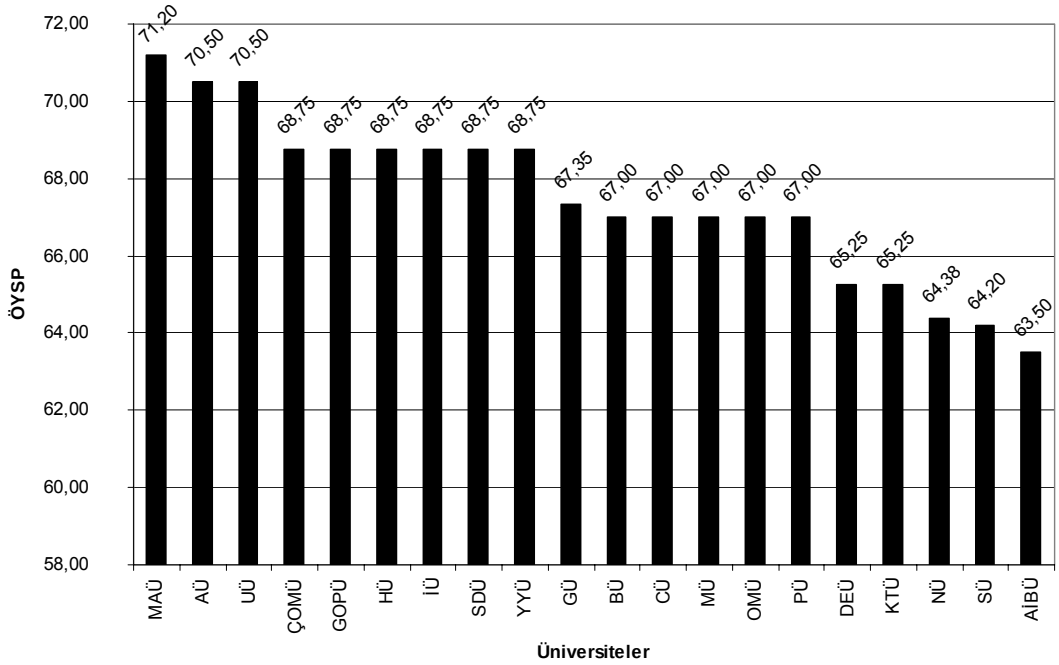

Şekil 4.7.2'deki verilere göre "Aday 2"nin, en yüksek ÖYSP değerinin 81.00, en düşük ÖYSP değerinin ise 60.00 olduğu saptanmıştır.

Her bir üniversitedeki MOY katsayılarındaki değişkenliğin adayların ÖYSP'leri üzerinde önemli farklılıklar oluşturduğu düşünülmektedir. Aday 2'nin ÖYSP değerlerine ilişkin ranj değerinin 21; aldığı en yüksek ÖYSP değerinin 81.00 olması bu düşünceyi desteklemektedir.

Aday 3; MÇ uygulamasında 95.00, Mİ, MOY ve MS uygulamalarında 60.00'ar puan almıştır. Bunun sonucunda Aday 3'nin aldığı ÖYSP değerleri Şekil 4.7.3'de sıralanmıştır. Aday 3, MÇ uygulamasında diğerlerine göre daha yüksek başarı göstermiştir.

Şekil 4.7.3: Aday 3'e İlişkin ÖYSP Değerlerinin Karşılaştırılması

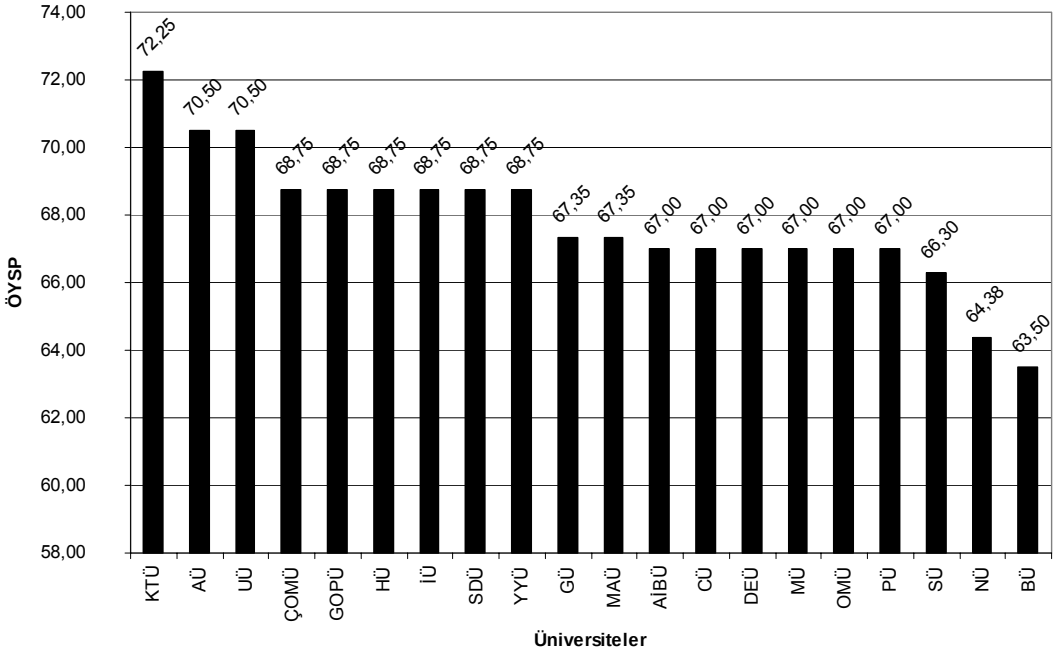

Şekil 4.7.3'deki verilere göre "Aday 3"ün, en yüksek ÖYSP değerinin 71.20, en düşük ÖYSP değerinin ise 63.50 olduğu saptanmıştır.

Her bir üniversitedeki MÇ katsayılarındaki değişkenliğin adayların ÖYSP'leri üzerinde önemli farklılıklar oluşturmadığı düşünülmektedir. Aday 3'ün ÖYSP değerlerine ilişkin ranj değerinin 7.70; aldığı en yüksek ÖYSP değerinin 71.20 olması bu düşünceyi desteklemektedir.

Aday 4; MS uygulamasında 95.00, Mİ, MOY ve MÇ uygulamalarında 60.00'ar puan almıştır. Bunun sonucunda Aday 4'ün aldığı ÖYSP değerleri Şekil 4.7.4'de sıralanmıştır. Aday 4, MS uygulamasında diğerlerine göre daha yüksek başarı göstermiştir.

Şekil 4.7.4: Aday 4'e İlişkin ÖYSP Değerlerinin Karşılaştırılması

Şekil 4.7.4'deki verilere göre "Aday 4"ün, en yüksek ÖYSP değerinin 72.25, en düşük ÖYSP değerinin ise 63.50 olduğu saptanmıştır.

Her bir üniversitedeki MS katsayılarındaki değişkenliğin adayların ÖYSP'leri üzerinde önemli farklılıklar oluşturmadığı düşünülmektedir. Aday 2'nin ÖYSP değerlerine ilişkin ranj değerinin 8.75; aldığı en yüksek ÖYSP değerinin 72.25 olması bu düşünceyi desteklemektedir.

Yukarıdaki bilgilere göre ÖYSP hesaplanmasında kullanılan katsayılardaki farklılıkların aday başarı durumuna etkisinin olduğu görülmektedir.

ÖYSP'nin adayın müziksel bilgi veya yeteneğine olan bağımlılığı, bu bilgi veya yeteneği ÖYSP'ye dönüştüren katsayının büyüklüğü ile doğru orantılıdır. Daha açık bir deyişle ÖYSP değerindeki ranjın geniş olması, o bilgi veya yeteneği ÖYSP'ye dönüştüren katsayının büyük olmasından kaynaklanmaktadır.

Farklı üniversitelerin yaptığı özel yetenek sınavlarında belirli boyutların ÖYSP'ye dönüştürülmesinde çok farklı katsayı değerlerinin kullanılması müziksel yetenek veya bilgi düzeyi sabit olan bir adayın farklı üniversitelerde çok farklı ÖYSP değeri alması sonucunu doğurmaktadır. Çünkü her üniversitede yetenekleri çarparak nota dönüştüren katsayıların toplamı "1"dir ve bu katsayılardan herhangi birinin değerce baskın olması o katsayının nota dönüştürdüğü yeteneği de sonuç üzerinde baskın kılmaktadır.

Sınav katsayılarındaki farklılıkların her bir adayın ÖYSP değerini etkilediği; "Müziksel İşitme", "Müziksel Okuma ve Yazma" uygulamalarına ilişkin katsayıların çok farklı değişkenlik göstermesinin ÖYSP'yi daha fazla etkilediği düşünülmektedir.

BÖLÜM V

SONUÇ ve ÖNERİLER

5.1 Sonuçlar

5.1.1 Birinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Birinci aşama sınavının bir "eleme" sınavı olduğu göz önüne alındığında yapılan uygulamaların ve alt boyutlarının müzik yeteneğine yönelik olması gerektiği beklenmektedir. Türkiye genelinde 20 üniversitenin özel yetenek sınav kılavuzları incelendiğinde yapılan uygulamaların büyük bir çoğunluğunun "müzik yeteneği" ölçümüne; küçük bir bölümünün ise müzik yeteneği ile birlikte müzik bilgisi ölçümüne yönelik olduğu; yalnız bir üniversitede müzik yeteneği ve müzik bilgisi ölçümü dışında kalan bir uygulamanın yapıldığı görülmüştür.

Buradan hareketle Türkiye'deki müzik öğretmenliği programlarına giriş özel yetenek sınavlarının birinci aşamasında yapılan uygulamaların uygun olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

5.1.2 İkinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Birinci aşama sınavında yapılan uygulamaların ve alt boyutlarının üniversitelere göre dağılımının dengeli olması gerektiği beklenmektedir.

Birinci aşama sınavında yapılan uygulamaların ve alt boyutlarının üniversitelere göre dağılımı incelenmiş ve bu aşamada yapılmakta olan;

1. “Tek Ses, Çok Ses Algılama-Yineleme ve Adlandırma” uygulamasında iki, üç ve dört ses işitme alt boyutlarının ağırlıklı olarak yapıldığı, tek ses işitme alt boyutunun %20 oranında kullanıldığı görülmüştür. Uygulamaya ilişkin diğer alt boyutların kullanım oranlarının çok düşük olduğu (%5) sonucuna ulaşılmıştır.

2. “Ezgi İşitme” uygulamasının üniversitelerin tamamına yakınında yapıldığı; “tonal” ve “makamsal” ezgi işitme alt boyutlarının çok yüksek oranlarda (%75–80) kullanıldığı; diğer alt boyutların kullanım oranlarının çok düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

3. “Ritim İşitme” uygulamasının üniversitelerin tamamına yakınında yapıldığı; “basit” ve “karma-aksak” ölçüde ritim işitme boyutlarının çok yüksek oranlarda (%75–80) kullanıldığı; bu uygulamaya ilişkin diğer alt boyutların kullanım oranlarının çok düşük olduğu (%5) sonucuna ulaşılmıştır.

4. “Müziksel Okuma ve Yazma” uygulaması içerisinde yapılmakta olan “müziksel okuma” alt boyutunun %15; “müziksel yazma” alt boyutunun ise %10 oranlarında kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

5. “Sözel ve Müziksel Anlatım Yeteneğinin Ölçümü” uygulamasına ilişkin alt boyutların yalnız ÇOMÜ’de yapıldığı ve müziksel ölçmenin dışında kalan bu uygulamanın Türkiye genelinde %5 gibi çok düşük bir oranda kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

6. “Çalgı Alanı” uygulamasına ilişkin alt boyutların Türkiye genelinde %5 gibi çok düşük bir oranda yalnız ÇOMÜ’de kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

7. “Ses Alanı” uygulamasına ilişkin alt boyutların her birinin Türkiye genelinde %5 gibi çok küçük bir oranda kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

8. “Yazılı Uygulamalı Sınavlar” uygulamasına ilişkin alt boyutların her birinin Türkiye genelinde %5 gibi çok küçük bir oranda kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

5.1.3 Üçüncü Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Birinci aşama sınavında “müziksel yetenek” ölçümünde kullanılan uygulama ve alt boyutlarının ÖYSP’ye etkisinin çok yüksek olmaması; “müziksel bilgi” düzeyinde yapılan uygulamaların ÖYSP’ye etkisinin yüksek olması; müziksel ölçme dışında kalan uygulamaların ÖYSP’ye etkisinin olmaması ya da çok düşük olması gerektiği beklenmektedir.

Birinci aşama sınavında yapılan uygulamaların ÖYSP’ye etkileri hesaplanarak;

1. “Tek Ses, Çok Ses Algılama-Yineleme ve Adlandırma” uygulamasının ÖYSP’ye etkisinin BÜ, NÜ, MAÜ, AİBÜ ve PÜ’de ortalama değerin üzerinde; HÜ, ÇOMÜ, OMÜ, GÜ, İÜ ve YYÜ’de ortalama değerde; AÜ, CÜ, DEÜ, GOPÜ, KTÜ, MÜ ve SDÜ’de ise ortalama değerin altında olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

2. “Ezgi İşitme” uygulamasının ÖYSP’ye etkisinin NÜ, AİBÜ, BÜ ve PÜ’de ortalama değerin üzerinde; HÜ, OMÜ, ÇOMÜ, GÜ, İÜ, YYÜ ve MAÜ’de ortalama değerde; AÜ, CÜ, DEÜ, GOPÜ, KTÜ, MÜ ve SDÜ’de ortalama değerin altında olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

3. “Ritim İşitme” uygulamasının ÖYSP’ye etkisinin BÜ, AİBÜ, NÜ ve PÜ’de ortalama değerin üzerinde; HÜ, OMÜ, MAÜ, GÜ, İÜ, YYÜ ve ÇOMÜ’de ortalama değerde; AÜ, CÜ, GOPÜ, KTÜ, MÜ ve SDÜ’de ortalama değerin altında olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

4. “Müziksel Okuma ve Yazma” uygulamasının ÖYSP’ye etkisinin AİBÜ’de ortalama değerde; MAÜ ve BÜ’de ise ortalama değerin altında olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

5. “Sözel ve Müziksel Anlatım Yeteneğinin Ölçümü” uygulamasının ÖYSP’ye etkisinin, müziksel ölçme dışında kalan bir uygulama olduğu düşüncesiyle, çok yüksek olduğu düşünülmektedir.

6. “Çalgı Alanı” uygulamasının ÖYSP’ye etkisinin ÇOMÜ’de ortalama değerin üzerinde olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

7. “Ses Alanı” uygulamasının ÖYSP’ye etkisinin ÇOMÜ’de ortalama değerin üzerinde; DEÜ’de ise ortalama değerde olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

8. “Yazılı Uygulamalı Sınavlar” uygulamasının ÖYSP’ye etkisinin ÇOMÜ’de ortalama değerde; MAÜ ve UÜ’de ortalama değerin altında olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

5.1.4 Dördüncü Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

İkinci aşama sınavının bir yerleştirme sınavı olduğu göz önüne alındığında yapılan uygulamalar ve alt boyutların “müziksel bilgi”ye yönelik olması gerektiği beklenmektedir.

Türkiye genelinde 20 üniversitenin özel yetenek sınav kılavuzları incelendiğinde yapılan uygulamaların büyük bir çoğunluğunun “müzik bilgisi” ve “müzik yeteneği” ölçümüne yönelik olduğu; yalnız bir uygulamanın müziksel ölçme dışında kaldığı görülmüştür.

Buradan hareketle ikinci aşama sınavında yapılan uygulamaların uygun olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

5.1.5 Beşinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

İkinci aşama sınavında yapılan uygulamaların alt boyutlarının üniversitelere göre dağılımının dengeli olması; "müziksel bilgi" dışında kalan alt boyutların uygulama oranının düşük olması gerektiği beklenmektedir.

İkinci aşama sınavında yapılan uygulamaların ve alt boyutlarının üniversitelere göre dağılımı incelenmiş ve bu aşamada yapılmakta olan;

1. "Çok Ses Algılama-Yineleme ve Adlandırma" uygulamasında iki, üç ve dört ses işitme alt boyutlarının uygulama oranın %5 ile %30 oranları arasında kullanıldığı; diğer alt boyutun %5 gibi çok düşük bir oranda kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

2. "Ezgi İşitme" uygulamasının "tonal" ve "makamsal" ezgi işitme alt boyutlarında ağırlıklı olarak yapıldığı; bu alt boyutların %25 ile %30 oranlarında kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

3. "Ritim İşitme" uygulamasının alt boyutlarının her birinin %10 oranında kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

4. "Müziksel Okuma ve Yazma" uygulamasının "müziksel okuma" ve "müziksel yazma" alt boyutlarının yüksek oranda kullanıldığı; diğer alt boyutun %5 gibi çok düşük bir oranda kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

5. "Müziksel Çalma" uygulamasının tüm üniversitelerde yapılmakta olduğu; uygulamanın bazı üniversitelerde bütün olarak bazı üniversitelerde ise alt boyutlarıyla ölçüldüğü; bunlar arasında "Doğru ve Temiz Çalma", "Bütünlük ve Teknik Düzey", "Müziksel Yorum" ve Eserin Düzeyi" alt boyutlarının diğerlerine göre yüksek oranlarda kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

6. “Müziksel Söyleme” uygulamasının tüm üniversitelerde yapılmakta olduğu; uygulamanın bazı üniversitelerde bütün olarak bazı üniversitelerde ise alt boyutlarıyla ölçüldüğü; bunların arasında “Sağlıklı Bir Sese Sahip Olma”, “Sesin Tınısı Gürlüğü ve Genişliği”, Doğru ve Temiz Söyleme”, “Konuşmada Anlaşılırlık” ve “Müziksel Duyarlılık” alt boyutlarının diğerlerine göre yüksek oranlarda kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

7. “Sözlü İfade, Mülakat” uygulamasının sadece GOPÜ’de uygulandığı ve bu uygulamanın %5 gibi çok düşük bir oranda kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

5.1.6 Altıncı Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

İkinci aşama sınavında birinci aşamada başarılı olan öğrenciler arasında yerleştirme amaçlı ölçmenin yapılabilmesi amacıyla; “müziksel bilgi” ölçümünde kullanılan uygulama ve alt boyutlarının ÖYSP’ye etkisinin düşük olmaması; “müziksel yetenek” düzeyinde yapılan uygulamaların ÖYSP’ye etkisinin yüksek olmaması; müziksel ölçme dışında kalan uygulamaların ÖYSP’ye etkisinin olmaması ya da çok düşük olması gerektiği beklenmektedir.

İkinci aşama sınavında yapılan uygulamaların ÖYSP’ye etkileri hesaplanarak;

1. “Çok Ses Algılama-Yineleme ve Adlandırma” uygulamasının ÖYSP’ye etkisinin, uygulamayı yapan üniversitelerin tamamında ortalama değerin üzerinde olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

2. “Ezgi İşitme” uygulamasının ÖYSP’ye etkisinin, uygulamayı yapan üniversitelerin tamamında ortalama değerin üzerinde olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

3. “Ritim İşitme” uygulamasının ÖYSP’ye etkisinin, uygulamayı yapan üniversitelerin tamamında ortalama değerin üzerinde olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

4. “Müziksel Okuma ve Yazma” uygulamasının ÖYSP’ye etkisinin CÜ, MÜ, KTÜ ve SDÜ’de ortalama değerin üzerinde; GÜ, İÜ, YYÜ, HÜ, PÜ ÇOMÜ ve NÜ’de ortalama değerde; SÜ, DEÜ, GOPÜ ve UÜ’de ortalama değerin altında olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

5. “Müziksel Çalma” uygulamasının ÖYSP’ye etkisinin AÜ ve MAÜ’de ortalama değerin üzerinde; GÜ, HÜ, İÜ, SDÜ, UÜ, YYÜ, BÜ, CÜ, GOPÜ, MÜ, OMÜ VE PÜ’de ortalama değerde; DEÜ, KTÜ, ÇOMÜ, NÜ, SÜ ve AİBÜ’de ortalama değerin altında olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

6. “Müziksel Söyleme” uygulamasının ÖYSP’ye etkisinin AÜ ve MAÜ’de ortalama değerin üzerinde; GÜ, HÜ, İÜ, SDÜ, UÜ, YYÜ, BÜ, CÜ, GOPÜ, MÜ, OMÜ ve PÜ’de ortalama değerde; DEÜ, KTÜ, ÇOMÜ, NÜ, SÜ ve AİBÜ’de ortalama değerin altında olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

7. “Sözlü İfade, Mülakat” uygulamasının ÖYSP’ye etkisinin GOPÜ’de ortalama değerin üzerinde olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

5.1.7 Yedinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Sınav katsayılarındaki farklılıkların her bir adayın ÖYSP değerini etkilediği; “Müziksel İşitme”, “Müziksel Okuma ve Yazma” uygulamalarına ilişkin katsayıların çok farklı değişkenlik göstermesinin ÖYSP’yi daha fazla etkilediği sonucuna ulaşılmıştır.

5.2 Öneriler

1. Birinci aşama sınavında müziksel yeteneği; ikinci aşama sınavında ise müziksel bilgi düzeyini ölçen uygulamaların yapılması; bunların dışında kalan uygulamaların yetenek sınavlarında yapılmaması önerilmektedir.

2. Müziksel yetenek düzeyini ölçen uygulamaların ÖYSP'ye etkisinin %25 oranını aşmaması, diğer bir deyişle bu uygulamaların ÖYSP'ye etkisinin çok yüksek olmaması önerilmektedir.

3. Müziksel bilgi düzeyini ölçen uygulamaların ÖYSP'ye etkisinin yüksek olması önerilmektedir.

4. Üniversitelerin müzik öğretmenliği programı temsilcilerinin bir araya gelerek uygulamalardaki ve bunların ÖYSP'ye etkisindeki farklılıkları giderecek bir çalışma yapmaları önerilmektedir.

5. Adayları ve ailelerini maddi ve manevi sıkıntıdan kurtaracak, yetenek sınavlarına girecek adaylar arasında puan farklılıklarını ortadan kaldıracak yeni bir sınav sisteminin uygulanması önerilmektedir.

6. Önceki yıllarda ÖSYM tarafından yapılmış olan "Merkezi Özel Yetenek Sınavı"nın (MÖZYES) yeniden uygulamaya geçirilmesi ya da müzik öğretmenliği programı olan birbirine yakın illerdeki üniversitelerin bölge bölge gruplanarak kendi sınavlarını kendilerinin yapması; en azından birinci aşama sınavının merkezi bir sistemle yapılması önerilmektedir.

7. Sınav kılavuzlarında sınavın yapılışı ve puanlama sistemine ilişkin adayların zihninde herhangi bir soru işareti kalmayacak şekilde daha detaylı bilginin yer alması önerilmektedir.

8. Bütün üniversitelerin yapmış olduğu yetenek sınavlarındaki soruların, sınavlar ve yerleştirme işlemleri tamamlandıktan sonra bir kitap halinde yayınlanması; sınavlara ilişkin detaylı istatistiksel bilgilerin de bu kitap içerisinde yer alması gerektiği önerilmektedir.

9. "**Özel Yetenek Sınavı**" adıyla sınavın adı incelendiğinde sınavda yalnızca yetenek ölçümü yapıldığı anlaşılmaktadır. Dolayısıyla bu sınavın adının "**Müzik Öğretmenliği Lisans Programlarına Seçme ve Yerleştirme Sınavı**" olarak değiştirilmesi önerilmektedir.

10. Bu konu ile ilgili araştırma yapacaklara;

Müzik Öğretmenliği Lisans Programları Giriş Sınavlarının her birinin içerikleri, soru tipleri ve uygulanış biçimleri incelenip, ayrıntılı puanlar ile karşılaştırılarak, sınavların geçerlilik, soruların zorluk ve uygunluk dereceleri yönünden incelenmesi;

Adayların genel müzik puanları ile sınav boyutlarından aldıkları puanlar arasındaki ilişkinin derecesinin incelenmesi önerilmektedir.

KAYNAKÇA

Abant İzzet Baysal Üniversitesi. (2004). **2004-2005 Öğretim Yılı Müzik Öğretmenliği Programı Özel Yetenek Sınav Kılavuzu**.

ARISOY, Nuri. (1968). **Yeni Psikolojiye Giriş**. İstanbul, Özüpek Matbaası.

ATAK YAYLA, Ayşegül. (2003). **Müziksel Yeteneğin Ölçümü**. Ankara Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. (Yayınlanmamış Doktora Tezi).

Atatürk Üniversitesi. (2004). **2004-2005 Öğretim Yılı Müzik Öğretmenliği Programı Özel Yetenek Sınav Kılavuzu**.

BAĞCI, Hakan. (2003). **Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi Öğrencilerinin Girişte Aldıkları Özel Yetenek Sınavı Sonuçlarının ve Bölüm Programlarının Öğrencilerin Yaratıcılık Düzeyine Etkisi**. İstanbul Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

Balıkesir Üniversitesi. (2004). **2004-2005 Öğretim Yılı Müzik Öğretmenliği Programı Özel Yetenek Sınav Kılavuzu**.

BOYLE, J. David; RADOCY, Rudolf E. (1987). **Measurement and Evaluation of Musical Experiences**. New York: Schirmer Books.

Büyük Larousse Ansiklopedisi. Cilt 24. (1986). Milliyet Gazetecilik A.Ş. Matbaası.

Cumhuriyet Üniversitesi. (2004). **2004-2005 Öğretim Yılı Müzik Öğretmenliği Programı Özel Yetenek Sınav Kılavuzu**.

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi. (2004). **2004-2005 Öğretim Yılı Müzik Öğretmenliği Programı Özel Yetenek Sınav Kılavuzu**.

DEMİREL, Özcan; ÜN, Kamile. (1987). **Eğitim Terimleri.** Ankara. Şafak Matbaası.

Dokuz Eylül Üniversitesi. (2004). **2004-2005 Öğretim Yılı Müzik Öğretmenliği Programı Özel Yetenek Sınav Kılavuzu**.

Gazi Üniversitesi. (2004). **2004-2005 Öğretim Yılı Müzik Öğretmenliği Programı Özel Yetenek Sınav Kılavuzu**.

Gaziosmanpaşa Üniversitesi. (2004). **2004-2005 Öğretim Yılı Müzik Öğretmenliği Programı Özel Yetenek Sınav Kılavuzu**.

GÖĞÜŞ, Gülay. (1995). **Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi Bölümlerine Giriş Yetenek Sınavlarının Değerlendirilmesi**. İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. (Basılmamış Sanatta Yeterlik Tezi).

Harran Üniversitesi. (2004). **2004-2005 Öğretim Yılı Müzik Öğretmenliği Programı Özel Yetenek Sınav Kılavuzu**.

İnönü Üniversitesi. (2004). **2004-2005 Öğretim Yılı Müzik Öğretmenliği Programı Özel Yetenek Sınav Kılavuzu**.

İŞCİL, Necati. (1977). **Örnekleme Yöntemleri**. Ankara İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Yayınları 13.

Karacan Akademi Ankara. (2005). **Eğitim Bilimleri İçin Ölçme ve Değerlendirme Ders Notları**.

Karadeniz Teknik Üniversitesi. (2004). **2004-2005 Öğretim Yılı Müzik Öğretmenliği Programı Özel Yetenek Sınav Kılavuzu**.

KAPTAN, Saim. (1998). **Bilimsel Araştırma ve İstatistik Teknikleri (11.Baskı)**. Ankara Tekışık Web Ofset Tesisleri

KARKIN, A. Metin. **Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi Bölümlerine Giriş Yetenek Sınavlarının Değerlendirilmesi**. Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

Marmara Üniversitesi. (2004). **2004-2005 Öğretim Yılı Müzik Öğretmenliği Programı Özel Yetenek Sınav Kılavuzu**.

Muğla Üniversitesi. (2004). **2004-2005 Öğretim Yılı Müzik Öğretmenliği Programı Özel Yetenek Sınav Kılavuzu**.

Niğde Üniversitesi. (2004). **2004-2005 Öğretim Yılı Müzik Öğretmenliği Programı Özel Yetenek Sınav Kılavuzu**.

Ondokuz Mayıs Üniversitesi. (2004). **2004-2005 Öğretim Yılı Müzik Öğretmenliği Programı Özel Yetenek Sınav Kılavuzu**.

ÖZAL, İlknur. (1995). **Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi müzik Eğitimi Bölümü Öğrencilerinin Giriş Yetenek Sınavındaki Başarıları İle anaçalgı Dersindeki Başarıları Arasındaki İlişkiler**. Ankara Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

ÖZAL (DİNLER), Şengül. (1996). **Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümü Öğrencilerinin Giriş Yetenek Sınavındaki Başarıları İle Bireysel Söyleme Dersindeki Başarıları Arasındaki İlişkiler.** Ankara Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

Özgür, Ülkü. (1995). "**Mesleki Müzik Eğitiminde Deşifrenin Önemi**". Filarmoni Dergisi, Ek Sayı, Sayfa 15-16. Ankara.

ÖZGÜR, Ülkü. AYDOĞAN, Salih.; (2002). Müziksel İşitme ve Okuma. Birinci Kitap. Ankara. Sözkesen Matbaası.

Pamukkale Üniversitesi. (2004). **2004-2005 Öğretim Yılı Müzik Öğretmenliği Programı Özel Yetenek Sınav Kılavuzu**.

SAY, Ahmet. (2005) **Müzik Ansiklopedisi**. Ankara. Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

Selçuk Üniversitesi. (2004). **2004-2005 Öğretim Yılı Müzik Öğretmenliği Programı Özel Yetenek Sınav Kılavuzu**.

SÜER, Rıdvan. (1980). **Müzik Öğretmeni Yetiştiren Kurumlarda Öğretim**. Ankara Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Ensitüsü. (Yayınlanmamış Doktora Tezi).

Süleyman Demirel Üniversitesi. (2004). **2004-2005 Öğretim Yılı Müzik Öğretmenliği Programı Özel Yetenek Sınav Kılavuzu**.

ŞENGÜL, Cengiz. (2001). **Müzik Eğitimi Bölümlerinin Giriş Yetenek Sınavlarına Başvuran Adayların Müziksel İşitme-Yineleme Sınavındaki Soru Tiplerine Göre Başarı Durumlarının Belirlenmesi**. Ankara Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

T.C. Millî Eğitim Bakanlığı Tebliğler Dergisi. Sayı:2560. (Mayıs 2004). **AGSL Müzik Alanı Ders Çizelgesi**. Ankara Millî Eğitim Bakanlığı Yayınlar Dairesi Başkanlığı.

TARMAN, Süleyman. (2002). **Gazi Üniversitesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Giriş – Müzik Yetenek Sınavlarının Geçerlik ve Güvenirlik Yönünden İncelenmesi ve Değerlendirilmesi.** Ankara Gazi Üniversitesi Eğitim bilimleri Enstitüsü. (Yayınlanmamış Doktora Tezi).

TATAR, Jale. (1990). **Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi Bölümlerinin Giriş Sınavlarında Müziksel İşitme Yeteneğinin Ölçülmesi ve Değerlendirilmesi**. İstanbul Marmara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

TECİMER, Belir. (1988). **GEF Müzik Eğitimi Bölümü Öğrencilerinin Bölüme Girişteki Başarılarıyla Bölümdeki Müziksel İşitme-Okuma-Yazma (MİOY) Dersi Başarıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi**. Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

UÇAN, Ali. (2005). **Müzik Eğitimi**. Genişletilmiş Üçüncü Basım. Ankara. Önder Matbaacılık.

Uludağ Üniversitesi. (2004). **2004-2005 Öğretim Yılı Müzik Öğretmenliği Programı Özel Yetenek Sınav Kılavuzu**.

Yüzüncü Yıl Üniversitesi. (2004). **2004-2005 Öğretim Yılı Müzik Öğretmenliği Programı Özel Yetenek Sınav Kılavuzu**.

EKLER

		Sayfa
EK-1	Her Bir Üniversitede Uygulanan Sınav Boyutların Tablolaştırılmış Özeti……...	112
EK-2	Örnek Sınav Kılavuzu……...	130

Ek 1

HER BİR ÜNİVERSİTEDE UYGULANAN SINAV BOYUTLARININ TABLOLAŞTIRILMIŞ ÖZETİ

ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ

Aşama	Ağırlığı (%)	Uygulama	A	BP	P	**ÖYSP'ye katkısı (%)**
1. AŞAMA	70	Dikte	1	20	20	**14,00**
		Deşifre - Solfej	1	25	25	**17,50**
		Tartım (basit / karma-aksak)	2	5	10	**7,00**
		Müziksel hafıza (basit / karma-aksak)	2	12,5	25	**17,50**
		İki ses duyma	5	2	10	**7,00**
		Üç ses duyma	5	2	10	**7,00**
2.AŞAMA	20	Ses alanı			100	**20,00**
	10	Çalgı alanı			100	**10,00**
					TOPLAM ÖYSP	**100,00**

ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ

Aşama	Ağırlığı (%)	Uygulama	A	BP	P	**ÖYSP'ye katkısı (%)**
1. AŞAMA	-	Tek Ses İşitme	5	2	10	**0,00**
		İki Ses İşitme	6	3	18	**0,00**
		Üç Ses İşitme	4	4	16	**0,00**
		Ezgi İşitme	2	20	40	**0,00**
		Ritim İşitme	2	8	16	**0,00**
2.AŞAMA	40	İki Ses İşitme	6	3	18	**7,20**
		Üç Ses İşitme	4	4	16	**6,40**
		Dört Ses İşitme	2	5	10	**4,00**
		Ritim İşitme	2	8	16	**6,40**
		Ezgi İşitme	2	20	40	**16,00**
	30	Müziksel Söyleme Sınavı			100	**30,00**
	30	Müziksel Çalma Sınavı			100	**30,00**
					TOPLAM ÖYSP	**100,00**

BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ

Aşama	Ağırlığı (%)	Uygulama	A	BP	P	**ÖYSP'ye katkısı (%)**
1. AŞAMA	70	Dikte	1	20	20	**14,00**
		Çift Ses Duyma	5	2	10	**7,00**
		Üç Ses Duyma	5	3	15	**10,50**
		Dört Ses Duyma	1	5	5	**3,50**
		Ezgi Tekrarı (I.Grup)	1	15	15	**10,50**
		Ezgi Tekrarı (II.Grup)	1	20	20	**14,00**
		Ritim Tekrarı (Basit Ölçü)	1	5	5	**3,50**
		Ritim Tekrarı (Aksak Ölçü)	1	10	10	**7,00**
2.AŞAMA	10	Ses Alanı			100	**10,00**
	20	Çalgı Alanı			100	**20,00**
					TOPLAM ÖYSP	**100,00**

CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ

Aşama	Ağırlığı (%)	Uygulama	A	BP	P	**ÖYSP'ye katkısı (%)**
1. AŞAMA	Baraj	İki Ses İşitme	6	3	18	**0,00**
		Üç Ses İşitme	4	4	16	**0,00**
		Dört Ses İşitme	2	5	10	**0,00**
		Ezgi İşitme	8	5	40	**0,00**
		Ritim İşitme	8	2	16	**0,00**
2.AŞAMA	60	Müziksel Yazma	2	24	48	**28,80**
		Müziksel Okuma (Deşifre)	2	26	52	**31,20**
	MSY (20)	Sağlıklı Bir Sese Sahip Olma			30	**6,00**
		Sesin Tınısı, Gürlüğü ve Genişliği			30	**6,00**
		Doğru ve Temiz Söyleme			20	**4,00**
		Konuşmada Anlaşılırlık			10	**2,00**
		Müziksel Duyarlılık			10	**2,00**
	MÇY (20)	Doğru ve Temiz Çalma			30	**6,00**
		Bütünlük ve Teknik Düzey			20	**4,00**
		Müziksel Yorum			25	**5,00**
		Eserin Düzeyi			25	**5,00**
					TOPLAM ÖYSP	**100,00**

ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ

Aşama	Ağırlığı (%)	Uygulama	A	BP	P	**ÖYSP'ye katkısı (%)**
1. AŞAMA (Müziksel Yeteneklerin Ölçümü) (600/6=100p) (%50)		Müziksel algılama yeteneğinin ölçümü			100	**8,33**
		İki Ses İşitme	8	4	32	**2,67**
		Üç Ses İşitme	5	6	30	**2,50**
		Dört Ses İşitme	3	7	21	**1,75**
		Aynı anda çalınan üç sesten orta sesi işitme	1	5	5	**0,42**
		Aynı anda çalınan dört sesten ikinciyi işitme	1	6	6	**0,50**
		Aynı anda çalınan dört sesten üçüncüyü işitme	1	6	6	**0,50**
		Kısa Ritim Cümlesi	1	4	4	**0,33**
		Uzun Ritim Cümlesi	1	16	16	**1,33**
		Kısa Ezgi Belleği	1	16	16	**1,33**
		Uzun Ezgi Belleği	1	40	40	**3,33**
		Karışık Ezgi	1	24	24	**2,00**
		Kısa özgeçmişi üstüne konuşması			25	**2,08**
		Verilecek bir metni okuması			25	**2,08**
		verilecek bir konu üzerinde canlandırma yapması			25	**2,08**
		verilecek bir konu üzerinde müzikal dinamikleri uygulaması			25	**2,08**
		Çalgı Çalabilme Yeteneği			75	**6,25**
		Sağ-Sol El Koordinasyonu			25	**2,08**
		Detonasyon - Entonasyon			20	**1,67**
		Sesin Nitelik ve Rengi			20	**1,67**
		Ses Genişliği			20	**1,67**
		Ton Değiştirmeye Uyum			20	**1,67**
		Ses Eğitiminde Gelişmeye Uygunluk			20	**1,67**
2.AŞAMA (%50)		Müziksel Yazma	2	50	100	**12,50**
		Müziksel Okuma	2	50	100	**12,50**
		Sağlıklı Bir Sese Sahip Olma			30	**3,75**
		Sesin Tınısı, Gürlüğü ve Genişliği			30	**3,75**
		Doğru ve Temiz Söyleme			20	**2,50**
		Konuşmada Anlaşılırlık			10	**1,25**
		Müziksel Duyarlılık			10	**1,25**
		Doğru ve Temiz Çalma			30	**3,75**
		Bütünlük ve Teknik Düzey			20	**2,50**
		Müziksel Yorum			25	**3,13**
		Eserin Düzeyi			25	**3,13**
					TOPLAM ÖYSP	**100,00**

DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ

Aşama	Ağırlığı (%)	Uygulama	A	BP	P	**ÖYSP'ye katkısı (%)**
1. AŞAMA	'	Geniş aralıklı 5 ayrı sesin "na" hecesi ile tekrarı	5	2	10	**0,00**
		Verilen kılavuz sesten sonra, ayrı ayrı çalınacak 5 değişik sesin adı ve yüksekliği ile söylenmesi	5	4	20	**0,00**
		Verilen kılavuz sesten sonra, istenen 5 ayrı sesin adı ve yüksekliği ile seslendirilmesi	5	4	20	**0,00**
		Verilen bir ezginin na hecesi ile tekrarı	1	20	20	**0,00**
		Sesini kullanabilme becerisi			30	**0,00**
2.AŞAMA	100	Dikte	1	8	8	**8,00**
		Deşifre	1	8	8	**8,00**
		İki ses duyma	6	2	12	**12,00**
		Akor duyma	6	2	12	**12,00**
		Ezgi tekrarlama (kısa)	1	5	5	**5,00**
		Ezgi tekrarlama (uzun)	1	10	10	**10,00**
		Ritim tekrarlama	1	10	10	**10,00**
		Ses Kalitesi			10	**10,00**
		Tonal Duygu			10	**10,00**
		Çalgı Becerisi			15	**15,00**
					TOPLAM ÖYSP	**100,00**

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ

Aşama	Ağırlığı (%)	Uygulama	A	BP	P	**ÖYSP'ye katkısı (%)**
1. AŞAMA	15	İki Ses İşitme	6	3	18	**2,70**
		Üç Ses İşitme	4	4	16	**2,40**
		Dört Ses İşitme	2	5	10	**1,50**
		Ezgi İşitme	8	5	40	**6,00**
		Ritim İşitme	8	2	16	**2,40**
2.AŞAMA	35	Müziksel Yazma	2	24	48	**16,80**
		Müziksel Okuma	1	52	52	**18,20**
	25	Sağlıklı Bir Sese Sahip Olma			30	**7,50**
		Sesin Tınısı, Gürlüğü ve Genişliği			30	**7,50**
		Doğru ve Temiz Söyleme			20	**5,00**
		Konuşmada Anlaşılırlık			10	**2,50**
		Müziksel Duyarlılık			10	**2,50**
	25	Doğru ve Temiz Çalma			30	**7,50**
		Teknik Düzey			20	**5,00**
		Müziksel Yorum			25	**6,25**
		Eserin Düzeyi			25	**6,25**
					TOPLAM ÖYSP	**100,00**

GAZİ OSMAN PAŞA ÜNİVERSİTESİ

Aşama	Ağırlığı (%)	Uygulama	A	BP	P	**ÖYSP'ye katkısı (%)**
1. AŞAMA	-	Tek Ses İşitme	10	1	10	**0,00**
		İki Ses İşitme	10	2	20	**0,00**
		Üç Ses İşitme	8	2,5	20	**0,00**
		Basit Ölçü Ritim İşitme	4	1,25	5	**0,00**
		Aksak Ölçü Ritim İşitme	4	1,25	5	**0,00**
		Tonal Ezgi İşitme	4	5	20	**0,00**
		Modal Ezgi İşitme	4	5	20	**0,00**
2.AŞAMA	5	Sözlü İfade / Mülakat				**5,00**
	55	İki Ses İşitme	10	1	10	**10,00**
		Üç Ses İşitme	6	1,5	9	**9,00**
		Dört Ses İşitme	2	2	4	**4,00**
		Ritim Belleği (Basit Ölçü / Aksak Ölçü)	2	3	6	**6,00**
		Ezgi Belleği (Tonal / Modal)	2	10	20	**20,00**
		Nota Okuma (Deşifre-Solfej)	1	6	6	**6,00**
	20	Müziksel Söyleme				**20,00**
	20	Müziksel Çalma				**20,00**
					TOPLAM ÖYSP	**100,00**

HARRAN ÜNİVERSİTESİ

Aşama	Ağırlığı (%)	Uygulama	A	BP	P	**ÖYSP'ye katkısı (%)**
1. AŞAMA	MİY (15)	İki Ses İşitme	6	3	18	**3,60**
		Üç Ses İşitme	4	4	16	**3,20**
		Dört Ses İşitme	1	10	10	**2,00**
		Ezgi İşitme (tonal / makamsal)	2	20	40	**8,00**
		Ritim İşitme	2	8	16	**3,20**
2.AŞAMA	MOY (35)	Müziksel Yazma	2	25	50	**15,00**
		Müziksel Okuma	1	50	50	**15,00**
	MSS (25)	Müziksel Söyleme Sınavı			100	**25,00**
	MÇS (25)	Müziksel Çalma Sınavı			100	**25,00**
					TOPLAM ÖYSP	**100,00**

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

Aşama	Ağırlığı (%)	Uygulama	A	BP	P	**ÖYSP'ye katkısı (%)**
1. AŞAMA	'	İki Ses İşitme Yineleme	6	3	18	**0,00**
		Üç Ses İşitme Yineleme	4	4	16	**0,00**
		Dört Ses İşitme Yineleme	2	5	10	**0,00**
		Ezgi İşitme Yineleme	8	5	40	**0,00**
		Ritim İşitme Yineleme	8	2	16	**0,00**
2.AŞAMA	MOY (50)	Müziksel Yazma	2	24	48	**24,00**
		Müziksel Okuma	1	52	52	**26,00**
	MSS (35)	Sağlıklı Bir Sese Sahip Olma			30	**10,50**
		Sesin Tınısı, Gürlüğü ve Genişliği			30	**10,50**
		Doğru ve Temiz Söyleme			20	**7,00**
		Konuşmada Anlaşılırlık			10	**3,50**
		Müziksel Duyarlılık			10	**3,50**
	MÇS (15)	Doğru ve Temiz Çalma			30	**4,50**
		Teknik Düzey			20	**3,00**
		Müziksel Yorum			25	**3,75**
		Eserin Düzeyi			25	**3,75**
					TOPLAM ÖYSP	**100,00**

MARMARA ÜNİVERSİTESİ

Aşama	Ağırlığı (%)	Uygulama	A	BP	P	**ÖYSP'ye katkısı (%)**
TEK AŞAMA	MİOY (50)	Müziksel Yazma	8	1,875	15	**7,50**
		Genel Kültür (soru)	50	0,2	10	**5,00**
		Ritimsel Bellek	2	2,5	5	**2,50**
		Ezgisel Bellek	2	5	10	**5,00**
		Çift Ses Duyma ve Adlandırma	5	2	10	**5,00**
		Üç Ses Duyma	4	2	8	**4,00**
		Dört Ses Duyma	3	4	12	**6,00**
		La sesi verildikten sonra piyanodan veirlecek tek sesleri tanıma	5	1	5	**2,50**
		La sesi verildikten sonra istenen sesleri adıyla seslendirme	5	1	5	**2,50**
		Ritmik Okuma	1	10	10	**5,00**
		Ezgisel Okuma	1	10	10	**5,00**
	SEA (20)	Sağlıklı Bir Sese Sahip Olma			30	**6,00**
		Sesin Tınısı, Gürlüğü ve Genişliği			15	**3,00**
		Doğru ve Temiz Söyleme			20	**4,00**
		Konuşmada Anlaşılırlık			15	**3,00**
		Müzikal İfade			20	**4,00**
	ÇEA (30)	Doğru Tutuş, Duruş ve Oturuş			10	**3,00**
		Teknik Düzey			15	**4,50**
		Müzikal Yorumlama			15	**4,50**
		Eserin Düzeyi			25	**7,50**
		Temposu			10	**3,00**
		Doğru ve Temiz Çalma			25	**7,50**
					TOPLAM ÖYSP	**100,00**

MUĞLA ÜNİVERSİTESİ

Aşama	Ağırlığı (%)	Uygulama	A	BP	P	**ÖYSP'ye katkısı (%)**
1. AŞAMA	MİY (15)	İki Ses İşitme	6	3	18	**2,70**
		Üç Ses İşitme	4	4	16	**2,40**
		Dört Ses İşitme	2	5	10	**1,50**
		Ezgi İşitme	8	5	40	**6,00**
		Ritim İşitme	8	2	16	**2,40**
2.AŞAMA	MOY (35)	Müziksel Yazma 1.Ezgi	2	24	48	**16,80**
		Müziksel Okuma	2	26	52	**18,20**
	MSY (25)	Sağlıklı Bir Sese Sahip Olma			30	**7,50**
		Sesin Tınısı, Gürlüğü ve Genişliği			30	**7,50**
		Doğru ve Temiz Söyleme			20	**5,00**
		Konuşmada Anlaşılırlık			10	**2,50**
		Müziksel Duyarlılık			10	**2,50**
	MÇY (25)	Doğru ve Temiz Çalma			30	**7,50**
		Teknik Düzey			20	**5,00**
		Müziksel Yorum			25	**6,25**
		Eserin Düzeyi			25	**6,25**
					TOPLAM ÖYSP	**100,00**

NİĞDE ÜNİVERSİTESİ

Aşama	Ağırlığı (%)	Uygulama	A	BP	P	**ÖYSP'ye katkısı (%)**
	MİY (50)	Tek Ses İşitme	5	1	5	**2,50**
1. AŞAMA		İki Ses İşitme	5	2	10	**5,00**
		Üç Ses İşitme	5	3	15	**7,50**
		Dört Ses İşitme	3	4	12	**6,00**
		Ezgi İşitme	2	23	46	**23,00**
		Ritim İşitme	1	12	12	**6,00**
2.AŞAMA	25	Deşifre (solfej)	1	100	100	**25,00**
	12,5	Çalgı Alanı			100	**12,50**
	12,5	Söyleme Alanı			100	**12,50**
					TOPLAM ÖYSP	**100,00**

ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ

Aşama	Ağırlığı (%)	Uygulama	A	BP	P	**ÖYSP'ye katkısı (%)**
1. AŞAMA	MİY (18)	Tek Ses İşitme	8	2	16	**2,88**
		İki Ses İşitme	7	4	28	**5,04**
		Ezgi Belleği	2	20	40	**7,20**
		Ritim Belleği	2	8	16	**2,88**
2.AŞAMA	42	Üç Sesli Akor	5	3	15	**6,30**
		Dört Sesli Akor	5	5	25	**10,50**
		Ezgi Belleği	2	30	60	**25,20**
	20	Şarkı Söyleme			100	**20,00**
	20	Çalgı Çalma			100	**0,00**
					TOPLAM ÖYSP	**100,00**

PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ

Aşama	Ağırlığı (%)	Uygulama	A	BP	P	**ÖYSP'ye katkısı (%)**
1. AŞAMA	MİY (30)	İki Ses İşitme	6	3	18	**5,40**
		Üç Ses İşitme	4	4	16	**4,80**
		Dört Ses İşitme	2	5	10	**3,00**
		Ezgi İşitme	8	5	40	**12,00**
		Ritim İşitme	8	2	16	**4,80**
2.AŞAMA	MOY (30)	Müziksel Yazma 1.Ezgi	2	25	50	**15,00**
		Müziksel Okuma	1	50	50	**15,00**
	MSS (20)	Sağlıklı Bir Sese Sahip Olma			30	**6,00**
		Sesin Tınısı, Gürlüğü ve Genişliği			30	**6,00**
		Doğru ve Temiz Söyleme			20	**4,00**
		Konuşmada Anlaşılırlık			10	**2,00**
		Müziksel Duyarlılık			10	**2,00**
	MÇS (20)	Doğru ve Temiz Çalma			30	**6,00**
		Teknik Düzey			20	**4,00**
		Müziksel Yorum			25	**5,00**
		Eserin Düzeyi			25	**5,00**
					TOPLAM ÖYSP	**100,00**

SELÇUK ÜNİVERSİTESİ

Aşama	Ağırlığı (%)	Uygulama	A	BP	P	**ÖYSP'ye katkısı (%)**
TEK AŞAMA	30	Duyduğu Aralıkları Tekrarlama			20	**6,00**
		Verilen sesten istenilen ses kadar sıra seslerle inme-çıkma			10	**3,00**
		Üç sesli akor tekrarı			20	**6,00**
		Dört sesli akor tekrarı			10	**3,00**
		Solfej			40	**12,00**
	40	Duyduğu ritmi tekrarlama			20	**8,00**
		Yazılı ritim kalıplarını vurma			20	**8,00**
		Melodi tekrarı (tonal/modal)			60	**24,00**
	30	Çalgı çalma			40	**12,00**
		İstiklal Marşı ve müzik türlerinden bir parça söyleme			60	**18,00**
					TOPLAM ÖYSP	**100,00**

SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ

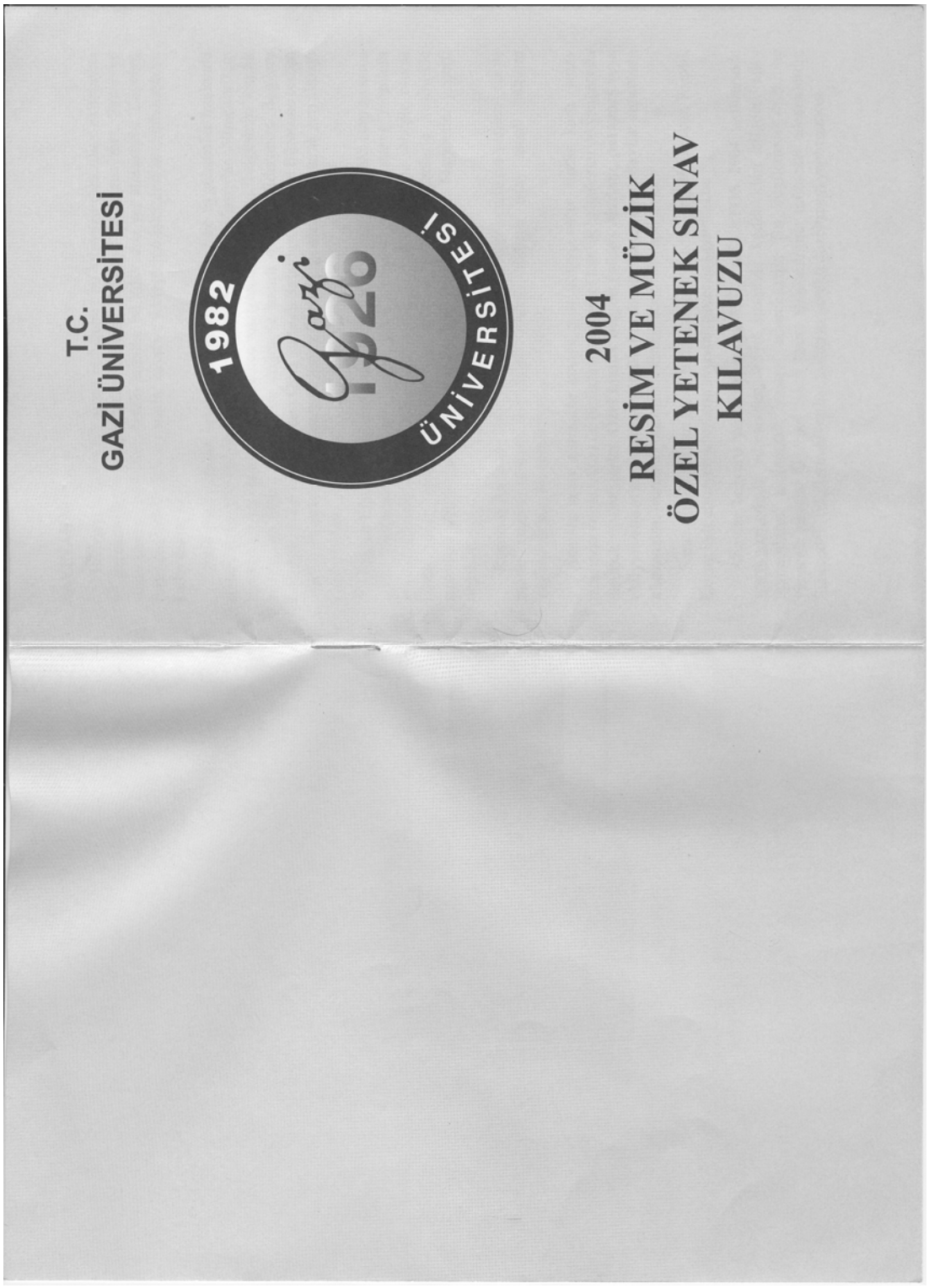
Aşama	Ağırlığı (%)	Uygulama	A	BP	P	**ÖYSP'ye katkısı (%)**
1. AŞAMA	-	İki Ses İşitme	6	3	18	**0,00**
		Üç Ses İşitme	5	4	20	**0,00**
		Dört Ses İşitme	1	5	5	**0,00**
		Tonal Ezgi İşitme	4	5	20	**0,00**
		Modal Ezgi İşitme	4	5	20	**0,00**
		Ritim İşitme Yineleme	8	2	16	**0,00**
2.AŞAMA	MOY (50)	Müziksel Yazma 1.Ezgi	4	6,25	25	**12,50**
		Müziksel Yazma 2.Ezgi	4	6,25	25	**12,50**
		Müziksel Okuma	4	12,5	50	**25,00**
	MSS (25)	Sesin Tınısı, Gürlüğü ve Genişliği			45	**11,25**
		Sesin Doğruluğu ve Temizliği			30	**7,50**
		Konuşmada Anlaşılırlık			10	**2,50**
		Müziksel Yorum			15	**3,75**
	MÇS (25)	Doğru Tütüş ve Duruş			10	**2,50**
		Doğru ve Temiz Çalma			35	**8,75**
		Eserin teknik Düzeyi			35	**8,75**
		Müziksel Yorum			20	**5,00**
					TOPLAM ÖYSP	**100,00**

ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ

Aşama	Ağırlığı (%)	Uygulama	A	BP	P	**ÖYSP'ye katkısı (%)**
1. AŞAMA	'	MTİE'ne yönelik hazırbulunuşluk düzeyinin değerlendirilmesine yönelik test			100	**0,00**
2.AŞAMA	Mİ (40)	İki Ses İşitme	5	4	20	**8,00**
		Üç Ses İşitme	3	5	15	**6,00**
		Dört Ses İşitme	2	7,5	15	**6,00**
		Ezgi İşitme	2	12,5	25	**10,00**
		Ritim İşitme	2	7,5	15	**6,00**
		Deşifre	1	10	10	**4,00**
	MSS (30)	Sağlıklı Bir Sese Sahip Olma			20	**6,00**
		Sesin Tınısı, Gürlüğü ve Genişliği			40	**12,00**
		Doğru ve Temiz Söyleme			30	**9,00**
		Yorumlama			10	**3,00**
	MÇS (30)	Doğru ve Temiz Çalma			25	**7,50**
		Bütünlük ve Teknik Düzey			20	**6,00**
		Müziksel Yorum			20	**6,00**
		Eserin Düzeyi			25	**7,50**
		Deşifre			10	**3,00**
					TOPLAM ÖYSP	**100,00**

Ek 2

ÖRNEK SINAV KILAVUZU

ÖNEMLİ UYARI

2004 Özel Yetenek Resim Sınavında başarılı olmanız her şeyden önce bu sınav kılavuzunda belirlenen kurallara uymanızla mümkündür. Bu nedenle elinizdeki kılavuzu dikkatle okuyunuz. Başvuru belgesi formlarını doğru olarak doldurunuz.

Adayların sınava gelirken getirmesi gereken gereçler:

-50x35 cm. boyutlarında, en az 3 mm. kalınlığında mukavva resim altlığı
-Kıskaç veya mandal
-Kurşun kalem, yumuşak silgi ve kalemtraş.

NOT : Sınav ile ilgili her türlü itirazlar Gazi Üniversitesi Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı'na, 30.000.000 T.L.'sı yatırılarak Dekont ile birlikte yazılı olarak yapılacaktır.

MÜZİK ÖZEL YETENEK SINAVI

TEMEL İLKE VE KURALLAR

2004-2005 Eğitim-Öğretim yılı için Üniversitemiz Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalına alınacak öğrencilerin Özel Yetenek Sınavları **Müzik Eğitimi Anabilim Dalı**'nda yapılacaktır.

Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Özel Yetenek Sınavı İki Aşamalı olarak yapılacaktır. Birinci aşama sınavı Ön Eleme sınavı olacak, bu sınavda başarılı olanlar İkinci Aşama Sınavına girebilme hakkını kazanacaklardır. **Birinci Aşama sınavında 50 ve daha yukarı puan alanlar İkinci Aşama Özel Yetenek Sınavına girebileceklerdir.**

Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'na (Müzik Öğretmenliği) 2004-2005 Eğitim-Öğretim yılında **50 + (2 Yabancı Uyruklu) öğrenci** alınacaktır.

Sınava katılmak için 2004-ÖSS puan türlerinin herhangi birinden en az **185.000** puan almış olmak gereklidir. Liseler, Meslek Liseleri, Öğretmen Liseleri, Konservatuar ve Güzel Sanat Liselerinin Müzik, Sanat (Müzik) alan/ kol/ bölümlerinden mezun olan öğrencilerin ön kayıt ÖSS asgari taban puanı **160.000'** dır.

Sınava başvuracak adaylar 80.000.000 TL. yatırılacaktır. (Hesap numarası kayıt esnasında bildirilecektir.)
Öğrenci Seçme Sınavı (ÖSS) ile herhangi bir yükseköğretim programına yerleştirilen veya diğer üniversitelerin özel yetenek sınavına katılmış olan aday öğrenciler de bu sınava başvurabilirler.

Müzik Özel Giriş Yetenek Sınavı **31 Ağustos 2004 Salı** günü **Gazi Eğitim Fakültesi, Müzik Eğitimi Anabilim Dalı**'nda başlayacaktır. Adaylara sınava girecekleri tarih ve saat başvuru sırasında bildirilecektir.

SINAV

BİRİNCİ AŞAMA SINAVI

Bu aşamada adaylar bireysel olarak sınava alınacaklar ve sınavları sözlü-uygulamalı olarak yapılacaktır. Bu sınavda aşağıdaki boyutlar ölçülüp değerlendirilecektir.

1. Çok Ses İşitme

İki Ses İşitme;
6 adet iki ses

Üç Ses İşitme;
Majör, minör makamsal akorlar (4 Adet)

Dört Ses İşitme ;
Yedili akorlardan (2 Adet)

Ezgi İşitme;
İkişer motiften (4 göze) oluşan tonal ve makamsal iki (2) ezgi.

Ritim İşitme;
İkişer motiften (4 göze) oluşan iki ritim cümlesi.

TABLO-1. BİRİNCİ AŞAMA (MÜZİKSEL İŞİTME) SINAVINDA ÖLÇÜLECEK BOYUTLAR VE PUANLAR

İki Ses İşitme	Üç Ses İşitme	Dört Ses İşitme	Ezgi İşitme	Ritim İşitme	Toplam Puan
6x3=18	4x4=16	2x5=10	8x5=40	8x2=16	100

İKİNCİ AŞAMA SINAVI

Birinci Aşama Sınavında 50 ve üstünde puan alarak İkinci Aşama Sınavına girme hakkı kazanan adaylar Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'nda asılacak listelerde belirtilecek gün ve saatte ikinci aşama sınavı için hazır olacaklardır.

İkinci Aşama Sınavı, üç ayrı alt boyuttan oluşmaktadır.

1. Müziksel Okuma (Solfej), Yazma (Dikte) Sınavı:

1.1 Müziksel Yazma (Dikte) sınavına, ikinci aşamaya girmeye hak kazanan tüm adaylar belirtilen gün ve saatte gruplar halinde alınacaktır. Bu aşamada adaylardan, piyano ile çalınacak ikişer motiflik iki ezgiyi ölçü nota ve süreleriyle yazmaları istenecektir. Yazma için verilecek süreler çalma işlemi başlamadan önce adaylara bildirilecektir. Müziksel Okuma-Yazma sınavında adaylar kurşun kalem ve silgi ile kendilerine dağıtılacak mühürlü nota kağıdının altına koyacakları bir kitap veya defteri (müzikle ilgili olmayacaktır) yanlarında getirmiş olacaklardır.

1.2 Müziksel Okuma (deşifre-solfej) sınavına ise aday öğrenciler teker teker alınacak ve kendilerinden 2 motiften oluşan bir ezginin okunması istenecektir.

TABLO-2. MÜZİKSEL OKUMA (SOLFEJ),YAZMA (DİKTE) SINAVINDA ÖLÇÜLECEK BOYUTLAR VE PUANLAR

Müziksel Yazma (Dikte)		Müziksel Okuma (Deşifre-Solfej)	Toplam
1.EZGI	2.EZGI		
4x6=24 Puan	4x6=24 Puan	4x13=52 Puan	100

2. Müziksel Söyleme Sınavı:

Bu sınavda adayın, sesini kullanmaya ilişkin özellikleri ve becerileri ölçülür. Müziksel Söyleme Sınavında tüm adaylar İstiklal Marşı' nı doğru, temiz bir sesle ve anlaşılır bir Türkçe ile söyleyeceklerdir. Sınav için hazırlanacak ikinci eser (parça) sözleri Türkçe olmak kaydı ile adaylar tarafından seçilecektir. Bu sınavda adayların, ses özellikleri ile belirlenen parçalar çerçevesinde, seslerini kullanabilme yetenekleri ölçülecektir. Adayların bu sınavda Müziksel Söyleme Becerileri puanlanırken aşağıdaki kriterler dikkate alınacaktır.

Sağlıklı Sese Sahip Olma : Seste hava, kısıklık, hışırtı, kırılma ve çatlama gibi olumsuz özelliklerin bulunmaması.

Sesin Tınısı, Gürlüğü ve Genişliği : Yeterince gür bir sese geniş bir ses alanına, güzel bir ses rengine sahip olunması.

Doğru ve Temiz Söyleme : Şarkının doğru ritimlerde ve temiz seslerle söylenmesi.

Konuşmada Anlaşılırlık: Seslendirilen şarkıda sözlerin, açık ve anlaşılır olması.

Müziksel Duyarlılık : Seslendirilen şarkıda sesin duyarlı, etkili ve anlamına uygun kullanılması.

TABLO-3. MÜZİKSEL SÖYLEME SINAVINDA ÖLÇÜLECEK BOYUTLAR VE PUANLAR

Boyutlar	Sağlıklı sese sahip olma	Sesin tınısı, gürlüğü ve genişliği	Doğru ve temiz söyleme	Konu"mada anlaşırlık	Müziksel duyarlılık	Toplam
Puanlar	30	30	20	10	10	100

3. Müziksel Çalma Sınavı:

Müziksel Çalma Sınavında adaylar tuşlu dokunmalı (piyano), mızraplı, tezeneli (gitar, mandolin, bağlama, kanun, ud vb.), yaylı-sürtmeli (keman, viyola, kontrabas, kemençe vb.) ve soluklu üflemeli (blokflüt, yanflüt, obua, klarnet, ney, mey vb.) çalgılardan biriyle kendi hazırladıkları bir parçayı çalacaklardır.

Vurmalı (davul, zil bateri, darbuka, def, vb.) mekanik öğeler taşıyan ve programlanabilir öğeleri olan (elektronik org vb.) çalgılarla sınava girilmeyecektir. Adaylar sınava girmeden önce sınavda çalacakları piyano, kontrabas vb. taşınması zor olanların dışındaki çalgıları beraberinde getireceklerdir. Bir aday sınavda yalnız bir çalgıyı çalabilecektir.

Bu sınavda adayın çalmaya yönelik özellikleri ve çalma becerileri ölçülür.

Doğru ve Temiz Çalma: Çalgısından doğru ve temiz ses elde edilmesi ile eserin doğru / koparılmadan seslendirilmesi değerlendirilecektir

Teknik Düzey: Eserin gerektirdiği teknik becerilerin uygulanabilirliği değerlendirilecektir.

Müziksel Yorum: Çalgıdan duyarlı ve etkili ses elde edilmesi ile eserin müzikal çalınması değerlendirilecektir.

Eserin Düzeyi: Adayın çalacağı eserin düzeyi ve güçlük derecesi değerlendirilecektir.

TABLO-4. MÜZİKSEL ÇALMA SINAVINDA ÖLÇÜLECEK BOYUTLAR VE PUANLAR

Doğru ve Temiz Çalma	Teknik Düzey	Müziksel yorum	Eserin Düzeyi	Toplam
30	20	25	25	100

DEĞERLENDİRME VE YERLEŞTİRME

ÖSS Puanı: 2004 yılında ÖSS sınavında adayların ÖSS -SÖZ , ÖSS SAY, ÖSS-DİL, veya ÖSS - EA puanlarından hangisi yüksekse o puan adayın ÖSS puanı olarak işlem görecektir.

Ağırlıklı Ortaöğretim Başarı Puanı (AOBP): ÖSYM tarafından belirlenen üç puan türünden en yükseği.

Müziksel İşitme-Yineleme, Okuma ve Yazma Puanı: Adayın Birinci Aşama sınavından aldığı Müziksel İşitme-Yineleme puanının % 30'u ile İkinci Aşama (Müziksel Okuma ve Müziksel Yazma) sınavından aldığı puanın %70'i toplanarak sonuç elde edilecektir.

Müziksel Söyleme Sınavı Puanı: Adayın Müziksel Söyleme puanı, jüri üyelerinin bağımsız olarak, Tablo-3'te belirtilen boyutlara göre verdiği puanların ortalamasıyla elde edilecektir.

Müziksel Çalma Sınavı Puanı: Adayın Müziksel Çalma puanı, jüri üyelerinin bağımsız olarak, Tablo-4' te belirtilen boyutlara göre verdiği puanların ortalamasıyla elde edilecektir.

MÜZİK SINAVI
Özel Yetenek Sınav Puan (ÖYSP) DAĞILIMI

	Müziksel İşitme Yineleme, Okuma, Yazma	Müziksel Söyleme	Müziksel Çalma	Toplam
Puan	% 50	% 25	% 25	100

Özel Yetenek Sınavı Puanının (ÖYSP) ağırlıklandırmaya girebilmesi için bu puanlar standart puanlara çevrilecektir.

$$\text{Ortalama} = \frac{\text{ÖYSP'lerin Toplamı}}{\text{Aday Sayısı}}$$

$$\text{Standart sapma} = \sqrt{\frac{\text{ÖYSP'lerin Karelerinin Toplamı} - \frac{\text{ÖYSP'lerin Toplamının Karesi}}{\text{Aday Sayısı}}}{\text{Aday Sayısı} - 1}}$$

ÖYSP dağılımının ortalaması ve standart sapması bulunduktan sonra her aday için ÖYSP Standart Puanı hesaplanacaktır. Bu hesaplamada aşağıdaki formül kullanılacaktır.

$$\text{ÖYSP Standart puanı} = 10X\left(\frac{\text{Adayın ÖYSP Puanı} - \frac{\text{ÖYSP Puan dağılımının ortalaması}}{\text{ÖYSP puan dağılımının standart sapması}}}{}\right) + 50$$

Bu durumda her adayın bir ÖYSP Standart Puanı (ÖYSP - SP) olacaktır. ÖYSP-SP dağılımının ortalaması 50 standart sapması 10'dur.

Yerleştirmeye esas olacak olan puan (Yerleştirme Puanı=YP) aşağıdaki formül kullanılarak hesaplanacaktır.

a) Aday aynı alandan geliyorsa (Örneğin Müzik Öğretmenliği Programı için aday liselerin resim alanından geliyorsa)

YP = (1 x ÖYSP - SP) + (0,52 x AOBP)+(0,36 x ÖSS-P)

b) Aday diğer alanlardan geliyorsa (Örneğin, Müzik Öğretmenliği Programı için aday genel lisenin sosyal bilimler alanından geliyorsa)

YP - (1 x ÖYSP - SP) + (0,16 x AOBP)+(0,47 x ÖSS-P)

Adaylar YP puanlarına göre en yüksek puandan başlamak üzere sıraya konacak ve kontenjan sayısı kadar aday sınavı kazanmış olacaktır.

2003 ÖSYS Sınavları sonucunda Merkezi Sistemle veya Özel Yetenek Sınavı ile bir yükseköğretim programına yerleştirilmiş adayların ağırlıklı ortaöğretim başarı puanları ile ilgili katsayıları yarıya düşürülecektir. Ayrıca üniversitemize kayıtlı öğrenciler hangi yıl kayıtlı olursa olsun ortaöğretim başarı puanları ile ilgili katsayıları yarıya düşürülecektir. Bu kural Açıköğretimin kontenjanlı programları için de uygulanacaktır. Sınavsız Geçiş ile meslek yüksekokulları veya Açıköğretim kontenjansız programlarına 2003 ÖSYS'de yerleştirilen adaylara bu kural uygulanmayacaktır.

ÖNEMLİ UYARI

2004 Özel Yetenek Resim Sınavında başarılı olmanız her şeyden önce bu sınav kılavuzunda belirlenen kurallara uymanızla mümkündür. Bu nedenle elinizdeki kılavuzu dikkatle okuyunuz. Başvuru belgesi formlarını doğru olarak doldurunuz.

NOT : Sınav ile ilgili her türlü itirazlar Gazi Üniversitesi Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı'na, 30.000.000 T.L.'sı yatırılarak Dekont ile birlikte yazılı olarak yapılacaktır.